Universitat de Barcelona

Facultat de Biblioteconomia i Documentació
Màster Universitari de Biblioteques i Col·leccions Patrimonials
Treball Final de Màster
Curs: 2012-2013

LA MEMÒRIA DELS FEMINISMES: PROJECTE DE TRACTAMENT I DIFUSIÓ DEL FONS GAM (GRETEL AMMANN) DEL CENTRE DE DOCUMENTACIÓ DE CA LA DONA

Núria Tuset Páez

Tutora: Núria Jornet Benito

Barcelona, juny 2013

Títol: “La memòria dels feminismes: projecte de tractament i difusió del fons GAM (Gretel Ammann) del Centre de Documentació de Ca la Dona”

Autora: Tuset Páez, Núria

Tutora: Jornet Benito, Núria

Departament: Universitat de Barcelona. Departament de Biblioteconomia i Documentació.

Pàgines: 123

Resum: Projecte de tractament i difusió del fons personal de Gretel Ammann (Donostia, 1947 - Barcelona, 2000. Filòsofa, feminista radical, lesbiana separatista, militant i activista). Es tracta del fons personal més important que custodia el Centre de Documentació de Ca la Dona per la significació personal de la titular del fons en el moviment feminista barceloní, així com pel seu volum i diversitat de documentació.

L'objectiu principal és plantejar un projecte d'organització, descripció i difusió d'aquest fons personal en el marc de les missions i funcions de l'entitat, Ca la Dona. Es proposa un possible model de tractament i difusió a seguir. Així mateix, es planteja una política de col·lecció, captació i explotació d'altres fons personals similars, que ajudarien a conformar el patrimoni documental de Ca la Dona i la memòria dels feminismes del país.
Es presenta igualment una fitxa descriptiva del fons seguint les directrius de la *Norma de Descripció Arxivística de Catalunya* (*NODAC*), i la revisió i proposta final del quadre de classificació del fons.

Finalment l'estructura del treball inclou, a més de la proposta d'actuació, una breu panoràmica i estat de la qüestió dels centres de documentació d’associacions de dones, entitats feministes, biblioteques i arxius, especialment de Catalunya i la resta de l’Estat espanyol.

El treball vol arribar a ser l’inici d’un projecte més ampli, on tinguin cabuda altres propostes, comparatives i exemples de bones pràctiques d’arxius, centres de documentació i associacions feministes d’altres països que conservin fons personals de dones.

Paraules clau: Ammann, Gretel; Arxius del feminisme; Arxius personals; Biblioteques de dones; Ca la Dona; Centres de documentació de dones; Feminismes; Memòria oral; Red de Centros de Documentación y Bibliotecas de Mujeres.

“The memory of feminisms: processing and dissemination project of the personal collection GAM (Gretel Ammann) from Ca la Dona’s Documentation Centre”

Abstract: Project of processing and dissemination of Gretel Ammann’s personal collection (Donostia, 1947 - Barcelona, 2000. Philosopher, radical feminist, separatist lesbian, militant and activist). It is the most important personal collection that the Ca la Dona Documentation Centre keeps for the personal significance of the collection title in the feminist movement in Barcelona, as well as for its volume and material range.

The main aim is to pose an organization, description and dissemination project of this personal collection in the frame of the missions and functions of the institution, Ca la Dona, proposing a possible treatment and exploitation model.
Likewise, a gathering policy of other similar collections is proposed. It would help to create the documentary heritage of Ca la Dona and the feminisms memory of the country.
A descriptive file of Gretel Ammann’s collection is also presented following the guidelines: *Normes de Descripció Arxivística de Catalunya* (NODAC), and the review and final proposal of the collection classification table.

Finally, the structure of the study includes, in addition to the action proposal, a brief overview and state of women associations, feminist institutions, and others archives and libraries, especially in Catalonia and the rest of Spain.

The study is intended as a beginning of a larger project where other proposals and benchmarking, as well as examples of good practice from archives, women associations and centres from other countries that preserve women’s personal collections, are included.

Keywords: Ammann, Gretel; Ca la Dona; Feminisms; Feminism archives; Oral memory; Personal archives; Red de Centros de Documentación y Bibliotecas de Mujeres; Women information centres; Women libraries.

AGRAÏMENTS

Vull començar donant les gràcies especialment a la meva tutora, Núria Jornet Benito, per haver acceptat des del començament dirigir aquest treball de final de màster. M'enorgulleix molt poder haver treballat de nou amb ella, i a més a més, enfocant el tema del treball des de la perspectiva de la dona, del feminisme.

Des de sempre m'ha interessat tot allò relacionat amb la dona: literatura, art, cinema, ... No va ser, però, fins al primer curs de Batxillerat, que vaig decidir juntament amb una companya, realitzar el Treball de Recerca sobre la història de les dones d'una manera global i tractant diferents aspectes. A partir d'aquí i més endavant al llarg de la carrera universitària de Biblioteconomia i Documentació, vaig tenir l'oportunitat d'endinsar-me d'una manera molt més teòrica i amb més coneixement en el feminisme, concretament el feminisme de la diferència. Crec sincerament que una de les persones que em va ajudar i animar-me a seguir amb aquesta línia de pensament i d'estudi va ser Núria Jornet gràcies a DUODA, el Grup de Recerca de Dones de la Universitat de Barcelona que ella dirigeix.

Des que vaig iniciar el Màster de Biblioteques i Col·leccions Patrimonials, volia dur a terme un treball relacionat amb la dona i que s'adigués al contingut i orientació final del màster: la gestió i tractament dels béns patrimonials bibliogràfics i documentals. Personalment, penso que aquest treball ha intentat reunir aquestes dues vessants: una pròpiament més tècnica i relacionada amb el meu àmbit professional, i l'altra entesa com una filosofia de vida.

D'altra banda, vull agrair també a totes les responsables i membres de Ca la Dona, especialment a Dolors Majoral i Puig, Mercè-Otero Vidal i Betlem Cañizar Bel per la seva ajuda, suport, amabilitat i coneixements que m'han transmès en les visites i entrevistes que he pogut tenir amb elles. Així mateix, agraeixo la participació activa de Mariona Chavarria, cotutora del treball, i bibliotecària i documentalista del Centre de Documentació de Ca la Dona.

I finalment, com sempre, dono les gràcies a la meva mare Iluminada amb qui compto amb el seu suport en tot allò que emprenc.

A totes vosaltres, gràcies.

SUMARI

1). Introducció **1**

2). Ca la Dona: un espai i associació per a les dones **5**

2.1). Presentació del centre **5**

2.2). Història **5**

2.3). Actualitat **7**

3). Biblioteques, centres de documentació de dones i arxius del feminisme **8**

3.1). Estat de la qüestió **8**

3.2). *Red de Centros de Documentación y Bibliotecas de Mujeres* **11**

3.3). Centre de Documentació de Ca la Dona **15**

3.3.1). Missió i objectius del Centre de Documentació **15**

3.3.2). Fons i col·leccions **16**

3.3.3). Programari PMB **17**

3.3.4). Serveis, instal·lacions i usuaris **19**

3.3.5). Personal **20**

4). Fons Gretel Ammann (GAM). Descripció del projecte **21**

4.1). Definició i característiques dels fons personals **21**

4.2). Biografia i pensament de la productora **23**

4.3). Presentació del fons. Tractament documental realitzat **26**

4.4). Projecte de tractament i difusió **37**

4.4.1). Política de la col·lecció **40**

4.4.2). Difusió i promoció **51**

4.4.3). Quadre de classificació **53**

4.4.4). Fitxa de fons **59**

5). Conclusions **67**

6). Valoració personal **72**

7). Bibliografia **73**

8). Annexos **86**

8.1). Entrevistes **86**

8.2). Propostes anteriors del quadre de classificació **113**

8.3). Productes de difusió de Ca la Dona **121**

1. INTRODUCCIÓ

"Quien estudie alguna carrera,
que revierta en el feminismo su saber en la medida que ello sea posible".
Gretel Ammann
("Reflexiones sobre el feminismo hoy por hoy". En: *Laberint*, núm. 17, 1993)

Amb aquesta cita voldria començar la introducció del present treball. El feminisme significa per a mi la manera d'entendre el món, de copsar els coneixements des d'una altra òptica, vist "amb ulls de dona", i relacionar-me des del meu ser dona amb la resta de les persones. Amb això vull dir que entre altres coses, estic intentant posar en pràctica el que professa Gretel Ammann, la productora del fons personal que tractaré en el projecte.
En aquest cas, enfocar els meus estudis, treballs i recerques des del feminisme, i que el fruit del treball reverteixi i aboqui d'alguna manera en el moviment feminista. Certament aquesta afirmació és força contundent, però des de la meva aportació en el tractament i difusió d'aquest fons personal, vull aconseguir en certa manera posar en pràctica aquestes paraules i retre el meu petit homenatge a la figura de Gretel Ammann.

Així doncs, què vull aconseguir, és a dir, quins són els objectius d'aquest treball. En primer lloc, es planteja i s'estructura un projecte d'organització i descripció del fons personal de la filòsofa, feminista radical i lesbiana separatista, Gretel Ammann. És doncs, un treball emmarcat dins l'arxivística, que a més a més, vol esbossar a grans trets la política de col·lecció, difusió i estratègia documental d'aquest fons personal i de la resta de fons documentals que conserva l'associació Ca la Dona, dipositària del fons GAM. Com a aportació de caràcter tècnic s'inclou una proposta final del quadre de classificació del fons, així com la seva descripció arxivística seguint la *Norma de Descripció Arxivística de Catalunya* (*NODAC*).

A més a més, el treball inclou un apartat dedicat a les biblioteques, centres de documentació de dones i els arxius del feminisme, per tal de situar Ca la Dona com un d'aquests centres de documentació dedicats a les dones i al feminisme que hi ha a Catalunya, i que forma part de la *Red de Centros de Documentación y Bibliotecas de Mujeres* d'Espanya.
En aquest sentit, es vol mostrar la importància d'aquestes institucions que recullen, tracten, emmagatzemen, conserven i difonen tota la documentació sobre dones, per tal de recuperar i reconstruir la identitat i memòria d'aquest col·lectiu.

És en aquest punt i en projectes que està duent a terme Ca la Dona, on intento relacionar i vincular un dels aspectes que es tracten en el Màster de Biblioteques i Col·leccions Patrimonials, que és la memòria, la seva recuperació i conservació. La importància del mateix fons GAM i el projecte unit a l'arxiu del Centre de Documentació de Ca la Dona, a partir del Grup d'Història Oral, em serveixen per fer un lligam i connexió amb els fons d'arxiu i la memòria oral.

La reflexió final de les institucions que conserven documentació de, per i sobre dones, és la necessitat de conservar, deixar testimoni en la majoria de casos d'un moviment clau com és el feminista i el moviment polític de les dones. Cal conservar per tenir i deixar constància de la memòria i genealogia de les dones en clau de grup o personal, com és el cas que ens ocupa.

Finalment, el treball inclou una vessant més pràctica i d'estudi de camp amb la transcripció de les tres entrevistes mantingudes amb Dolors Majoral i Puig, companya de Gretel Ammann i una de les persones responsables de la cessió i donació del seu fons; Mercè Otero-Vidal, membre de Ca la Dona i responsable de la recepció del fons; i Beltem Cañizar Bel, coordinadora de Ca la Dona. Aquestes entrevistes han resultat ser una font d'informació de gran ajuda alhora d'entendre el funcionament de l'associació Ca la Dona i la seva història; aspectes concrets del fons personal de Gretel Ammann, però sobretot, conèixer i entendre la seva persona, el seu pensament i filosofia i la seva manera de ser.

Tot plegat, les entrevistes i les visites a Ca la Dona per consultar la documentació interna del fons i el programari utilitzat en el Centre de Documentació, m'han permès conèixer el centre *in situ* i mantenir una presa de contacte personal amb les dones de l'associació.

Crec profundament que és necessari una vegada afrontes la feina de tractament d'un fons personal, arribar a saber i conèixer el millor possible a aquella persona. És necessari per poder entendre i copsar la seva producció i activitat professional i també personal, per poder donar-hi el major ordre i sentit a la documentació. És certament una de les tipologies de fons d'arxiu més difícils de tractar, justament perquè cada fons personal és únic, com única i particular és cada persona.

Una de les fonts d'informació que he inclòs a la bibliografia ha estat precisament la novel·la *Misión olvido* de l'escriptora María Dueñas. L'he volguda incloure perquè quan vaig començar el treball l'estava llegint. A mesura que anava avançant en la lectura vaig trobar aspectes que s'assimilaven a aquest treball. A banda de l'argument de l'obra, la trama principal sens dubte per a mi es troba en una lectura arxivística que es dóna amb el tractament del llegat acadèmic d'un professor universitari. Qui realitza aquesta tasca és una professora espanyola que, en un principi, es pren l'activitat com una simple agrupació i organització d'un munt de papers sense

cap estructura i sentit aparent. Però finalment, se n'adona que per poder copsar i reconstruir el fons ha de començar per conèixer el productor. Aquesta és doncs, una de les idees que he après d'aquest treball, el pas fonamental de conèixer el titular del fons.

En aquest sentit, he invertit força temps en entendre la figura i pensament de Gretel Ammann i conèixer la seva biografia a partir d'articles, ponències, conferències i escrits diversos redactats per ella, així com monografies sobre feminisme i lesbianisme. Per a fer-ho, la recerca bibliogràfica ha estat una part d'aquest treball molt important.

Val a dir, que no ha estat la primera vegada que he pogut treballar amb fons personals. Durant l'assignatura de Pràcticum de la diplomatura de Biblioteconomia i Documentació vaig poder continuar i iniciar el tractament de dos fons personals a l'Arxiu Històric de l'Ateneu Barcelonès: Maria Luz Morales y Godoy, el primer; i Lluís Carreras i Lastortras, el segon.
D'altra banda, recentment vaig poder treballar un fons patrimonial que comprèn des del segle XVII fins al segle XX, durant l'estada de pràctiques del màster a l'Arxiu Comarcal del Vallès Oriental.

Tal com s'ha pogut desprendre a l'inici d'aquesta introducció, la motivació principal en l'elecció de la temàtica del treball es deu principalment a l'interès personal en l'estudi de gènere i la relació que he anat establint amb aquesta línia de recerca al llarg dels meus anys d'estudi. Així, alguns exemples de treballs de recerca que he realitzat són: *Les biblioteques de recerca espanyoles: temàtica de dones*; *Bibliografies de dones*; *Fonts d'informació en violència de gènere*; *Dones impressores del Diccionari Biogràfic de Dones* i *Referents europeus de biblioteques, centres de documentació de dones i arxius del feminisme*. D'aquest últim treball, emmarcat dins l'assignatura del màster "El patrimoni bibliogràfic i documental europeu", aprofito bona part de l'estudi que vaig realitzar per a dur a terme l'apartat dedicat a les diferents unitats d'informació vinculades a les dones i al feminisme. Segueixo, doncs, la línia encetada en l'anterior treball, emmarcat llavors en l'àmbit europeu.

Val a dir, que en un principi van haver altres opcions per desenvolupar aquest treball final de màster. Es va pensar, inicialment, en la creació d'una guia temàtica de recursos sobre dones i impremta, i dones i lectura. Així mateix es va estimar la possibilitat d'enfocar el treball cap al paper de les dones en la promoció dels clubs de lectura al segle XIX a partir de les biblioteques itinerants i biblioteques privades. Totes dues opcions tenien un caràcter més bibliogràfic i de

recerca, que finalment es van desestimar per voler fer un treball més enfocat a l'aplicació pràctica d'un cas, en un centre o institució concrets.

Núria Jornet em va comentar que existia la possibilitat de continuar treballant el fons personal de Gretel Ammann, i vaig trobar que era la idea que millor s'avenia al context de recerca del treball relacionat amb el patrimoni. D'aquesta manera, entre altres objectius d'aprenentatge, podria identificar les problemàtiques d'una organització, un centre real, i mirar de trobar solucions i propostes mitjançant un projecte.

Per a fer-ho, tot i disposar de la temàtica del treball prefixada, s'han anat configurant i adaptant apartats i aspectes a mesura que s'ha començat a treballar, i comentant en les entrevistes realitzades i les tutories amb les professores Núria Jornet i Mariona Chavarria.
En aquest sentit, la comunicació que s'ha establit principalment amb les tutores ha estat de manera no presencial, mitjançant el correu electrònic, tot i que les tutories amb Núria Jornet han estat trobades presencials.

Per acabar, m'agradaria comentar la metodologia de treball que s'ha seguit. L'estructura i l'esquema són propis d'un treball científic-acadèmic. Una vegada es va tenir clara i definida l'estructura del sumari, i per tant que seguiria el treball, es van començar a realitzar cerques bibliogràfiques en catàlegs i bases de dades per tal de nodrir i proporcionar de base teòrica els apartats del treball, sobretot pel que fa als aspectes relatius al feminisme i lesbianisme, i en concret al feminisme radical i el lesbianisme separatista. Segurament aquests conceptes no es troben recollits en un apartat específic del treball, però si que es troben presents en la lectura global.

S'ha anat treballant de manera sistemàtica a partir de lectures, presa d'apunts i idees, esborranys que m'han servit posteriorment alhora de redactar cadascun dels apartats. S'han aprofitat recursos i materials majoritàriament de la xarxa, així com monografies i treballs localitzats a biblioteca pública, universitària i, sobretot, al Centre de Documentació de l'Institut Català de les Dones.

2). CA LA DONA: UN ESPAI I ASSOCIACIÓ PER A LES DONES

2.1). Presentació del centre

Ca la Dona és una associació catalana dedicada a la dona. El seu àmbit d'actuació principal, és doncs, el territori de Catalunya especialment Barcelona i la seva àrea metropolitana, sense excloure actuacions a la resta de l'Estat. Es tracta d'un espai físic i alhora simbòlic del moviment feminista, un lloc de reflexió, producció de pensament i punt de trobada dels grups feministes i de totes les dones [1].

Presenta un model organitzatiu basat en la participació i la presa de decisions col·lectives. S'hi fan debats, tertúlies, seminaris, intercanvi d'experiències i reflexions, activitats infantils i per a mares i cuidadores, Mostra d'Art de Dones *FEM-ART*, etc. que neixen de les iniciatives de les sòcies o els grups de dones que comparteixen l'espai. A més a més, destaca entre la mostra de serveis i projectes els següents: la revista de publicació bimensual *Ca la Dona* com a eina de divulgació del pensament i l'activisme feminista; espai pels drets de les dones; el Centre de Documentació; intercanvi de llibres i de roba de segona mà a la "Llibreria i Armari de totes", i l'intercanvi d'experiències i treball en xarxa [2].

Des de Ca la Dona desenvolupen la seva activitat vint-i-nou grups autònoms que tenen la seva estructura i funcionament propis, com és el cas de la Xarxa Feminista o Tamaia-Dones contra la violència.

Malgrat les característiques que fan de Ca la Dona una associació força singular, existeix a tall d'exemple un altre espai de dones conegut com és la *Casa Internazionale delle Donne* de Roma [3].

2.2). Història

Per entendre la constitució de Ca la Dona, cal anar a buscar els orígens del moviment feminista. Aquest moviment ha tendit a l'espontaneïtat, a estructures fluïdes i a la multiplicació de grups. És a partir de les Jornades de la Dona dels XX anys de feminisme de 1996 [4] que s'han anat

[1] *Estatuts. Associació Ca la Dona*. Barcelona: Ca la Dona, [?]. 13 p.

[2] *Ca la Dona* [en línia]. Associació Ca la Dona. <http://www.caladona.org/>. [Consulta: 13 maig 2013].

[3] *Casa Internazionale delle Donne* [en línia]. Consorzio Casa Internazionale delle Donne. < http://www.casainternazionaledelledonne.org/index.php/it/home>. [Consulta: 13 maig 2013].

[4] Cervera, Montserrat. "La història i l'evolució de les jornades feministes, un somni convertit en pràctiques polítiques". *Ca la Dona*. Barcelona: Ca la Dona, 1988- . Núm. 52 "30 anys de Feminisme a Catalunya" (abril 2006), p. 4-7. D.L. B 22.331 / 89. Accessible des de: < http://www.caladona.org/revistescld/caladona52.pdf>. [Consulta: 13 maig 2013].

reconeixement les múltiples diferències i diversitat de plantejaments i interessos que inclou el moviment feminista.

Un dels primers grups va ser l'associació Ca la Dona, que a partir de 1975, tot just quan despuntava el canvi polític i la Transició a Espanya, es va fer imprescindible l'existència d'un espai comú per a les dones on poder treballar, construir pensament i accions enteses des del feminisme. La disgregació del moviment feminista fins aleshores, contribuïa a l'escassetat d'espais. Tot i així se'n varen anar creant de nous: els grups lligats a la Coordinadora Feminista de Catalunya es reunien als locals de la Federació d'Associacions de Veïns de Barcelona (FAVB); l'any 1984 va sorgir el *Centre de Dones*, lligat al feminisme independent; i el 1986 es creà *La Nostra Illa*. Val a dir que l'any 1979 s'obrí la *Casa de la Dona*, on de fet Gretel Ammann fou una de les fundadores juntament amb un grup de representants del feminisme independent (veure a l'apartat dels *Annexos* dedicat a les **Entrevistes**).

El fet de tenir un espai propi era essencial ja que permetia relacionar-se, crear xarxes entre diferents grups de dones i aprendre, créixer i desenvolupar la seva acció, a banda de trencar barreres existents amb l'organització dels espais per part de la societat. Pensem que fins aleshores la dona no tenia el mateix dret en l'ús de l'espai urbà com ho tenia l'home.

És així quan a partir de l'any 1976 [5] se celebren les Primeres Jornades Catalanes de la Dona i s'observa la necessitat de tenir un espai propi, ja que es pren consciència col·lectiva de què significava ser dona i de les fites que s'havien d'aconseguir. Després d'una ocupació l'any 1987 al carrer Font Honrada de Poble Sec i el desallotjament posterior, el juny de 1988 es va constituir Ca la Dona a la primera seu de l'associació, al carrer Gran Via de Barcelona.

Posteriorment es crearien altres centres: la llibreria Pròleg de Barcelona, El Safareig de Cerdanyola, el Casal de la Dona de Terrassa, o el Bar La-Sal [6]. Aquest últim cas és força especial. Es constituí com a bar-biblioteca feminista l'any 1977, essent un espai de trobada, informació i activitats, que aspirava a formar una biblioteca especialitzada en el moviment feminista. Malgrat la tasca que van arribar a fer, el Bar La-Sal va tancar al cap de dos anys. Tot i

[5] Bofill Abelló, Mireia. *Les Jornades Catalanes de la Dona* [en línia]. Institut Català de les Dones. < http://www20.gencat.cat/portal/site/icdones/menuitem.4b491b5fa301c8a439a72641b0c0e1a0/?vgnextoid=60ef25f567f5f110VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnextchannel=60ef25f567f5f110VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnextfmt=default>. [Consulta: 13 maig 2013].

[6] *Ca la Dona*. Barcelona: Fundació Serveis de Cultura Popular, 1997. 72 p. (Experiències de Pedagogia Social; 50). ISBN 8480000856.

així, es constituí l'editorial La Sal que recuperà la memòria històrica de les dones en les seves publicacions [7].

2.3). Actualitat

Ca la Dona s'ha erigit i integrat com un espai més de Barcelona, després de 25 anys de treball des del feminisme amb les dones de la ciutat i de la resta de Catalunya. Actualment hi ha 450 sòcies, encara que el nombre de participants és més elevat.

Un dels elements característics de Ca la Dona és sens dubte el seu funcionament. Es constitueix en Assemblea General i Junta directiva i les diverses comissions o grups de treball, amb 14 representats aproximadament. La junta escollida en assemblea la conformen l'equip directiu que es reelegeix cada 3 anys, essent la presidenta actual Montserrat Cervera Rodón. Existeixen comissions de treball concretes, com és el cas de la revista *Ca la Dona*, la Mostra d'Art de Dones *FEM-ART*, i el Centre de Documentació. En qualsevol cas, se segueix la política feminista que promou una participació i gestió poc jerarquitzada i normativitzada.

Val a dir que Ca la Dona participa en el Consell Nacional de Dones de Catalunya (CNDC), òrgan consultiu de la Generalitat de Catalunya per a les polítiques de dones, i en el Consell de les Dones de Barcelona.

Des del passat mes d'agost de 2011 Ca la Dona va realitzar per quarta vegada un nou canvi de seu, atès que l'espai de treball s'havia quedat petit i insuficient per a la gestió diària de tots els grups. Actualment l'associació és troba al Carrer Ripoll, 25 de Ciutat Vella. Es tracta d'un edifici de titularitat pública d'uns 1800 m^2 útils de 4 plantes, que ha cedit l'Ajuntament de Barcelona a l'associació per a un període de cinquanta anys, exceptuant la planta principal destinada segurament a un centre cívic. És un edifici de caràcter patrimonial que té aproximadament 2000 anys d'antiguitat [8]. És per això que des del 2006 s'ha impulsat l'anomenat *Projecte Ripoll*, que compta amb el suport econòmic de l'Ajuntament de Barcelona, la Diputació de Barcelona i la Generalitat de Catalunya. Igualment té el suport de l'Institut Català de les Dones, la Regidoria de Dones i el Pla per a la Igualtat Home-Dona [9].

---

[7] González Madrid, Maria José. *El café-bar "laSal" i "laSal, edicions de les dones"*. [en línia]: <http://www20.gencat.cat/portal/site/icdones/menuitem.4b491b5fa301c8a439a72641b0c0e1a0/?vgnextoid=8e18170e9fdff210VgnVCM2000009b0c1e0aRCRD&vgnextchannel=8e18170e9fdff210VgnVCM2000009b0c1e0aRCRD&vgnextfmt=default>. [Consulta: 25 gener 2013].

[8] *Carrer Ripoll, 25* [en línia]. Sota Terra. <http://www.tv3.cat/3alacarta/#/videos/3057750>. [Consulta: 25 gener 2013].

[9] *Dossier de treball Ca la Dona. El Projecte de Ripoll, 25, novembre 2007* [en línia]. Associació Ca la Dona. <http://www.caladona.org/de-casp-a-ripoll/documents/>. [Consulta: 25 gener 2013].

3). BIBLIOTEQUES, CENTRES DE DOCUMENTACIÓ DE DONES I ARXIUS DEL FEMINISME

Encara que en aquest treball estem tractant un fons contemporani, necessitem saber l'origen i genealogia de les institucions dedicades a recollir i conservar la memòria de les dones, per tal de poder entendre la situació actual en la qual ens trobem. És per aquest motiu que se citen els primers referents europeus, per poder analitzar seguidament la situació a Espanya, per ser el nostre referent de més proximitat.

3.1). Estat de la qüestió

Els orígens de les biblioteques, arxius i centres de documentació sobre dones apareixen a Europa, paral·lelament a la història dels moviments sufragistes pels drets de les dones de finals del segle XIX.

La primera biblioteca dedicada a la dona que es funda a Europa és la Biblioteca Popular per a la Dona a Barcelona l'any 1909, actualment coneguda com a Biblioteca Francesca Bonnemaison. Posteriorment, a finals dels anys 20 i 30 es creen biblioteques a Londres (*The Fawcett Library* el 1926, actualment *The Women's Library* [10]), a París (*Bibliothèque Marguerite Durand* [11], 1931) i a Amsterdam (*IIAV, Internationaal Informatiecentrum en Archief voor de Vrouwenbeweging* [12], 1935), considerat aquest últim el centre europeu més important sobre temàtica de dona existent a l'actualitat. La segona generació de biblioteques de dones es dóna a mitjans dels anys 60 i en endavant, com és el cas de *KVINFO, The Danish Center for Research on Women and Gender* [13], a Copenhaguen el 1964.

L'aparició d'aquests centres es troba lligada a la progressiva participació de les dones en la vida pública, i a l'elaboració de treballs d'investigació i recerca relacionats amb la temàtica de gènere. Les principals causes de creació d'aquests centres tenen a veure amb la consolidació del moviment feminista de finals dels anys 60 i principis dels 70; i també amb l'aparició, en l'àmbit universitari, dels anomenats *women studies* o estudis de dones que proposen aplicar la perspectiva de gènere a tots els àmbits del coneixement.

[10] *The Women's Library* [en línia]: *celebrating and recording women's lives*. < http://www.londonmet.ac.uk/thewomenslibrary/>. [Consulta: 24 maig 2013].

[11] *Bibliothèque Marguerite Durand* [en línia]. Bibliothèques Municipales de prêt et spécialisées. <http://equipement.paris.fr/bibliotheque-marguerite-durand-bmd-1756>. [Consulta: 24 maig 2013].

[12] *Aletta* [en línia]. Institute for Women's History. <http://www.aletta.nu/aletta/eng>. [Consulta: 24 maig 2013].

[13] *KVINFO* [en línia]. <http://forside.kvinfo.dk/>. [Consulta: 12 gener 2013].

No serà, però, a partir dels anys 70 i 80 quan a Espanya es creïn els primers centres de documentació de i sobre dones. L'arribada de la democràcia i l'impuls del moviment feminista a partir de 1975 (Any Internacional de la Dona, Jornadas Nacionales por la Liberación de la Mujer i Primeres Jornades Catalanes de la Dona) va propiciar que moltes dones de tot l'Estat, particularment de Catalunya, reivindiquessin els seus drets democràtics abolits durant la dictadura franquista i que els organismes governamentals promoguessin polítiques d'igualtat. En aquest sentit, durant la dècada dels anys 80 es funden els primers organismes públics autonòmics d'igualtat (Instituto de la Mujer, Institut Català de les Dones, Emakunde de l'Instituto Vasco de la Mujer, etc.).

La participació del col·lectiu femení en les transformacions i modificacions socials va comportar amb el pas del temps la generació de recursos i documentació diversa. Aquesta situació juntament amb les noves demandes d'informació contribueixen a la creació dels centres de documentació, biblioteques i arxius de dones. Aquests col·lectius de dones són conscients de la necessitat de recollir, tractar, emmagatzemar, conservar i difondre tota aquesta documentació, que ha de servir com a font per a traçar la història del moviment de les dones tot conformant el seu propi patrimoni documental i bibliogràfic [14].

Pel que fa al moviment associatiu femení, val a dir que aquests col·lectius de dones neixen amb finalitats ben diverses i en diferents camps, però amb un objectiu comú: treballar per al desenvolupament i la participació de la dona en la societat tot facilitant els recursos necessaris per assolir-ho. És per això que els centres de documentació són concebuts per a proporcionar i difondre informació a un públic especialitzat o investigador, atès el contingut específic que tracten, però també a la resta de la societat que estigui interessada en la temàtica de gènere.

Molts d'aquests centres formen part d'associacions, organismes i institucions públiques i estatals. En el cas d'Espanya, la tipologia de centres existents es poden agrupar de la següent manera:

- **Organismes de l'administració pública**: sorgits a partir de finals de la dècada dels setanta per poder posar en marxa les polítiques públiques per a la igualtat d'oportunitats entre dones i homes. Aquí trobem els centres de documentació i biblioteques (per exemple, l'Instituto de la Mujer); els d'instituts i direccions generals de la dona d'administracions autonòmiques (Centre de Documentació de l'Institut Català de les Dones); i dels ajuntaments autonòmics (CIRD, Centre d'Informació i Recursos per a les Dones de l'Ajuntament de Barcelona).

[14] Tuset Páez, Núria. *Referents europeus de biblioteques, centres de documentació de dones i arxius del feminisme*. Barcelona, 2012. 18 p. [Treball de curs de l'assignatura "El patrimoni bibliogràfic i documental europeu" del Màster Universitari de Biblioteques i Col·leccions Patrimonials].

- **Centres d'instituts de recerca i seminaris universitaris de dones**: sorgits en la dècada dels anys vuitanta (cas per exemple de DUODA, Centre de Recerca de Dones de la Universitat de Barcelona). Aquests centres donen suport a la investigació, ensenyament i difusió dels estudis de gènere. Estan dirigits sobretot a un públic universitari i són d'accés restringit.
- **Associacions de dones i altres col·lectius del moviment feminista**: promouen i desenvolupen la participació ciutadana, política i cultural de les dones. Un bon exemple és Ca la Dona.

En l'actualitat els centres de documentació de dones es troben consolidats, i entre els seus objectius apareix la importància de recuperar i reconstruir la identitat d'un col·lectiu força heterogeni, però a la vegada aglutinador i específic com són les dones.

No tots els centres de documentació disposen de les mateixes infraestructures, dotacions i pressupostos, però una de les característiques principals és que es configuren i conformen amb el pas del temps. Les diferents unitats d'informació, principalment centres de documentació i biblioteques especialitzades, solen estar formades per una biblioteca, hemeroteca, catàlegs, buidatge de premsa diària i mensual, cartells, vídeos, fotografies, diapositives, etc. [15]

Pel que fa als arxius, la gran majoria es troben integrats dins els centres de documentació de dones. Es tracta sobretot de documentació diversa que el centre, l'entitat o associació conserva des dels seus inicis i que ha anat generant i augmentant amb el transcurs dels anys. És en aquest sentit, l'arxiu administratiu o de gestió de les administracions, associacions i fundacions dedicades a les dones, que a la vegada va esdevenint l'arxiu permanent o històric. Es conserven actes, fullets impresos, jornades i seminaris, presentacions de conferències, material fotogràfic, cartells, etc.

És igualment significatiu el fet que en aquests arxius es conserven també fons personals de dones que per la seva vinculació al centre o associació han estat rellevants, o bé per ser dones referents en el moviment feminista. Malgrat l'existència dels anomenats arxius del feminisme, entesos com un grup en si mateix i vinculats a un centre i/o organisme concret, cal tenir present la presència d'arxius personals en altres tipologies de centres (biblioteques nacionals, biblioteques universitàries, centres patrimonials, ...), entenent-se com un model mixt. Un cas

[15] Iberto i Constansó, Alba. "Los centros de documentación de mujeres: una labor a favor de la igualdad". En: *IV Trobada de Centres de Documentació i Biblioteques de Dones*: *del 17 al 19 d'octubre de 1997: Sala Montserrat Roig, Barcelona: conclusions.* Barcelona: Generalitat de Catalunya. Institut Català de les Dones, 1997. [86] p.

destacat, per exemple, és la cessió del fons documental de l'advocada i escriptora feminista Lidia Falcón O'Neill a l'Arxiu Nacional de Catalunya, el passat mes de maig de 2012 [16].

A banda de l'*IIAV*, el Centre Internacional d'Informació i Arxiu per al Moviment Feminista d'Amsterdam, la gran majoria dels arxius d'aquesta temàtica es troben a Itàlia, tal com succeeix amb la Fundació Elvira Badaracco [17], exemple de bones pràctiques de tractament i difusió de fons personals de dones.

A continuació, s'analitza el conjunt de centres especialitzats en matèria de dones que es troben a Espanya i en el qual hi ha el Centre de Documentació de Ca la Dona.

3.2). *Red de Centros de Documentación y Bibliotecas de Mujeres*

La *Red de Centros de Documentación y Bibliotecas de Mujeres* [18] és la xarxa espanyola que reuneix 41 unitats d'informació de diverses entitats amb fons documentals especialitzats en estudis de gènere, feminismes i dones en general. La seva finalitat és potenciar la relació i suport entre els professionals, la cooperació bibliotecària, la resolució de problemes comuns i l'elaboració d'eines de treball que facilitin la tasca dels centres adscrits. La xarxa s'entén com a treball col·lectiu, per tal de coordinar i optimitzar els recursos, així com augmentar la difusió i dinamització dels centres. A més a més, una de les seves principals funcions és controlar cooperativament la bibliografia generada en temàtica de dona.

La *Red* no depèn de cap entitat ni organisme administratiu concret. S'integren, doncs, totes les biblioteques i centres de documentació de dones, creats per associacions, organismes públics d'igualtat i grups d'investigació i de recerca. Per formar part de la *Red* els centres han de reunir els requisits següents: estar especialitzats en la temàtica i disposar d'uns fons documentals catalogats i organitzats amb els procediments normalitzats; ser accessibles i estar oberts al públic, i disposar de personal tècnic i/o amb experiència en gestió documental.

La *Red de Centros de Documentación y Bibliotecas de Mujeres* es va començar a idear en les Jornadas Feministas celebrades a Madrid l'any 1993 amb l'objectiu de posar en comú experiències i problemàtiques dels diferents centres existents a l'Estat espanyol. Es va constituir l'any següent organitzant la primera trobada de centres a la ciutat de Pamplona, al Centro de

[16] *Cessió del fons de Lidia Falcón O'Neill* [en línia]. Arxiu Nacional de Catalunya. Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. <http://premsa.gencat.cat/pres_fsvp/docs/2012/05/07/19/30/9d3fe481-bd80-4650-963e-59efa4250f6b.pdf>. [Consulta: 24 maig 2013].

[17] *Fondi archivistici* [en línia]. Fondazione Elvira Badaracco. Studi e documentazione delle donne. <http://www.fondazionebadaracco.it/archivi/index.htm>. [Consulta: 24 maig 2013].

[18] *Red de Centros de Documentación y Bibliotecas de Mujeres* [en línia]. < http://redcdbibmujeres.blogspot.com.es/>. [Consulta: 24 maig 2013].

Documentación y Biblioteca de la Mujer de IPES Elkartea. En aquella trobada es va posar de manifest l'existència i conservació d'un volum considerable de recursos, i a la vegada el desconeixement que sobre la temàtica hi havia.

A partir d'aleshores la *Red* fa trobades anualment per tal d'intercanviar informació, opinions i propostes; presentar novetats i bones pràctiques de cada centre; i establir les línies d'actuació i projectes a seguir anualment per les comissions de treball.

Respecte la missió, visió de futur, i objectius de la *Red de Centros de Documentación y Bibliotecas de Mujeres* [19] són els següents:

> - **Missió**: *recopilar, sistematitzar, conservar i difondre la informació sobre les dones, les obres de creació escrites per elles, els documents referents a la política estatal i autonòmiques d'igualtat entre dones i homes, i els generats per la investigació, el moviment feminista i els grups de dones espanyoles.*
>
> - **Visió**: *ser el referent nacional i estatal de suport a l'anàlisi i la investigació sobre dones, feminismes i estudis de gènere, i de la conservació del patrimoni documental, històric i bibliogràfic de les dones.*
>
> - **Objectius**: fomentar la cooperació professional entre els centres. Unificar criteris en el tractament de la documentació per facilitar l'intercanvi d'informació. Elaborar eines de treball, productes documentals que facilitin la tasca dels centres que formen la *Red*. Augmentar la visibilitat i publicitat de la xarxa i dels seus centres de documentació i biblioteques. Afavorir la formació continuada del personal especialitzat en biblioteconomia i documentació des d'una perspectiva de gènere, a més de l'ús de les noves tecnologies, i la gestió dels centres de documentació i biblioteques de dones. Finalment, promoure a escala internacional la comunicació i relació amb altres xarxes similars, com és el cas a nivell europeu de *WINE* [20] (*Women's Information Network of Europe*).

[19] Muñoz-Muñoz, Ana-María; Argente Jiménez, Montserrat. "Red de Centros de Documentación y Bibliotecas de Mujeres: cooperación entre las bibliotecas feministas españolas". *El profesional de la información*. Barcelona: El profesional de la información, 2000- . Núm. 5, vol.19 (2010), p. 504-509. ISSN electrònic 1699-2407. Accessible des de: <http://www.ugr.es/~anamaria/documents/2010_EPI.pdf>. [Consulta: 24 maig 2013].

[20] *WINE* [en línia]: *Women's Information Network of Europe*. <http://winenetworkeurope.wordpress.com/>. [Consulta: 24 maig 2013].

Val a dir, però, que malgrat el progrés aconseguit i els esforços esmerçats en aquest àmbit, falta encara el reconeixement social de la importància que tenen les unitats d'informació sobre dones. D'altra banda, en la majoria de centres no es compta amb els recursos econòmics i humans necessaris per gestionar el volum d'informació bibliogràfica i documental que va creixent amb el pas del temps. Malauradament es troben a faltar polítiques comunes de gestió del patrimoni bibliogràfic i documental en els centres que formen part de la *Red*, i que malgrat les propostes i objectius que es persegueixen encara ara no s'han materialitzat.

Els 41 centres que conformen actualment la *Red de Centros de Documentación y Bibliotecas de Mujeres* es classifiquen en tres grups:

- Centres d'informació dependents dels organismes governamentals i de les administracions estatals i autonòmiques: representen el 39%, i el 32% dels centres vinculats als ajuntaments i diputacions.
- Biblioteques d'associacions feministes: com per exemple, el Centro de Documentación María Zambrano, o la Asociación de Centros de Documentación y Bibliotecas de Mujeres María Moliner.

  Destaquem el Centre de Documentació de Ca la Dona, per ser l'única associació catalana que forma part d'aquest grup.

- Serveis de documentació dels centres universitaris: amb tan sols 4 centres que conformen el 10%.

Catalunya és l'autonomia que més centres representa dins la *Red*, principalment a la província de Barcelona, amb un total de 8 segons el darrer directori de l'any 2012 [21]. Són els següents:

- Àrea de documentació i serveis d'informació de la Fundació Maria Aurèlia Capmany [22].
- Biblioteca Francesca Bonnemaison [23].
- **Centre de Documentació de Ca la Dona** [24].

[21] *Directorio 2012* [en línia]: *Red de Centros de Documentación y Bibliotecas de Mujeres*. <http://www.inmujer.es/servRecursos/centroDocumentacion/docs/centrosDocumentacion.pdf>. [Consulta: 24 maig 2013].

[22] *FMAC lliures* [en línia]. Fundació Maria Aurèlia Capmany. <http://www.fmac.org/>. [Consulta: 30 maig 2013].

[23] *Francesca Bonnemaison* [en línia]. Biblioteques de Barcelona. <http://w110.bcn.cat/portal/site/Biblioteques/menuitem.95987d47df85c50972e072e0a2ef8a0c/?vgnextoid=69ba3e215454a310VgnVCM10000072fea8c0RCRD&vgnextchannel=69ba3e215454a310VgnVCM10000072fea8c0RCRD&lang=ca_ES >. [Consulta: 30 maig 2013].

[24] *Centre Documentació* [en línia]. Ca la Dona. <http://www.caladona.org/centre-documentacio/>. [Consulta: 30 maig 2013].

- Centre de Documentació de l'Institut Català de les Dones [25].
- Centre d'Informació i Recursos per a les Dones (CIRD). Regidoria de Dones de l'Ajuntament de Barcelona [26].
- Centre de Recursos i Assessorament per a les Dones, CRAD (Departament de Ciutadania, Dona i Gent Gran de l'Àrea de Cultura i Ciutadania de l'Ajuntament de Badalona) [27].
- Grup de Recerca de Geografia i Gènere de la Universitat Autònoma de Barcelona [28].
- Programa Municipal per a la Dona (Ajuntament de L'Hospitalet de Llobregat) [29].

Actualment, l'Institut Català de les Dones forma part del Comitè Permanent de les conferències *Know How* [30] que donen visibilitat i accessibilitat a la informació sobre i per a dones dins l'àmbit global i local. La *Red* també forma part de *The Maintenance and Development Group of the European Women's Thesaurus* a través de la Biblioteca Francesca Bonnemaison. Aquest grup està format per expertes dels centres de documentació especialitzats en dones, i entre altres activitats redactaren el 1998 el *Women's Thesaurus* [31].

Per tot plegat, la *Red* s'ha convertit en el referent nacional i estatal de centres de documentació i biblioteques de dones, així com de recolzament a la investigació sobre feminismes i estudis de gènere.

---

[25] *Centre de documentació* [en línia]. Institut Català de les Dones. <http://www20.gencat.cat/portal/site/icdones/menuitem.c531d9eb4c45208539a72641b0c0e1a0/?vgnextchannel=0c7754f598c9b110VgnVCM1000000b0c1e0aRCRD&vgnextoid=0c7754f598c9b110VgnVCM1000000b0c1e0aRCRD>. [Consulta: 30 maig 2013].

[26] *Centre d'informació i Recursos per a les Dones* [en línia]: *CIRD*. Ajuntament de Barcelona. <http://w3.bcn.cat/XMLServeis/XMLHomeLinkPl/0,4022,170957416,00.html>. [Consulta: 30 maig 2013].

[27] *Centre de Recursos i Assessorament per a les Dones CRAD* [en línia]. Ajuntament de Badalona. <http://badalona.cat/portalWeb/badalona.portal;jsessionid=1sbmRy0QdltgygLFMNSZs46Wz8kYjZt6zk5NphyQTRZGvgLHvTth!872110482?_nfpb=true&_pageLabel=contingut_estatic&dCollectionID=2417#wlp_contingut_estatic>. [Consulta: 30 maig 2013].

[28] *Arxiu bibliogràfic del Grup de Recerca de Geografia i Gènere* [en línia]. Universitat Autònoma de Barcelona.
<http://geografia.uab.es/genere/index.php?option=com_content&view=article&id=25&Itemid=6>.
[Consulta: 30 maig 2013].

[29] *Programa Municipal per a la Dona* [en línia]. Ajuntament de L'Hospitalet de Llobregat. <http://www.l-h.es/caid/>. [Consulta: 30 maig 2013].

[30] *Know How Community* [en línia]. Institute's for women's history. < http://www.aletta.nu/aletta/eng/projects/know-how-community>. [Consulta: 30 maig 2013].

[31] *Women's Thesaurus* [en línia]. Institute's for women's history. < http://www.aletta.nu/aletta/eng/collections/vrouwenthesaurus>. [Consulta: 30 maig 2013].

Finalment, cal destacar que el Centre de Documentació de Ca la Dona, a banda de formar part de la *Red de Centros de Documentación y Bibliotecas de Mujeres*, ha participat en el projecte europeu *Fragen* [32]. Es tracta d'un projecte finançat per la Unió Europea i coordinat per Aletta i l'Institut d'Història de les Dones d'Amsterdam, que té com a objectiu construir una base de dades a nivell europeu dels textos més importants de la història del feminisme en els diferents països d'Europa, a fi de crear un instrument que faciliti la recerca i els estudis comparatius de les obres històriques del feminisme. La selecció dels textos s'ha fet a càrrec dels centres de documentació i biblioteques de dones, departaments d'estudis de gènere i investigadores dels respectius països que comprenen el període de 1970 i 1980. Els documents seleccionats (llibres, revistes, fulletons, cartells) s'han digitalitzat i codificat per integrar-los en la base de dades.

3.3). Centre de Documentació de Ca la Dona

3.3.1). Missió i objectius del Centre de Documentació

La missió del Centre de Documentació de Ca la Dona és recollir, conservar i difondre la memòria històrica recent del moviment feminista a Catalunya, i el llegat de les dones que hi han format part [33].

Ca la Dona ha esdevingut un espai de referència del moviment feminista, i des dels seus inicis acull donacions de fons documentals de dones i d'organismes diversos vinculats a l'associació. És per això que està conformant amb el pas del temps un arxiu força important sobre la història de les dones a Catalunya.

L'any 1991 fou quan es creà el Centre de Documentació, que aleshores rebia el nom d' "Associació Biblioteca-Videoteca de la Dona".

Els objectius del Centre de Documentació són els següents:

- Contribuir a la recuperació, conservació i difusió de la memòria històrica, a partir dels seus fons com a testimoni de la història recent de l'Estat espanyol, i especialment de Catalunya del moviment feminista.
- Promoure l'intercanvi intergeneracional entre les dones que han fet aportacions, i les que volen conèixer-les i aportant-ne d'altres des de la seva pròpia experiència.
- Fer accessible el llegat bibliogràfic i documental a tota la població, per tal d'explotar noves vies d'investigació.

[32] *Fragen* [en línia]. Aletta. <http://www.fragen.nu/aletta/fragen/>. [Consulta: 30 maig 2013].

[33] *Explicació detallada del projecte/activitat per al qual se sol·licita la subvenció (doc.11): Associació Biblioteca-Videoteca de Ca la Dona*. Generalitat de Catalunya. Institut Català de les Dones. 6 p. Inclou annex: *Objectius operatius/recursos/calendari d'execució.*

- Fer més visible la història de les lluites de les dones al llarg del segle XX a Catalunya i a la resta d'Espanya, essent especialment rics els fons del període comprès entre 1970 i 1990.
- Treballar en xarxa amb altres centres de documentació que comparteixen els mateixos objectius i interessos, a través de la *Red de Centros de Documentación y Bibliotecas de Mujeres*, així com en el projecte Fragen.

Actualment, l'associació està tenint un ressò important a l'espai virtual. Es treballa força la comunicació i difusió de l'associació a través de les xarxes socials: Facebook, Twitter, blocs, canal a Youtube, etc. En aquest sentit, una de les iniciatives que es vol portar a terme és millorar el disseny del web del Centre de Documentació, en gran part a través de la posada en marxa del catàleg en línia.

3.3.2). Fons i col·leccions

Entre els materials reunits al llarg dels anys s'hi troben actes de jornades, documentació de reunions de treball i de trobades, literatura catalana, cartells, premsa, fotografies, col·leccions de revistes, adhesius, agendes, etc. Es tracta d'un fons bibliogràfic i documental, iconogràfic, audiovisual i de materials diversos especialitzat en dones i història del moviment feminista, especialment a Catalunya entre els anys 70 i 90. Alguns dels documents són únics i només es troben al Centre de Documentació de Ca la Dona, i és per això que presenten un alt valor històric.

Per a la classificació i ubicació dels diversos fons i col·leccions s'utilitza el *Tesauro Mujer* de l'Instituto de la Mujer, especialitzat en dones i associacions de dones. El tesaurus es divideix en 17 entrades, tot i que està adaptat i s'han afegit entrades que es consideraven necessàries. Per als encapçalaments de matèries i els noms propis s'empra *LEMAC* i *LENOTI* de la Biblioteca de Catalunya, així com el CCUC [34].

A continuació es presenta la relació total de fons (més de 8600 documents) segons les diferents tipologies documentals i el volum de documentació relacionada que s'hi conserva al Centre de Documentació:

- Monografies, biografies i obres de referència (3500 volums, aproximadament).
- Hemeroteca: 200 títols de revista (actives i mortes, inclosa la revista *Ca la Dona* des dels seus inicis).
- Fons personal de Gretel Ammann (GAM).

[34] *Ca la Dona* [en línia]: *cuanto más avanzamos, ... más soñamos*. Slideshare. <http://www.slideshare.net/CalaDona>. [Consulta: 30 maig 2013].

- Fons personal d'Encarna Sanahuja (inclou al voltant de 1000 monografies).
- Fons personal de Victòria Sau (cessió testamentària, rebuda una part del fons).
- Videoteca: 500 documents audiovisuals (format analògic i digital: cintes VHS, cassettes, DVD i CD que es troben en procés de digitalització).
- Donació de monografies de Montserrat Roig.
- Fons personal de Carme Alemany del Centre d'estudis "Dona i Societat" (CEDIS).
- Fons personal de Carolina Costa (darrera donació el 2011 com a sòcia de Ca la Dona).
- Fons documental en dipòsit del projecte Vaca, la Vacateca (Associació de Creadores Escèniques).
- Fons L.I.C.I.T (Línia d'Investigació i Cooperació amb Immigrants i Treballadores Sexuals).
- Arxiu gràfic: documentació gràfica impresa (1500 cartells, 500 fotografies).
- Arxiu de documentació menor: fullets informatius, material ciclostilat, retalls de diari, xapes, punts de llibre, etc. (2000 documents en total).
- Col·lecció d'agendes i calendaris (300, aproximadament).
- Col·lecció de pancartes i cartells (970 exemplars més duplicats, aproximadament).
- Actes de congressos, jornades, etc.
- Fons d'Història Oral del Grup d'Història Oral de Ca la Dona.
- Arxiu administratiu de Ca la Dona i dels grups antics i actuals (arxiu actiu, entès com l'arxiu de gestió propi d'una associació o fundació).

Val a dir que l'any 2007 va començar el projecte de digitalització de la col·lecció de cartells i material gràfic. Entre els anys 2008 i 2010 es va dur a terme el projecte de digitalització de la revista *Ca la Dona*, així com el disseny de la pàgina web del Centre de Documentació. Al mateix temps, el Centre entra a formar part de la *Red de Centros de Documentación y Bibliotecas de Mujeres*.

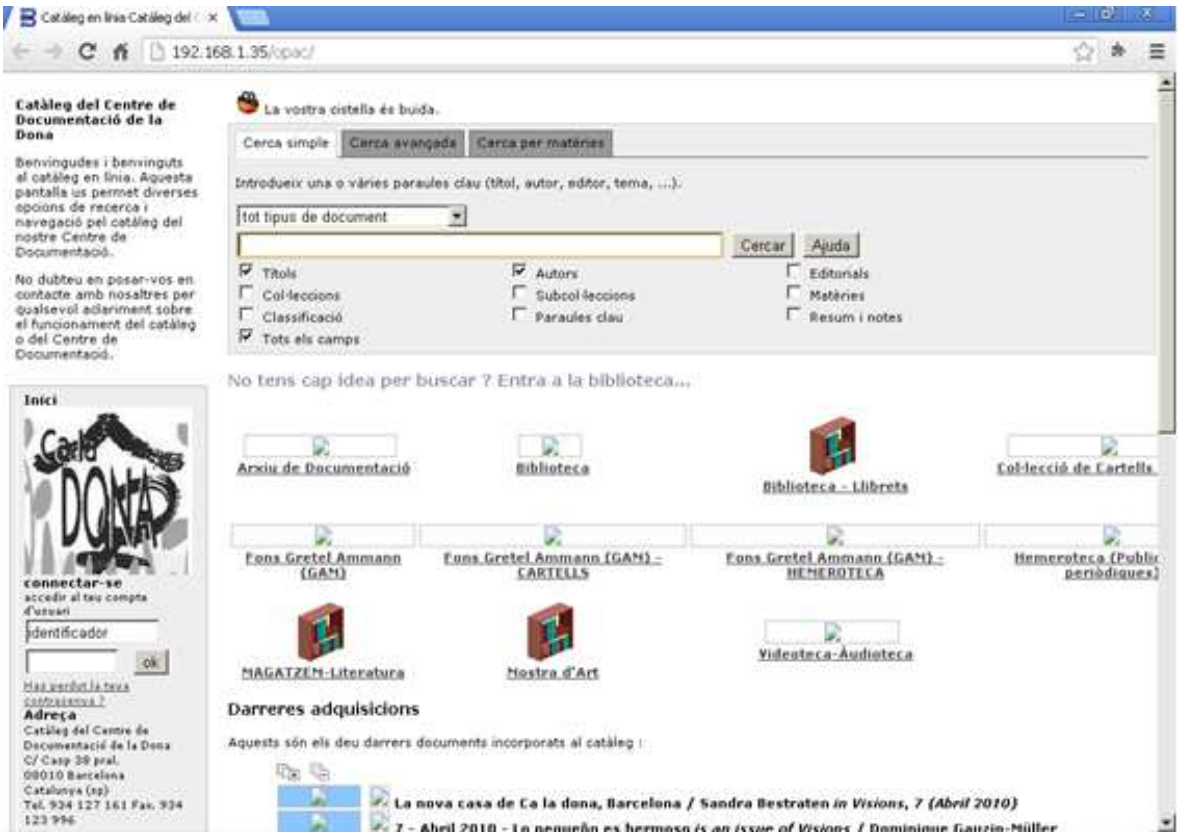
3.3.3). Programari PMB

El Centre de Documentació utilitza des de l'any 2007 el programari PMB. Es tracta d'un programari lliure de gestió i automatització de biblioteques que permet dur a terme tot el procés de catalogació, classificació i indexació dels diferents fons i col·leccions.

El programari PMB funciona sota una interfície web, treballa amb el format UNIMARC i permet la gestió d'una biblioteca o d'una xarxa de biblioteques integrada en un catàleg col·lectiu [35]. Es tracta d'un programari força utilitzat per les biblioteques públiques de Girona. El fet de

[35] Russo Gallo, Patricia. "PMB: programari lliure d'automatització de biblioteques". *BiD: textos universitaris de biblioteconomia i documentació*. Barcelona: Universitat de Barcelona. Facultat de

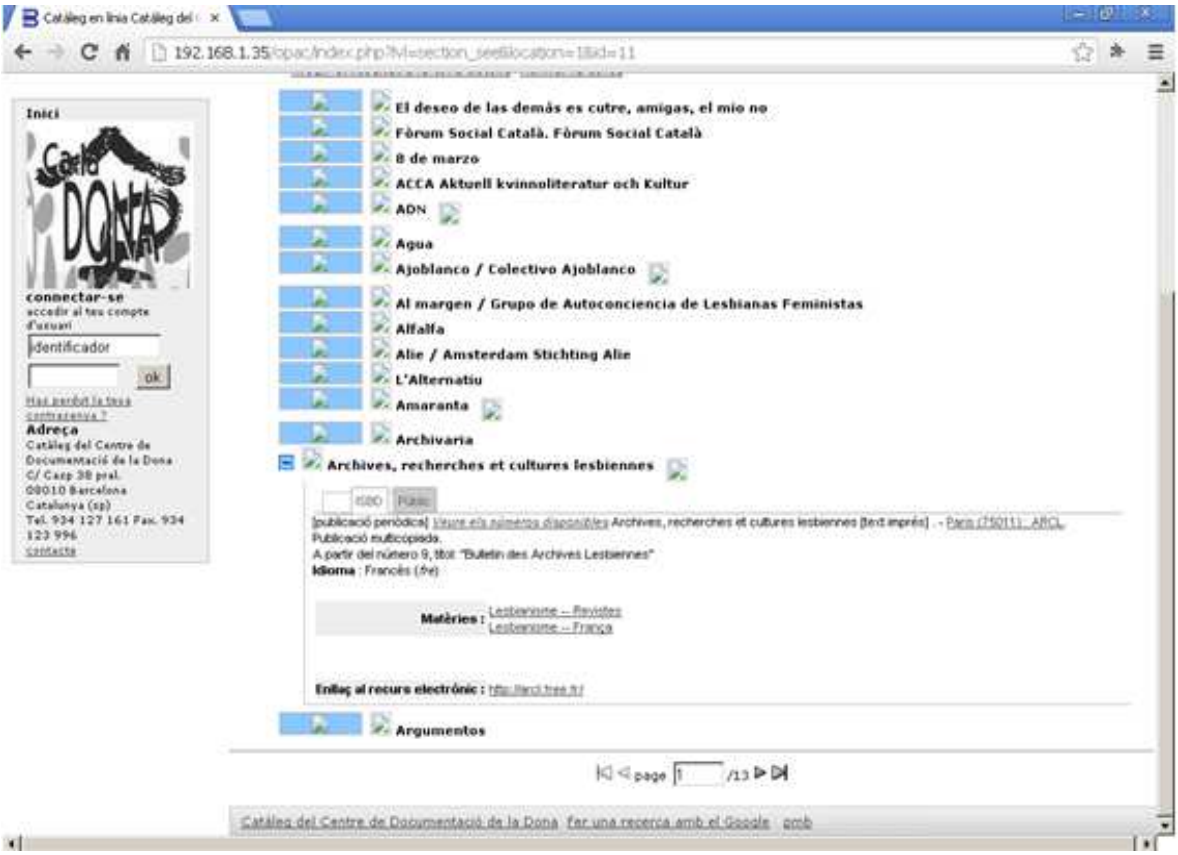
tractar-se de programari lliure resulta amigable i de fàcil ús per a catàlegs en línia, ja que permet treballar amb servidor i instal·lar-se a la xarxa. El servidor que utilitza el Centre de Documentació de Ca la Dona és *Pangea* [36], proveïdor de serveis d'Internet, tot i que la base de dades encara no s'ha fet accessible en línia. Fins a dia d'avui s'han introduït al programari PMB la següent documentació: monografies de la secció de la biblioteca, col·lecció de cartells digitalitzats, hemeroteca, Mostra d'Art de Dones *FEM-ART*, i part del fons personal de Gretel Ammann, tal com es pot observar a les captures de pantalla de la interfície web de l'OPAC:

Vista general del catàleg amb les diferents opcions de cerca

Biblioteconomia i Documentació, 1998- . Núm. 17 (desembre 2006). ISSN 1575-5886. Accessible des de: <http://www.ub.edu/bid/pdf/17russo.pdf>. [Consulta: 06 febrer 2013].

[36] *Pangea* [en línia]: *Internet ètic i solidari*. Associació Pangea Coordinadora Comunicació per a la Cooperació. <http://pangea.org/>. [Consulta: 06 febrer 2013].

Detall de la pàgina de resultats de l'hemeroteca del Centre de Documentació

Entre les funcionalitats més importants de PMB destaquen: la gestió d'autoritats (autors, editors, col·leccions, matèries, etc.); gestió de préstec i reserves; importació i exportació de registres; gestió de publicacions periòdiques, i gestió d'usuaris i administració del sistema.

Incorpora diferents mòduls de treball: administració, catalogació, préstec, autoritats i DSI (servei de difusió selectiva de la informació), i l'ús del cercadors del catàleg a través del protocol Z39.50 per a la importació de registres. El catàleg o OPAC permet tres tipus de cerca: simple, avançada o bé directament des dels fons i col·leccions disponibles. Les opcions de cerca es poden realitzar a través del *Tesauro Mujer* de l'Instituto de la Mujer.

3.3.4). Serveis, instal·lacions i usuaris

El Centre de Documentació proporciona el servei de consulta a sala, referència i préstec. Des del mes de juliol de 2011, passant pel trasllat definitiu de seu l'agost de 2012 a l'actual carrer Ripoll 25; el Centre de Documentació es troba reubicat entre la seu actual, l'Arxiu Municipal d'Horta (des del 2010 aplega els fons personals de Gretel Ammann, Encarna Sanahuja i Victòria Sau), un magatzem situat a L'Hospitalet de Llobregat i al domicili particular de dues sòcies, a l'espera de la implementació i posada en marxada novament del Centre de Documentació. És

per aquest motiu que els diferents serveis no són accessibles, fins al trasllat definitiu de tota la documentació a la nova seu, i la plena instal·lació del Centre de Documentació, així com l'obertura final de l'edifici de Ca la Dona.

Els espais i instal·lacions del nou Centre de Documentació ja es troben pràcticament enllestits. S'ha destinat un espai dins la planta baixa de l'edifici per al dipòsit del fons d'arxiu amb la instal·lació d'armaris compactes i planeres per al fons de cartells, així com prestatgeries per a la biblioteca. Es disposen de dos ordinadors de consulta per als usuaris.

Detall d'un armari compacte

Mostra interior d'un dels armaris compactes

Pel que fa als usuaris del Centre de Documentació són principalment estudiants, investigadors, grups de dones, periodistes i comissàries d'exposicions.

3.3.5). Personal

El personal que forma part del Centre de Documentació està format per una responsable i coordinadora del Centre diplomada en Biblioteconomia i Documentació, dues documentalistes voluntàries, i un equip de dones de suport.

4). FONS GRETEL AMMANN (GAM). DESCRIPCIÓ DEL PROJECTE

A continuació, es dedica un apartat a les característiques principals que presenten els fons personals. Ajuda a entendre en gran part la dispersió i variada localització que presenten, així com el seu característic tractament. Aquests trets definitoris es poden copsar en el fons personal GAM.

4.1). Definició i característiques dels fons personals

En primer lloc, cal remarcar les diferències existents entre fons i col·lecció. Així, el fons d'arxiu és "el conjunt de documents, de qualsevol tipologia o suport, produït orgànicament i/o reunit i utilitzat per una persona, una família o un organisme en l'exercici de les seves activitats i funcions" (*NODAC*). La col·lecció, en canvi, és "el conjunt inorgànic de documents reunits i ordenats en funció de criteris subjectius, independentment de la seva provinença" (*NODAC*).
Si ens fixem la primera accepció és pròpia de l'arxivística, mentre que la segona la trobem recollida per la biblioteconomia.

Tot i així podem trobar documentació d'arxiu i material bibliogràfic indistintament en centres d'arxiu o bé biblioteques. Això mateix passa amb la inclusió dels fons personals conservats a arxius nacionals, comarcals o municipals, per exemple, però també a museus i fundacions, biblioteques universitàries, biblioteques nacionals i centres de documentació. De fet, conviuen en arxius i biblioteques segons la relació i importància que aquella persona va tenir en una institució o altra, o bé on es consideri que s'hagi de conservar millor atenent a diferents raons: polítiques, dels familiars que fan la donació, etc.

Els arxius personals, sovint aglutinats juntament amb els fons familiars, són aquells que contenen la documentació generada o reunida en qualsevol mena de suport per una persona al llarg de les seva existència en el marc de les seves activitats personals i professionals.
Els arxius personals tenen com a nucli central la documentació generada en el curs de l'activitat pública, professional i associativa d'una persona i, molt especialment, la seva obra creativa. Això fa que es consideri aquesta tipologia de fons d'un gran valor històric i informatiu, pel fet que cada fons personal és únic, i ens ajuda a entendre des d'un punt de vista particular qualsevol fet o procés històric.

El model mixt de biblioteques i arxius que apleguen fons personals s'explica per la presència que ha tingut aquesta tipologia d'arxiu privat a Catalunya i a la resta de l'Estat en els darrers 30 anys. Actualment els arxius personals són una línia important de recerca i de treball en el camp arxivístic.

Els arxius personals presenten una heterogeneïtat en les tipologies documentals, materials pròpiament arxivístics o no, i suports depenent de l'activitat de la persona que genera la documentació. Això implica certa complexitat en el tractament, descripció i classificació, a banda del temps i els recursos necessaris per portar-ho a terme. Aquesta dificultat alhora d'extreure models concrets com poden ser els quadres de classificació, també tenen al seu torn una gran riquesa documental per tractar-se d'uns fons singulars.

El seu caràcter privat, tot i que hagin estat cedits en molts casos a institucions públiques, no facilita el seu control i accés. Tenen un alt valor patrimonial, tal com apunta la *Ley 16/1985, de 25 de Junio, del Patrimonio Histórico Español* [37] (títol VII, *Del Patrimonio Documental y Bibliográfico y de los Archivos, Bibliotecas y Museos*) i que ha ajudat a aconseguir una presa de contacte i importància d'aquests tipus d'arxiu, per tal que s'intervingui des de l'Administració i l'àmbit privat [38]. A més a més, cal tenir present que estem tractant informació de caràcter personal i privat, amb la qual cosa hem de tenir en compte la problemàtica existent sobre el dret a la intimitat de l'individu i la gestió de les dades personals (*Ley Orgánica 15/1999, de 13 de diciembre, de Protección de Datos de Carácter Personal* [39]); dels drets sobre la propietat intel·lectual del productor i de terceres persones que afecta bàsicament a la correspondència tramesa i rebuda de caràcter no estrictament professional i l'obra de creació pròpia i aliena (*Real decreto legislativo 1/1996, de 12 de abril, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley de Propiedad Intelectual* [40]), així com de les clàusules de consulta, accés i reproducció que en molts casos imposen les famílies [41].

[37] *Ley 16/1985, de 25 de Junio, del Patrimonio Histórico Español* [en línia]. BOE de 29 de junio de 1985. <http://www.mcu.es/patrimonio/docs/ley16-1985.pdf >. [Consulta: 06 juny 2013].

[38] Espinosa Ramírez, Antonio Bernardo. "Los archivos personales. Metodología para su planificación". En: Ruiz Rodríguez, Antonio Ángel (ed). *Manual de Archivística*. Madrid: Síntesis, 1995. p. 263-280.

[39] *Ley Orgánica 15/1999, de 13 de diciembre, de Protección de Datos de Carácter Personal* [en línia]. BOE núm.298 (martes 14 diciembre 1999). <http://www.boe.es/boe/dias/1999/12/14/pdfs/A43088-43099.pdf >. [Consulta: 06 juny 2013].

[40] *Real decreto legislativo 1/1996, de 12 de abril, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley de Propiedad Intelectual, regularizando, aclarando y armonizando las disposiciones legales vigentes sobre la materia* [en línia]. BOE núm. 97 (lunes 22 abril 1996). < http://www.boe.es/boe/dias/1996/04/22/pdfs/A14369-14396.pdf >. [Consulta: 06 juny 2013].

[41] Fernández Trabal, Josep. "Els arxius personals i patrimonials". *Dovella*. Bages: Centre d'Estudis del Bages, 1981- . Dossier. Arxius personals i patrimonials al Bages i al Moianès. Núm.99 (primavera 2009), p. 19-24. ISSN 0214-2430. Accessible des de: <http://www.raco.cat/index.php/Dovella/article/view/201271/268815>. [Consulta: 06 juny 2013].

Un altre dels elements que caracteritzen els fons personals, així com altres fons de caràcter privat, és la seva forma d'ingrés en un centre d'arxiu. Generalment l'ingrés es realitza mitjançant dipòsits, comodats, donacions, compres, és a dir, formes d'ingrés extraordinari [42].

Tot plegat contribueix a que els arxius personals siguin considerats sovint com a fons invisibles o amagats a causa de les dificultats que presenten per poder ser consultats. A més a més, no existeix uniformitat a l'hora d'incloure'ls en l'arxiu o en la biblioteca d'una institució, i és per això que són susceptibles de ser dipositats en qualsevol d'aquests centres per la diversitat de materials que poden conservar.

En qualsevol cas, els fons personals són una font primària d'investigació d'indubtable valor històric caracteritzats per una variada tipologia material que inclou des de documentació de caràcter personal (cartes, dibuixos, postals o fotografies), fins a documentació científica o de creació que, a la seva vegada, pot trobar-se en diferents suports (papers, manuscrits, gravats, mapes, segells, monedes, registres sonors, vídeos, fotocòpies, etc.).

4.2). Biografia i pensament de la productora

En aquest apartat es vol donar a conèixer la biografia de la productora del fons personal que estem treballant: Gretel Ammann.

Gretel Ammann va néixer a Donostia (Sant Sebastià) l'any 1947. La seva mare era basca i el seu pare austríac, amb la qual cosa sempre va mantenir ambdues nacionalitats. Quan tenia dos anys la família es va traslladar a Barcelona. Va cursar primària a l'Escola Alemanya, i secundària i Batxillerat a l'Institut Maragall de Barcelona. Estudià la carrera de filosofia a la Universitat de Barcelona (1966-1970), on participà en la creació d'una revista d'estudiants i començà a interessar-se activament per la política. Així mateix, estudià francès entre 1971 i 1972 a la Universitat de París (*La Sorbone*). Va tenir facilitat a l'hora d'aprendre idiomes, arribant a parlar-ne correctament cinc.

L'any 1973 la seva militància la portà a treballar a l'escola Tramuntana del barri del Carmel de Barcelona. Es va implicar en totes les reivindicacions veïnals del barri i de l'escola.

Va ser una dona força creativa que des de ben petita s'inicià en diferents disciplines: la pintura, el dibuix, la música, etc. A l'adolescència cantava i componia cançons pròpies. S'interessà igualment per la fotografia, moltes de les quals són del moviment feminista que ella mateixa

[42] Andreu Daufí, Jordi; Cruellas i Serra, Rosa Maria; Elvira i Silleras, Maria. "La documentació personal com a eina docent: ensenyar i aprendre amb els fons personals". *Lligall: revista catalana d'arxivística*. Barcelona: Associació d'Arxivers de Catalunya, 1988- . Núm. 21 (2003), p. 233-274. ISSN 1130-5398. Accessible des de: <http://www.arxivers.com/publicacions/revista-lligall/edicions-lligall/cat_view/14-revista-lligall/53-lligall-21.html>. [Consulta: 07 juny 2013].

revelava i regalava a les companyes de militància. Va fer també teatre com a autora i directora a la primera companyia de teatre de dones de l'Estat espanyol: Grup Gram Teatre de Dones, juntament amb Dolors Majoral i Puig, companya seva. La disciplina, però, que va conrear més va ser l'escriptura, que en conservem tota la seva producció.

A partir de 1976, amb les Primeres Jornades Catalanes de la Dona a Barcelona i la seva entrada al Moviment Comunista, començà a participar en diverses associacions de lluita reivindicativa pels drets humans i de les dones. Així, l'any 1977 participà en la Primera Assemblea General de Coordinadora Feminista de Barcelona. Igualment va col·laborar amb el grup LAMAR de lesbianes i en la redacció de la seva revista, així com en la creació i traducció de la revista pirata *SCUM*. Destaquen les ponències d'aquesta primera època presentades l'any 1979, "Diferencia" i "Como lesbiana, contra la nueva moral feminista", que va presentar a les Jornadas Feministas Estatales de Granada. Fou la primera vegada que es tractava obertament a l'Estat el feminisme de la diferència i el lesbianisme. Val a dir, que va estar en contra dels grups feministes institucionals que proclamaven el feminisme de la igualtat per ser polititzats seguint un ordre patriarcal. Fou una de les principals exponents del feminisme independent d'estat.

Des de la seva identitat lesbiana, es definia ideològicament com a feminista radical i lesbiana separatista, fou creadora de diversos grups, associacions, revistes i nombrosos actes col·lectius. Al llarg de la seva vida i trajectòria professional va participar i crear, entre altres, els següents grups de dones a Barcelona [43]:

- Grup de Dones Ensenyants (1979).
- Casa de la Dona (1980).
- Va participar en el primer programa de televisió emès a Espanya sobre lesbianes a la Cadena Catalana, programa sobre dones de la periodista Laura Palmés (1982).
- Grup Gram Teatre de Dones (1983).
- "El Centro", Centre d'Estudis de la Dona (1984).
- La Red de Amazonas i la revista que porta el mateix nom, *Amazonas* (1985).
- La Nostra Illa (1986).
- Grup de Lesbianes Feministes de Barcelona, constituït dins la Coordinadora Feminista (1986).
- Ca la Dona (1988).
- Creació de la revista *Laberint* (1989). Revista trimestral publicada fins el 1999.

A més a més, al llarg de la seva vida va organitzar molts actes reivindicatius i creació de projectes. En destaquem els següents: l'Assemblea de Dones Feministes Independents; Jornades

[43] Ammann, Gretel. *Escritos*. [Barcelona]: Xarxa Feminista de Catalunya, 2000. Coordinació: Mireia Bofill Abelló. 64 p. D.L. 50530-2000.

de l'estat espanyol de feministes independents; *10 anys de Feminisme "Llars Mundet"*; la primera Escola d'Estiu de Dones (1986); Primera Setmana de Lesbianes a Barcelona (1987); organització i participació a la Xarxa Europea ILIS (*International Lesbian Information Service*); Xarxa Feminista; i finalment, el Centre de Cultura de Dones Francesca Bonnemaison.

La seva vida i obra s'emmarquen dins l'objectiu de crear i participar en iniciatives que impulsessin activitats i projectes per tal de promoure la presència de les dones, especialment que fomentessin l'associacionisme femení i la participació de les dones a la societat. Podem resumir entre les seves diverses facetes, doncs, que fou creadora d'espais i grups de dones, filòsofa, professora i escriptora.

El seu testimoni i el seu compromís es troben dins la lluita pels drets de les dones durant la Transició democràtica a Barcelona, així com amb d'altres associacions de l'Estat espanyol i estrangeres. Gretel Ammann, tal com afirma Mercè Otero-Vidal tenia un "aire internacionalista", és a dir, internacional perquè aportava nous coneixements i visions d'altres països sobre el feminisme i el lesbianisme a Catalunya, a través dels seus viatges a l'estranger i la seva participació en diferents fires internacionals del llibre feminista.

D'altra banda, cal destacar que tingué una gran consciència per a la conservació de la memòria històrica, ja que inicià el seu propi somni d'aplegar i crear un arxiu i centre de documentació feminista: el Centre de Documentació Històric Feminista del Centre d'Estudis de la Dona, conegut com a "El Centro". El fet que fos una gran col·leccionista ha ajudat a conformar, a banda de la seva pròpia documentació (assajos, ponències, jornades, congressos, etc.), gran quantitat de material relacionat amb el moviment feminista (cartells i pòsters, revistes, monografies, fotografies, agendes feministes, etc.).

"Era ordenada, reflexiva, li agradava escriure i conservar els textos de tots els grups i de tots els projectes de dones, i va aconseguir tenir no un, sinó el millor arxiu sobre el feminisme a Catalunya".

(Montserrat Cervera Rodón, presidenta de Ca la Dona)

La seva obra és sens dubte testimoni de moltes dones militants i activistes en el món associatiu català, sobretot des dels anys 70 fins a l'any 2000. Es tracta d'un dels pocs arxius que es conserven sobre temàtica feminista i lesbiana, i en concret del lesbianisme separatista a Espanya i a la resta d'Europa.

"*Gretel Ammann va ser, i encara ho és, un punt de referència clar del moviment feminista i lesbià, perquè les seves aportacions teòriques i sobretot la seva pràctica de política feminista sempre tenien la voluntat d'anar més enllà del purament necessari i no es conformava a la*

primera. El seu tarannà personal, de col·leccionista podríem dir, i la seva consciència històrica la van portar a recollir molt material interessant de les actuacions feministes a partir dels anys setanta, tant del nostre país com de fora, i això constitueix bàsicament la riquesa d'aquest fons documental" [44].

(Mercè Otero-Vidal, membre de Ca la Dona)

Gretel Ammann va morir l'any 2000 als 53 anys a causa d'un càncer. El mes de juny de 2002 se li va concedir el Premi Triangle Rosa, del Col·lectiu Gay de Barcelona "Per la seva lluita en favor dels drets de les lesbianes".

Finalment, a través de la biografia i obra de Gretel Ammann es pot observar la diversitat de documentació i suports que composa el seu fons personal. Es tracta d'un fons molt heterogeni, especialitzat en temàtica de dones, feminisme i lesbianisme, que té un alt valor històric, cultural i patrimonial.

El fons GAM constitueix un dels conjunts de referència per a la documentació i l'estudi del moviment feminista més importants existent a Catalunya, juntament amb el fons de Lídia Falcón.

4.3). Presentació del fons GAM. Tractament documental realitzat

A continuació s'indica quin ha estat el tractament que ha rebut fins a dia d'avui el fons GAM. Per a fer-ho partim de què s'ha fet i com s'ha fet, per donar una visió de conjunt de l'estat actual d'aquest fons personal. A partir d'aquesta "radiografia", marcarem el full de ruta, és a dir, què cal fer i millorar, indicant quina direcció i aspectes cal treballar per acabar de fer el tractament i difusió corresponent del fons documental, així com la construcció i aplicació d'una política de la col·lecció per al Centre de Documentació de Ca la Dona vers els fons personals.

En primer lloc, fent referència a les característiques d'un fons personal, el fons de Gretel Ammann (GAM) té un origen funcional ja que respon a la organització d'un conjunt de documentació que la productora va anar creant seguint la lògica que ha guiat les seves activitats i funcions al llarg de la seva vida. És per això que presenta un ordre intrínsec que, les responsables del Centre de Documentació de Ca la Dona, han respectat i valorat com a element fonamental de la història del propi fons. Es dóna, doncs, el principi de respecte a l'estructura interna del fons o al seu ordre original. Per a fer-ho cal assignar una classificació que s'adigui i correspongui a l'estructura interna del fons. Aquesta classificació es dóna a partir de la creació del quadre de classificació. Així mateix, l'altre principi teòric de l'arxivística, es fonamenta en

[44] "Presentació del fons personal Gretel Ammann". En: *Sabem fer i fem saber: trobada de dones a Catalunya: 2, 3 i 4 de juny de 2006*. Barcelona: Xarxa Feminista, D.L. 2007. 461 p + 1 disc òptic.

el principi de procedència o de respecte al fons. Es a dir, respectar la unitat, el fons, sense ser barrejat amb altres documents d'una altra procedència.

El fons GAM està format pel conjunt de documents de diferents tipologies documentals i suports, produïts, rebuts o reunits per Gretel Ammann en el decurs de la seva vida i en l'exercici de les seves activitats personals, professionals, polítiques i associatives. Conté tota la documentació generada i rebuda per la productora: documentació personal i familiar, documentació relacionada amb la seva activitat professional dedicada a l'ensenyament, món associatiu i a la seva militància política i reivindicativa. Hi destaca la documentació vinculada al moviment feminista i moviment lèsbic a Catalunya des del 1970 fins a l'any 2000.
El fons reuneix també correspondència i documentació sobre tots els grups, espais feministes, espais lèsbics que va crear i/o en els que va participar a Barcelona, i la resta d'Espanya i d'altres països. Per altra banda, destaca la documentació relativa als seus temes d'interès com són els moviments alternatius de l'època (pacifisme i ecologia o ecofeminisme, violència patriarcal, campanyes a favor dels drets de les dones, avortament, etc.).

Una de les eines que ens ha ajudat a saber quines actuacions del fons s'havien dut a terme fins aleshores ha estat el treball realitzat per Dolors Majoral i Puig [45]. Es tracta d'una memòria on s'indiquen i es desglossen les activitats i tasques, que des del Centre de Documentació de Ca la Dona s'han dut a terme des que el fons es va cedir el 2006 fins el 2007. La curadora del fons, Dolors Majoral i Puig, ha resultat ser una de les persones clau alhora de donar suport i assessorament per a l'organització, inici del tractament de la documentació i de l'esbós del primer inventari del fons de Gretel Ammann. El fet de disposar d'una persona que coneix de primera mà la documentació que s'hi conserva és un privilegi pels encarregats del fons, atès que poques vegades se'n disposa.

Aquesta col·laboració, suport i assessorament amb la curadora del fons és essencial, ja que hi ha molts documents que no estan datats o no tenen lloc de "lectura o presentació". Aquests aspectes dificulten identificar l'objectiu del document, és a dir, si es tracta d'una ponència, publicació, distribució en una reunió o associació, etc. Passa igual amb les fotografies. Sovint resulta difícil saber qui apareix a cada fotografia, perquè pot passar que no estiguin ressenyades amb un breu títol, descripció (espai i situació geogràfica), data o l'autor. Ens pot interessar també indicar el suport, tècnica utilitzada i mides. Poder comptar amb la participació d'una o més persones que hi apareixen o coneixien i estaven en el cercle de coneguts de Gretel Ammann, pot resultar molt útil alhora de descriure la col·lecció de fotografies que ja s'ha començat a fer.

[45] Majoral i Puig, Dolors. *Aproximació a la figura de Gretel Ammann: recerca sobre la seva vida i la seva obra: memòria 2007*. Barcelona, octubre de 2007. 20 p.

El fons GAM va ser el primer fons personal que el Centre de Documentació de Ca la Dona va aplegar l'any 2006. Les condicions de la cessió del fons es van acordar i signar el 3 de juny de 2006. En aquest primer contracte se subratlla la importància que el "fons romangui indivisible", tot i que s'estipula que la documentació duplicada es considera que es pot ser intercanviada amb altres entitats que hi puguin estar interessades, en concret l'Institut Català de les Dones. Així mateix s'estableixen les normes pròpies de consulta del fons, a partir de la confecció d'un document provisional sobre *Normes de consulta del Centre de Documentació*. La propietària principal del fons, Dolors Majoral i Puig i Susagna Berenguer i Viñas, juntament amb les representants de Ca la Dona (Mercè Otero-Vidal i Montserrat Cervera Rodón) i les responsables del treball de conservació i tractament del fons (Mireia Coromina, Betlem Cañizar i Mariona Chavarria) van matenir diverses reunions i trobades de seguiment per tal de concretar els compromisos de cada part en l'execució de les tasques. Així, les primeres tasques definides a *l'Annex al "Document de cessió"* que es van realitzar per part del Centre de Documentació el gener de 2008 són:

- *Primera classificació.*
- *Confecció del quadre de classificació.*
- *Catalogació de les publicacions periòdiques.*
- *Digitalització i catalogació de la col·lecció de cartells* (finalitzada el març de 2008).
- *Classificació i inventari de documentació personal, actes de congressos i jornades, fotografies, etc.*
- *Dins del context general de treball al Centre de Documentació de Ca la Dona, tot el treball de catalogació es fa amb el programari lliure PMB. Aquest programari permetrà, quan altres condicions tècniques estiguin adaptades, posar el catàleg de Ca la Dona, que inclou el fons GAM, en accés lliure a través d'Internet.*

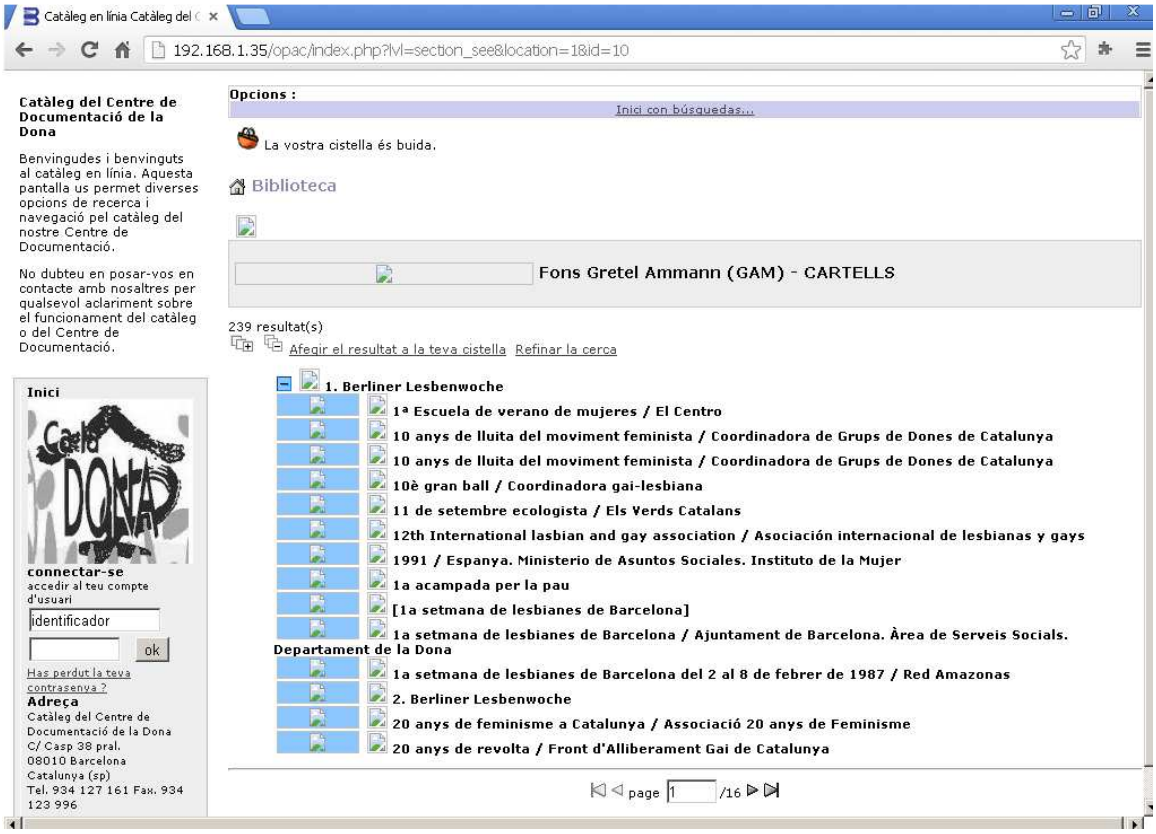
Val a dir que a partir de la cessió en dipòsit l'any 2006 fins a la donació en propietat el mes de febrer d'aquest any, s'han anat incrementant altres fons personals de dones vinculades a Ca la Dona. La presentació oficial del fons es va fer a la Gran Trobada de Dones de l'any 2006 a les Llars Mundet de Barcelona.

Des de l'ingrés del fons, el Centre de Documentació de Ca la Dona va crear una comissió de treball. Formaven part de la comissió les propietàries del fons: Dolors Majoral i Puig i Susagna Berenguer i Viñas; les receptores: Montserrat Cervera Rodón i Mercè Otero-Vidal; la documentalista Pilar Fornés Colomer, i més tard Mariona Chavarria (actual responsable del Centre de Documentació) i altres persones voluntàries.

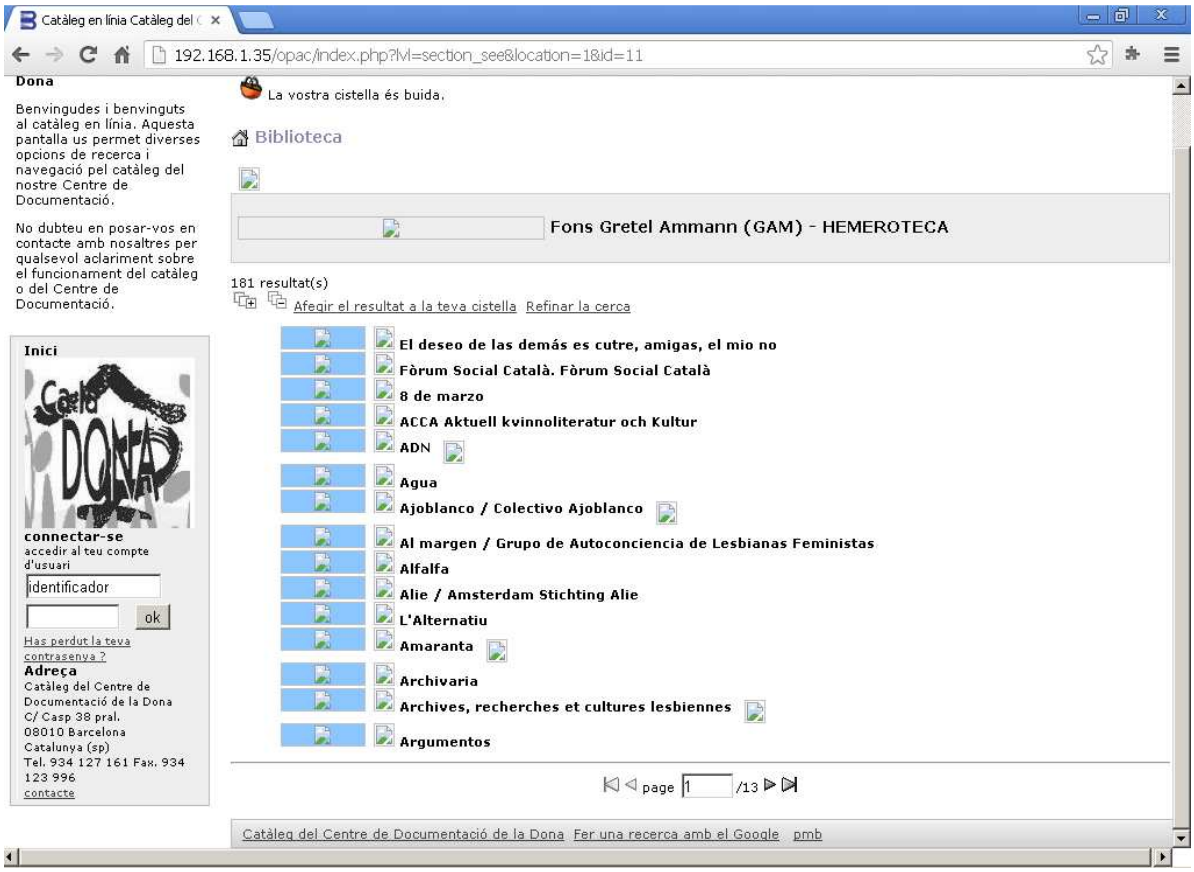
Així mateix, en el projecte de Dolors Majoral i Puig s'indica que l'objectiu del tractament del fons és aconseguir la classificació en detall del fons documental, la seva conservació i posterior difusió. Es vol afavorir la creació de futurs treballs de recerca i investigació històrica.

Cal recordar que l'any 2007 es va instal·lar al Centre de Documentació el nou programa de gestió documental PMB, emprat en aquests moments com a intranet d'ús intern. A dia d'avui la relació de documentació entrada a la base de dades és la següent:

- Fons Gretel Ammann (GAM): on hi ha descrits congressos, actes, jornades, fullets, documents diversos.
- Fons Gretel Ammann (GAM) CARTELLS.
- Fons Gretel Ammann (GAM) HEMEROTECA.

Pantalla de resultats de cerca de la col·lecció de cartells del fons GAM

Mostra de títols de publicacions periòdiques que pertanyen a l'hemeroteca del fons personal GAM

El projecte del fons GAM ha tingut fins a dia d'avui tres fases. La primera fase, iniciada el febrer fins l'abril de 2006, va consistir en l'estudi del fons a partir del contingut de les diverses unitats d'instal·lació. Una vegada feta la primera presa de contacte amb el fons, es va decidir esporgar i donar tota la documentació duplicada. Es calcula que el fons consta d'uns 3500 documents, però es creu que és més nombrós atès que no es disposa de tot el fons complet. Resta encara documentació al domicili de Dolors Majoral i Puig que acabarà de portar a Ca la Dona una vegada estigui el Centre de Documentació habilitat i obert al públic.

Es calcula que hi ha més de 10 unitats d'instal·lació que contenen la documentació relacionada amb la seva activitat personal i familiar, professional, creativa i associatives, polítiques i sindicals. Unes 40 capses que contenen revistes i unes 15 aproximadament, amb la documentació de jornades.

A més a més, cal tenir present que Dolors Majoral i Puig va fer donació de les monografies pertanyents a la biblioteca personal d'Ammann a la Facultat de Filosofia, Geografia i Història de la Universitat de Barcelona. L'encarregada va ser la professora Lola González Luna. A través del catàleg de la Universitat de Barcelona es pot consultar per paraula clau o bé a través del

camp "Nota" la següent equació de cerca: "donació and gretel and ammann". Podem identificar les obres pertanyents a Gretel Ammann a través d'una nota d'exemplar (Donació: Gretel Ammann) indicada en la fitxa de cada registre. Hi ha un total de 199 monografies. Malgrat que les monografies es trobin separades de la resta del fons, cal entendre que intel·lectualment formen part del fons personal.

D'altra banda, es començà a inventariar la primera part de la cessió del fons, amb les sèries documentals a partir de l'esbós del primer quadre de classificació. Es va descriure documentació personal, familiar i d'àmbit professional, així com documentació artística, d'activitats associatives i aliances polítiques. L'inventari que s'ha dut a terme fins aleshores és de forma sumària identificant la tipologia de documents que es conserva i les dates extremes. És per aquesta raó que no sabem a dia d'avui exactament quants documents hi ha, perquè resta per fer un inventari analític o exhaustiu on s'indiqui de manera detallada tota la documentació que forma cada sèrie identificada per camises i una numeració correlativa.
Únicament s'ha fet inventari detallat (identificant títol, lloc i any del document) de les següents sèries documentals: *Activitat artística* o creativa, *Aliances polítiques* i dins d'*Activitats associatives* les sèries completes de "Participació i creació de moviments feministes", "Participació i creació de col·lectius de lesbianes". Així mateix, es va fer un buidatge alfabètic del total dels títols de les publicacions periòdiques que es conserven, separant revistes feministes (53 títols de revistes nacionals i internacionals), revistes sobre lesbianisme i homosexualitat (36 títols) i altres (12 títols i números solts).

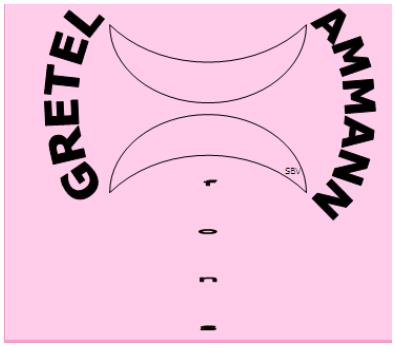
Es van identificar i organitzar els fullets i opuscles, així com la col·lecció de cartells i material menor (díptics, xapes, adhesius, agendes feministes, etc.) i fotografies.
Des de la primera fase del projecte l'abril de 2006, fins al mes de maig de 2007, s'ha anat reestructurant, revisant i corregint el quadre de classificació (veure *Annexos*). Es tracta d'un quadre de classificació propi basat en el model de fons personal que utilitza l'Arxiu Nacional de Catalunya. S'estructura en set apartats: *Activitat personal i familiar*; *Activitat professional*; *Activitat creativa*; *Activitats associatives, polítiques i sindicals*; *Àmbits temàtics*; *Col·leccionisme*; *Hemeroteca*.

El quadre de classificació existent vol arribar a ser un model per a altres fons feministes. Aquest aspecte es tractarà més endavant en la proposta final que es realitza del quadre de classificació del fons GAM.

Pel que fa a la tasca de donar a conèixer el fons, cal destacar la pàgina web [46] que es va crear l'any 2006 arrel del projecte impulsat per Dolors Majoral i Puig. En la confecció i disseny del web hi van participar Dolors Majoral i Puig, Susagna Berenguer i Viñas, en el disseny del logo identificatiu del fons, i Caterina Ferrer i Arqués.

La pàgina web s'estructura de la següent manera:

- El logo del fons i presentació: clicant sobre el logo o bé sobre l'enllaç "Presentació del fons" es pot descarregar una presentació en Power Point realitzada l'abril de 2006, que mostra l'estructura que presenta el fons i les tipologies documentals existents. Hi ha recollides imatges digitalitzades dels diferents apartats del fons sobre documentació relacionada amb jornades i trobades feministes, cartells i fotografies.
- Una petita biografia que descriu la figura de Gretel Ammann. Això permet a qualsevol persona contextualitzar la seva obra en el marc de les seves vivències, accions i esdeveniments històrics. En aquesta biografia hi ha petits enllaços d'informació annexa que es pot descarregar en arxius en format PDF (amb textos de Gretel Ammann, les línees més importants del seu pensament, informació sobre els grups que va crear, la seva obra escrita, i altres).
- Amazones: el desig de Gretel Ammann era viure l'ideal d'autonomia personal, d'autogestió i d'independència, representat pel model de les amazones.
- Reconeixements: es poden veure els diversos reconeixements que ha rebut després de la seva mort.

Logo identificatiu del fons GAM

Al marge esquerre del web hi ha set pestanyes que coincideixen amb els set apartats del quadre de classificació que configuren l'arc de sant martí: vermell → Personal (Activitat personal i familiar), taronja → Professional (Activitat professional), groc → Creativa (Activitat creativa),

[46] *Fons Gretel Ammann* [en línia]. Centre de Documentació de Ca la Dona. <http://www.caladona.org/centredocumentacio/gretel/>. [Consulta: 08 juny 2013].

verd → Política (Activitats associatives, polítiques i sindicals), blau → Caixes (Àmbits temàtics), rosa → Col·leccions (Col·leccionisme) i lila → Hemeroteca (Hemeroteca).

Tal com s'indica al projecte *Aproximació a la figura de Gretel Ammann: recerca sobre la seva vida i la seva obra: memòria 2007* és un web dissenyat amb visió de futur per acollir els enllaços de la documentació a través del catàleg, que actualment és consultable al programa informàtic de gestió de documentació del Centre de Documentació de Ca la Dona.

El producte de difusió més destacat fins a dia d'avui, a banda de la pàgina web, és el tríptic informatiu sobre el fons GAM (veure *Annexos*). En ell es defineix a quins usuaris pot resultar d'interès el fons: "Les funcions del fons són oferir a estudiants, investigadores, professionals, entitats, associacions i en general a qualsevol persona interessada en el tema, documentació referent a dones bàsicament en dues àrees temàtiques: feminisme i lesbianisme".

Principalment va ser a la primera fase del projecte on es va donar un major impuls al fons. La segona fase del treball va ser la continuació de la datació, classificació i inventari del fons. Es va començar a automatitzar el fons a partir de la segona i tercera fases del projecte, introduint tota la documentació treballada al programari PMB. Aquesta automatització permetrà en un futur poder continuar amb l'inventari del fons i fer accessible la interfície del catàleg en línia per a la consulta dels usuaris. És també en la tercera fase quan es du a terme la digitalització completa de la col·lecció de cartells i el fons fotogràfic.

Per a la descripció temàtica dels cartells es van classificar i dividir-los per matèries seguint el *Tesauro Mujers* de l'Instituto de la Mujer.

A continuació presentem la relació de la digitalització i descripció de la col·lecció de cartells i fotografies del fons GAM que s'ha dut a terme:

- *Col·lecció de cartells GAM: de 02 a 13 (77 cartells) i de 14 a 16 (173 cartells).*
- *Fons fotogràfic GAM*. (S'utilitza el programa Photoshop per visualitzar i editar les fotografies):
    - *Fotos soltes familiars.*
    - *Reportatge boda pares Gretel.*
    - *01 Reportatge bateig Gretel.*
    - *02 Report 4*
    - *03 Report 5*
    - *04 Report 6*
    - *05 Report 7*
    - *06 Report 8*

- 08 Report 9

- 07 Report 11

- 10 Report 12

- 09 Report bateig del nen

- 11 Report 13

- 12 Report 15

- 13 Report 17

- 14- Report 19

- 15 Comunió Gretel

- 16 Report 18

- 17 Report 14 comunió nen

- 18 Report 16 família

- 20 Report 2 vacances

- 21 fotos soltes vacances

- Digitalitzacions fotocòpies color i B-N

- Fem INEF 1996

- Report 1

- Report 3

- Report 20

- Report 21

- + 19 fotos que no estan en carpetes.

- GAM Documents menors: tríptics, etc. I 2 documents (poemes, postals, còmic i dibuixos).

La descripció que s'ha fet de les tasques realitzades fins al moment corresponen a la documentació que es conserva al Centre de Documentació de Ca la Dona. A banda, existeix gran part del volum del fons que es troba ubicat a l'Arxiu Municipal del Districte d'Horta-Guinardó, a l'espera del trasllat definitiu a les noves instal·lacions del Centre de Documentació. A la visita que vaig poder fer el passat dia 24 de maig acompanyada per Mercè Otero-Vidal, vaig poder consultar 9 unitats d'instal·lació amb la documentació més representativa (dipòsit B, armari 5, prestatges 7 i 8 del primer estand i del primer al cinquè prestatge del segon estand). A continuació, es detalla la documentació consultada:

- El volum d'unitats d'informació que es conserven a l'Arxiu Municipal d'Horta fan un total de 52 caixes (les caixes van numerades de la 328 a la 380). Corresponen a uns 6 metres lineals. Calculem que amb la resta de les caixes que es conserven a Ca la Dona hi ha al voltant de 100 caixes, aproximadament. Aquestes estan identificades amb una

etiqueta normalitzada on s'indica el número de caixa seguit de les sigles antigues del Centre de Documentació: Cid (Centre d'informació i documentació) – FGAMM, juntament amb el segell identificatiu de la *Labrys*. Aquesta identificació correspon a la signatura, tipogràfic per identificar cada caixa. A més a més, escrit a cada caixa torna a aparèixer el número corresponent i una breu descripció del contingut de la mateixa. Malauradament, el nombre total de documents existents és una tasca que no s'ha realitzat encara i que es podrà arribar a saber quan es faci l'inventari complet del fons.

Vaig poder copsar la diversitat de documentació que s'hi conserva: activitats personals, professionals, polítiques i associatives, que corresponen bàsicament a la classificació donada al quadre de classificació.

Així, a tall d'exemple les unitats d'instal·lació que es van poder consultar i identificar són les següents:

- **357 Fons Gam Recull de premsa (1915-1982)**

- **358 Personal. Fons fotogràfic**: conté 2 àlbums de fotografies i negatius de fotografies, 1 amb fotografies personals i familiars, i l'altre hi ha fotografies personals i de grup de militància política. Aquest últim està barrejat amb una mostra de cartells, un dibuix i una carta personal. Adjunt hi ha un resum de les miniatures dels cartells digitalitzats (240 en total). Cada cartell s'identifica per les metadades següents: classificació per matèries corresponents al *Tesauro Mujer* de l'Instituto de la Mujer, l'any de la fotografia si se sap, i una altra numeració no identificada. Per exemple: 02089-1985-05920 (cartell sobre l'Asamblea Estatal ElKarte); 06075-1998-06605 (cartell corresponent a l'homenatge de Maria Mercè Marçal, *Res et serà pres*).

- **359. Professional 2** (correspon al quadre de classificació): conté 3 carpetes *1.Articles originals*, amb les primeres versions, *2. Activitat professional*, relacionada amb ensenyament. Gràcies a aquesta carpeta ens assabentem que a través d'una còpia del seu *currículum vitae*, Gretel Ammann va ser professora d'idiomes amb 17 anys a la Escuela Isabel de Villena, dirigida per Carme Serrallonga. *3. Jornades (1976-2000)*, amb 8 paquets ordenats cronològicament.

- **363 -370**: 8 carpetes identificades per camises amb la numeració corresponent al quadre de classificació "Participació i creació de moviments feministes": 4.1/81 XOR, BIL (Bilbao), PAM (Pamplona).

- **370 (1998-2000)**: 1r. Congrés de Dones de Barcelona (gener 1999).

- **374**: "5.5. Política (Antimilitarisme, etc.)".

- **379**: "4.4. Moviments veïnals". *Coordinadora Feminista Estatal. Europa*. I *campanya del dret a l'avortament* (està classificat al 4, però ens fixem que segons el quadre de classificació hauria d'anar a l'entrada "5.3. Avortament").

- Hi ha 3 caixes de la revista: *Lesbia Magazine*.

- **342**. Inclou revista *Casal Lambda*.

- **351**: Números solts de diferents publicacions en sèrie, amb un total de 30 unitats d'instal·lació de revistes. Alguns dels títols són: *On the issues*, *Over 3 icht van niewel*, *Over the rainbow*, *Página abierta*, *PAN*, etc.

Mostra dels prestatges del dipòsit B de l'Arxiu Municipal de Districte d'Horta i Guinardó, on s'observa l'inici de la ubicació actual de part del fons GAM. Les capses de colors corresponen al fons personal de Victòria Sau

Continuació del fons GAM

El fet d'haver tingut l'oportunitat d'haver vist la documentació de primera mà, m'ha ajudat a concebre el volum i importància que té aquest fons personal. He pogut entendre l'ordre i classificació donats fins al moment, i m'ha ajudat a copsar millor l'estructura donada al quadre de classificació. Així, a partir de la darrera revisió del quadre podrem millorar l'ordre establert i la nomenclatura donada a cada encapçalament. Creiem que la versió definitiva que s'adjunta en el present treball, servirà per continuar de nou en l'organització i realització de l'inventari, així com en la ubicació final de les unitats d'instal·lació.

Per finalitzar aquest apartat, podem observar que fins a dia d'avui el fons GAM s'ha ordenat i fet una primera classificació, però falta acabar de descriure a nivell de sèrie el fons per tenir l'inventari complet. L'inventari, és sens dubte, un dels elements de descripció més importants i necessaris per poder consultar els documents una vegada es posi a disposició dels usuaris.

És un fons, com s'ha anat explicant, amb una gran diversitat de material gràfic (cartells, fotografies, etc.), i diverses tipologies documentals: ponències, fotocòpies diverses, manifestos de jornades, congressos, conferències, etc. En aquests moments la resta de documentació que

conforma el fons GAM es troba en uns prestatges concrets del dipòsit de Ca la Dona, que encara no tenen un ordre i ubicació determinats.

4.4). Projecte de tractament i difusió

Una vegada identificat que s'ha dut a terme fins aquests moments, apliquem la nostra proposta de continuïtat en el tractament del fons, tot atenent als aspectes més pràctics i tècnics com són la revisió i proposta final del quadre de classificació, així com la fitxa de descripció del fons; i també quins models i bones pràctiques es pensen seguir per a la difusió i captació de nous fons per part del Centre de Documentació de Ca la Dona. A més a més, es vol anar més enllà del projecte de tractament del fons GAM, situant aquest treball dins la recuperació i conservació del patrimoni documental, aportant altres models i referències de projectes que s'estan duent a terme en temàtiques de gènere.

En primer lloc, hem de tenir en compte que la principal raó de ser del fons GAM és constituir un testimoni de la feina realitzada pel subjecte en la seva tasca professional, i amb relació al context històric que va viure. Tenim, doncs, la necessitat de conservar i preservar aquest llegat documental pel futur, i al mateix temps fer-ho accessible i donar-ho a conèixer a la ciutadania. Per a fer-ho cal prendre mesures de preservació i conservació una vegada que la totalitat del fons es traslladi al nou Centre de Documentació de Ca la Dona. Afortunadament el Centre el Documentació disposa ja d'una sala habilitada com a dipòsit amb armaris compactes per al volum total de documentació dels seu arxiu històric, principalment. La sala necessita d'un sistema d'aire condicionat i control de temperatura i humitat relativa, per tal de mantenir la temperatura constant dels documents, així com deshumidificadors i sistema de detecció i extinció d'incendis.

Encara que, tant el fons GAM com els fons Encarna Sanahuja i Victòria Sau que es troben actualment en bon estat gràcies a l'espai cedit per a la seva conservació temporal a l'Arxiu Muncipal del Districte d'Horta-Guinardó, caldrà fer un canvi d'unitats d'instal·lació. És a dir, treure la documentació de les caixes en les quals es troben en aquests moments per unitats d'instal·lació normalitzades i de preservació, així com camises de paper neutre per separar documents. Aquestes mesures de preservació ens permetran desar i mantenir la documentació en un estat òptim per a la seva conservació i consulta.

Una vegada resoltes les qüestions de preservació i conservació, haurem de facilitar l'accés i difusió del fons. Per a fer-ho hem de ser conscients del paper que juguen les unitats d'informació com és el cas de l'arxiu en l'exercici d'un dret de donar a accés als ciutadans. És en aquest sentit que hem de tenir present les diverses formes d'accés que podem donar als usuaris. Una d'elles és sens dubte la digitalització. Aquesta tècnica, a banda de preservar el

document original, facilita l'accés a un major nombre de persones gràcies a les còpies de consulta. En aquest sentit, el Centre de Documentació té pensat disposar d'un catàleg o OPAC en línia com a interfície d'accés als fons i col·leccions que formen part del Centre, per tal de facilitar la cerca d'informació i la visualització dels objectes digitals accessibles a la xarxa. Partim, doncs, d'una digitalització finalitzada del fons GAM centrada en els materials gràfics (col·lecció de cartells i fotografies). Creiem que aquesta qüestió es troba resolta per ara pel que respecte a la digitalització del fons GAM. S'ha decidit prioritzar digitalitzar els materials gràfics, certament els més fràgils amb una predisposició major a patir les conseqüències de la degradació i del pas del temps per les característiques dels suports. Val a dir que aquests materials caldrà mantenir-los en suports d'emmagatzematge especial i a temperatures lleugerament diferents a la resta de documentació.

Per ara no proposem continuar amb la digitalització, ja que hi ha altres vies més prioritàries a treballar. Tot i així, si més endavant es considera en la continuïtat de la digitalització del fons GAM, creiem necessari centrar-se en aquella documentació especialment curiosa i rellevant, com poden ser els escrits manuscrits i mecanoscrits relacionats amb la seva activitat literària i que tracten diferents aspectes del moviment feminista.

Pel que fa a les consultes del fons GAM, podem plantejar-nos-en de diferents tipus:

- Estudis sobre la persona que genera la documentació, és a dir, la figura de Gretel Ammann.
- Investigacions sobre la participació o implicació del subjecte en el moment històric que li va tocar viure: Transició espanyola, militància, formació dels primers partits de dones, configuració i definició del feminisme radical i lesbianisme separatista.
- Consultes sobre la seva obra que repercutiran en la creació de noves obres relacionades.

Val a dir que les consultes i l'accés al fons s'ha de vetllar per a que la recerca i la interpretació de les fonts continuïn enfocant-se des d'una perspectiva de gènere.

Tot just abans d'iniciar el tractament i indicar els eixos que cal treballar, es desglossen les passes prèvies que s'han de seguir per al tractament arxivístic una vegada ens enfrontem a un fons personal, tal com s'ha fet amb el fons GAM [47].

Primerament estem treballant a un nivell de descripció de fons. Per a fer-ho s'ha d'identificar i delimitar el fons en l'estudi del personatge i el seu entorn mitjançant la pròpia documentació, i

[47] Andreu Daufí, Jordi; Cruellas i Serra, Rosa Maria; Elvira i Silleras, Maria. "La documentació personal com a eina docent: ensenyar i aprendre amb els fons personals". *Lligall: revista catalana d'arxivística*. Barcelona: Associació d'Arxivers de Catalunya, 1988- . Núm. 21 (2003), p. 233-274. ISSN 1130-5398. Accessible des de: <http://www.arxivers.com/publicacions/revista-lligall/edicions-lligall/cat_view/14-revista-lligall/53-lligall-21.html>. [Consulta: 14 juny 2013].

altra bibliografia llegida i relacionada sobre la seva persona i temàtiques d'estudi i interès. Una part molt important d'aquesta primera acció pot resultar la realització d'entrevistes i converses mantingudes amb persones vinculades directament amb la productora del fons, tal com s'ha fet amb el fons de Gretel Ammann. D'aquesta manera es pot situar la documentació en el seu context i conèixer ben bé les característiques del productor i les activitats que ha desenvolupat.
En segon lloc, s'ha de realitzar tal com s'ha vist en l'apartat anterior, l'estudi de l'estat del fons a partir del seu tractament: analitzant les intervencions anteriors, primeres classificacions i instruments de descripció com el quadre de classificació, ordre original, instal·lació i ubicació de la documentació i el seu estat de conservació.
En tercer lloc, cal dur a terme l'estudi de la documentació amb l'objectiu d'identificar les tipologies documentals, conèixer la utilitat i valor original dels documents, les funcions per a les quals es van crear, les activitats que en són testimoni, temàtiques sobre les que versa la documentació, etc. Tot plegat, ens ajuda a contextualitzar i fixar les categories o sèries documentals en què es composa el fons personal.
Finalment, cal plantejar un sistema de classificació funcional, tot intentant reflectir les funcions dels productor. Les activitats i funcions sobre les quals s'agrupen els documents s'organitzen per tal de configurar el quadre de classificació.

A continuació, s'indiquen les propostes d'actuació, de millora i de seguiment del camí iniciat pel Centre de Documentació en el tractament del fons GAM. La metodologia seguida té en compte de manera no explícita els següents recursos necessaris per portar les propostes a la pràctica: personal per engegar les activitats i projectes; material fungible i despeses de manteniment (electricitat, banda ampla, dipòsits i material de conservació, etc.), i eines tecnològiques, com pot ser el treball amb un programari de gestió bibliogràfic; econòmics (recursos humans, temps d'inversió, pressupost amb el qual es compta, etc.); execució i control de les tasques, i avaluació dels resultats per tal de copsar allò aconseguit i quines millores es poden implementar.

A partir d'aquí, doncs, els eixos i línees de treball a seguir són els següents:

- Política de la col·lecció
    - Altres projectes relacionats. La memòria oral
- Accions de difusió i promoció
- Quadre de classificació
- Fitxa de fons

4.4.1). Política de la col·lecció

La política de la col·lecció entesa com una eina de gestió i desenvolupament de la col·lecció dels fons personals i de la resta dels fons del Centre de Documentació.

Per tal de començar definint la necessitat d'establir una política de la col·lecció, cal preguntar-se quina política més general ens interessa tenir de patrimoni documental. Anteriorment, constatàvem la importància de ressenyar la conservació, la comunicació i difusió del fons, i més concretament del fons personal GAM. Però per concretar més encara què volem aconseguir, cal centrar-se en la definició d'una política de gestió i captació de la col·lecció que ens ajudi en el disseny, a banda del projecte del fons GAM, de situar el Centre de Documentació de Ca la Dona com una associació conscienciada en la recuperació i conservació del patrimoni documental i bibliogràfic. D'un patrimoni que ha anat produint el moviment feminista a Catalunya i les seves diverses vessants: lesbianisme, feminisme de la diferència, feminisme de la igualtat, ecofeminisme, etc.

En el disseny de la política de la col·lecció es concentren la gestió de la selecció, adquisició i captació de fons per part del Centre de Documentació de Ca la Dona. La política de la col·lecció, coneguda sobretot en l'àmbit de les biblioteques públiques, recull per escrit les pautes i criteris que es tenen en compte alhora de desenvolupar la col·lecció. En el cas que ens trobem, oferim al Centre de Documentació una guia d'elements clau que ha de tenir en compte alhora de desenvolupar el seu fons documental, sobretot pel que fa a l'ampliació dels fons personals de dones que conserva.

Sabem de cert que Ca la Dona aposta per dur a terme polítiques de captació de fons personals, així ho indica a la pàgina web del Centre de Documentació: "rep publicacions per correu ordinari i donacions de dones constantment". A banda del fons personal que estem treballant, existeixen altres fons personals de dones vinculades a l'associació i al moviment feminista. Així doncs, l'arxiu del Centre de Documentació aplega els fons personals següents:

- Encarna Sanahuja: coneguda com "la Sana", fou historiadora i arqueòloga feminista.
- Victòria Sau: feminista, psicòloga i professora de psicologia diferencial. Reconeguda per la publicació del *Diccionario ideológico feminista*, l'any 1981.
- Carme Alemany del Centre d'Estudis "Dona i Societat" (CEDIS).
- Carolina Costa. Aquesta és la darrera donació que coneixem de l'any 2011.

La gran part dels fons documentals que conserva el Centre de Documentació són gràcies a les donacions que anualment amplien i enriqueixen l'arxiu històric de l'associació. Les principals donants dels fons personals i de grups de treball com la Vacateca (Associació de Creadores

Escèniques) o el fons L.I.C.I.T (Línia d'Investigació i Cooperació amb Immigrants i Treballadores Sexuals), provenen de sòcies de Ca la Dona. Es preveuen nous ingressos una vegada es disposi de la reobertura del servei del Centre de Documentació a l'edifici del carrer Ripoll de Ciutat Vella.

Així doncs, quins haurien de ser els elements clau per a que el Centre de Documentació de Ca la Dona esdevingui un arxiu del feminisme?

Dins d'aquest projecte es vol encetar una nova línia de captació i explotació de nous fons personals. Per a fer-ho necessitem d'una política de gestió de la col·lecció que marqui les passes a seguir. Aquesta política ens ha d'ajudar a anar construint una memòria dels feminismes, i per tant, d'erigir el Centre de Documentació com un arxiu important que conserva, entre altres tipologies documentals, fons personals de dones.

És imprescindible que el Centre de Documentació tingui per escrit aquest document, ja que resultarà de gran utilitat a l'hora d'establir la selecció, adquisició i desenvolupament de la col·lecció, entesa dins l'àmbit arxivístic com a política estrictament de fons. Tot i així, no ens hem d'oblidar de la resta de materials bibliogràfics, que com ara les monografies conformen i són una part important del fons. Aquest document ens ajudarà al seu torn a determinar el creixement del fons del Centre de Documentació.

En primer lloc, cal definir els principis generals de selecció de documents remarcant quines tipologies documentals ens interessen seguir. El fet de centrar-nos en fons personals, implica que el Centre de Documentació de Ca la Dona s'acabi especialitzant i es caracteritzi com una de les unitats d'informació més importants i destacades dins el moviment associatiu de dones de Catalunya que aplega diferents fons personals. Aquest tret distintiu és molt important per a la pròpia associació que la caracteritza i la individualitza de la resta, i que pot arribar a esdevenir un model d'arxiu del feminisme dins la resta de biblioteques i centres de documentació que formen part de la *Red de Bibliotecas y Centros de Documentación de Mujeres*. Val a dir, que a abans d'acceptar els donatius, fora convenient passar a les persones responsables del fons un breu document on facin constar l'abast i contingut del fons personal i què el caracteritza. Això facilitarà la tasca de decidir acceptar el fons (si per exemple, no s'adiu als objectius del Centre de Documentació), i a més a més, és un breu informe que pot ajudar a iniciar el tractament documental.

Actualment tampoc podem permetre'ns començar a rebre i acceptar qualsevol donatiu d'arxius personals, ja que segurament no ho podrem portar a terme i absorbir-ho tot.

Així doncs, els principis de selecció de documentació de la política de col·lecció es fan d'acord a factors com ara:

- L'àmbit temàtic cobert pel centre, és a dir, sobre el moviment feminista i tot allò que estigui relacionat amb el moviment associatiu de les dones.
- La tipologia d'usuaris que tindrà el centre: estudiants, investigadors, professionals, associacions de dones, ciutadania en general, així com les sòcies i membres de grups i Comissió de Ca la Dona.
- Pressupost de què es disposa: en aquest punt cal tenir present les partides destinades per al Centre de Documentació i les possibles subvencions que puguin haver-hi.
- Tipus de serveis que ha de prestar: és a dir, els serveis propis del Centre de Documentació: informació i referència, consulta, préstec i servei de reproducció.
- Objectius prioritaris per al Centre de Documentació: és a dir, tenir sempre present els objectius i missió del centre, principalment recuperar, conservar i difondre la memòria històrica de les dones i del moviment feminista.

Igualment cal incloure com a criteris més específics de selecció: la llengua dels documents, que sigui principalment català i castellà; l'actualització en el cas de publicacions; els límits geogràfics i cronològics que abastem; mirar de disposar més títols diferents que no pas d'exemplars duplicats.

Dins la formació de la col·lecció hem de tenir present també la documentació que genera la mateixa associació i que cal conservar dins l'arxiu del Centre de Documentació: producció pròpia com pot ser la revista *Ca la Dona*; preparació de jornades, presentacions i trobades; treball cooperatiu amb els diferents grups de treball; reunions de treball, etc.

A més a més, la documentació pot trobar-se en diferents suports: compra de monografies en paper que resultin d'interès per la temàtica i contingut; material escrit; enregistraments sonors del Grup d'Història Oral; vídeos del canal de Youtube de Ca la Dona; blocs i comunicació i difusió a través de les xarxes socials, etc. Cal tenir present que aquests suports cal desar-los de manera diferent segons les seves característiques, fer còpies de seguretat o *backups* de la informació sobretot enregistrada en suports electrònics i conservar els aparells reproductors que, tot i la obsolescència tecnològica, necessitarem per poder llegir correctament la informació. Aquesta convivència entre suports es pot observar a tall d'exemple amb les cintes de cassette que necessiten d'un reproductor especial, o els vídeos VHS.

En qualsevol cas, atesa la situació de crisi actual som conscients que el mètode de captació de fons per a l'associació Ca la Dona és principalment la cessió i donació de materials i fons personals.

D'altra banda, cal estar sempre alerta de novetats que puguin afectar el nostre sector, a través de llistes de distribució professionals, mantenir contacte amb altres professionals del sector com

poden ser les trobades que du a terme la *Red* per compartir experiències, etc. Ca la Dona aglutina també un fons hemerogràfic important. És interessant continuar tenint, fins a la mesura que sigui possible, subscripcions a publicacions periòdiques d'àmbit feminista, per tal de continuar rebent els números i provar de mantenir col·leccions senceres.

L'adquisició dels documents ha de respondre, doncs, a les necessitats d'informació i als objectius del Centre de Documentació. Així mateix és necessari promoure polítiques de participació i comunicació amb els usuaris del centre: amb les persones productores del fons personal i que decideixen fer donació a l'arxiu, per exemple; així com analitzar i acceptar segons els casos les propostes de desiderates i compres que es facin per part dels usuaris a través del servei d'informació i referència, i préstec [48].

És en aquests moments quan ens plantegem què podem oferir a les productores dels fons personals o als familiars i persones responsables que decideixen cedir el fons a l'arxiu del Centre de Documentació de Ca la Dona. A partir del model establert amb el fons GAM, cal definir una pauta de treball sistemàtica i comuna per a la resta de fons personals. Per a cada fons personal es tractarà i es treballaran els següents aspectes:

- Tractament documental: ordenació i classificació del fons.
- Realitzar el quadre de classificació seguint un model força normalitzat per a fons feministes, i aportant especificitats que es derivin de la documentació i de les característiques intrínseques del fons. El model a seguir serà el quadre de classificació del fons GAM.
- Confecció de la fitxa de fons seguint la *Norma de Descripció Arxivística de Catalunya* (*NODAC*). D'aquesta manera seguim els estàndards internacionals en matèria de descripció arxivística que ens permeten estar al nivell d'altres centres de documentació i arxius que conservin fons personals, com pot ser l'Arxiu Nacional de Catalunya amb el fons personal de Lídia Falcón. Val a dir, que també es tindrà en compte la norma *ISAAR(CPF)* concebuda per a que els registres d'autoritat d'arxius es puguin compartir, fonamentant l'elaboració de descripcions consistents.
- Inventari del fons a nivell de sèrie, sense arribar a fer un catàleg.
- A més a més, segons el nivell d'accés i difusió que marquin les persones donants es podrà decidir fer la digitalització de tot o part del fons.
- Automatització i gestió del fons emprant el programari PMB del Centre de Documentació.

[48] *Política de desenvolupament de la col·lecció del Servei de Biblioteques de la Diputació de Barcelona* [en línia]. Servei de Biblioteques. Diputació de Barcelona, 2003. 89 p. <http://www1.diba.cat/llibreria/pdf/41710.pdf>. [Consulta: 14 juny 2013].

D'aquesta manera ens assegurem que tots els fons personals estant seguint un mateix esquema de treball, estructura i criteris. Per aquesta raó cal assegurar i comprometre's amb les persones que donen el fons que es compliran aquests requisits, ja que al mateix temps estan dipositant la seva confiança en l'associació Ca la Dona. Per poder fer-ho s'haurà de crear i establir un document estàndard de contracte a signar entre les dues parts: els propietaris i els receptors, és a dir, l'associació Ca la Dona, dependent de la forma d'ingrés si es tracta d'un document de cessió o de donació. Val a dir, que en el moment de començar a treballar tindrem en compte en primer lloc la finalització de l'inventari del fons GAM; i el tractament complet dels fons personals d'Encarna Sanahuja i Victòria Sau.

Aquesta política de col·lecció cal posar-la per escrit, per tal que tot el personal i responsables del Centre de Documentació, la Secretaria i altres òrgans administratius i de gestió de Ca la Dona sàpiguen que existeix un document normatiu al respecte.

Tal com s'ha esmentat anteriorment podrem arribar a erigir-nos com la primera associació catalana de dones que implanta una política de col·lecció i captació de fons personals en el seu centre de documentació. Aporta al seu torn una proposta de treball a la xarxa de la qual en forma part, la *Red de Centros de Documentación y Bibliotecas de Mujeres*, que tot i ser d'un centre concret es pot arribar a estendre a la resta de centres de documentació i biblioteques que formen part de la *Red*. És en aquest punt que introduïm una novetat, la cooperació i l'establiment d'eines comunes de treball que ens poden ajudar a la interrelació i intercanvi d'informació d'una manera més fàcil gràcies a que tots els centres treballen segons un estàndards comuns. Ens fixem què podem oferir de nou a la *Red*, que tot i ser una xarxa, no ha promogut cap iniciativa de pautes comunes i guies bàsiques de treball, com pot ser la política de col·lecció, malgrat que en els seus objectius ho recull explícitament: "unificar criteris en el tractament de la documentació per facilitar l'intercanvi d'informació. Elaborar eines de treball, productes documentals que facilitin la tasca dels centres que formen la *Red*".

En aquesta política cal definir també quin programari de gestió farem servir i quines potencialitats d'aquest podrem explotar, com pot ser per exemple enllaçar miniatures com a còpia de les digitalitzacions per a la consulta per part dels usuaris. Aquest fet proporcionarà confiança als productors del fons i ens ajudarà a ser més sistemàtics amb la feina realitzada.

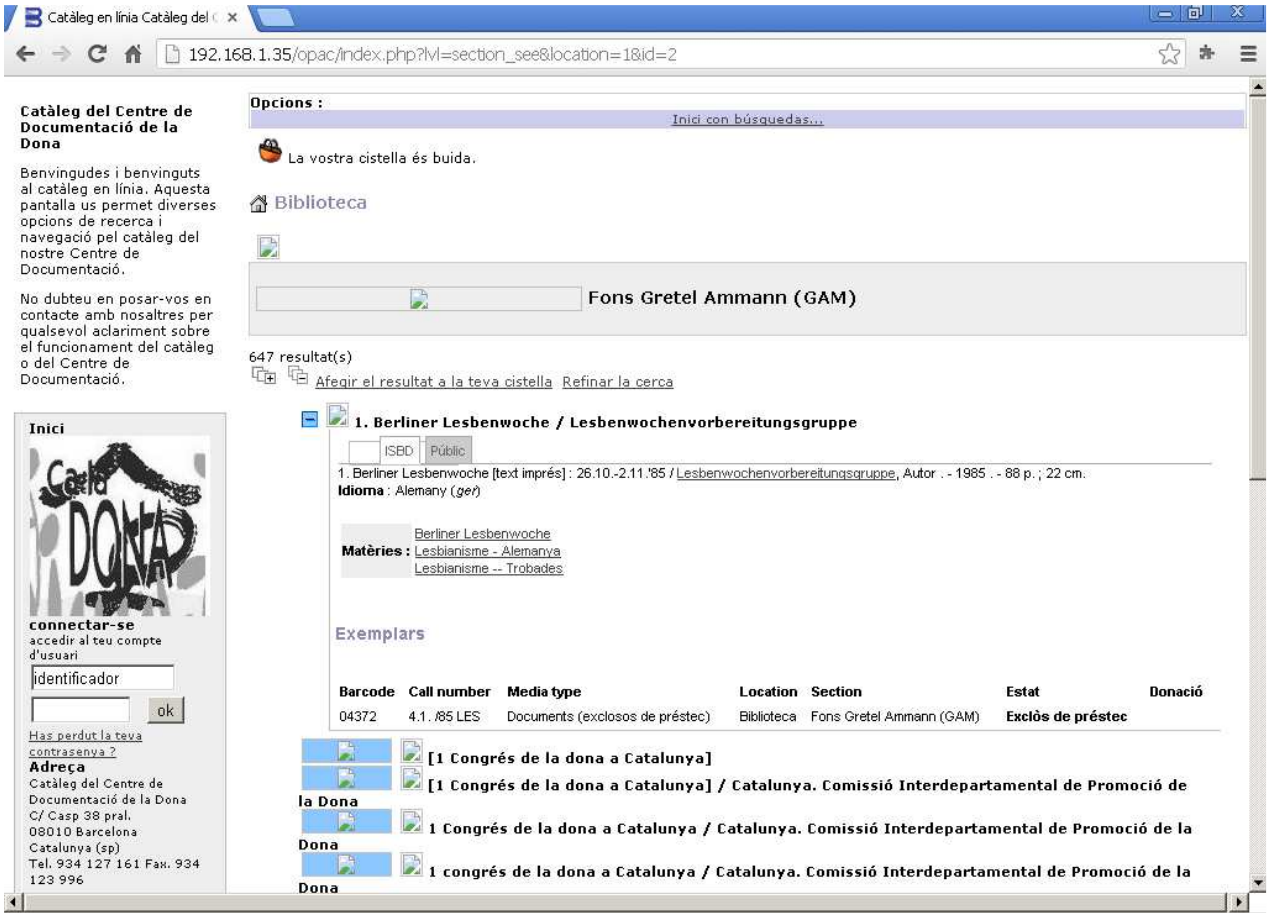
El programari utilitzat pel Centre de Documentació, tal com s'ha explicat dins l'apartat **3.3.3). Programari PMB**, es tracta d'un programari lliure de gestió i automatització de biblioteques. No està pensat per al tractament de documentació d'arxiu, amb la qual cosa observem que les

prestacions que ofereix s'inscriuen pròpiament en la gestió i administració de fons de caràcter bibliogràfic.

A partir de la consulta interna des dels ordinadors del Centre de Documentació de Ca la Dona, s'ha pogut copsar que el fons GAM s'insereix per blocs temàtics (Fons Gretel Ammann (GAM), Fons Gretel Ammann (GAM) Cartells, i Fons Gretel Ammann (GAM) Hemeroteca) dins la resta de fons descrits al programari PMB. El fons personal es tracta com un fons més o col·lecció que forma part del Centre de Documentació, sense distingir-ho com a fons d'arxiu.

Pensem que per a documentació bibliogràfica, com poden ser les monografies i publicacions periòdiques, PMB és útil per a catalogar seguint les regles *ISBD* i *AACR2*, incorporant la llista d'encapçalaments per matèries a partir del *Tesauro Mujer* de l'Instituto de la Mujer, i la classificació amb la localització dels exemplars. Tot i així, no funciona d'acord a un software de descripció arxivística i a partir d'estàndards de descripció i regles internacionals. La relació d'entrada de documents segons l'inventari no segueix l'estructura típica d'arbre facetat pròpia del quadre de classificació. La documentació introduïda es tracta com si fos una monografia, i no com a document d'arxiu. En aquest sentit, observem que s'ha provat de parametritzar el programari i adaptar les seves característiques tot apropant-se al concepte d'arxiu, d'un conjunt orgànic de documents. Utilitza les normes *ISBD*, i no permet emprar la *Norma de Descripció Arxivística de Catalunya*. A més a més, la organització i codificació de les sèries documentals ha de correspondre a la ubicació i sigles que se li han assignat al fons GAM, i seguint la correspondència amb el quadre de classificació.

Tot plegat es pot veure en aquesta captura de pantalla de la fitxa d'un registre d'un document simple:

Creiem que la opció actual prova d'adaptar-se el més fidelment possible a un tractament arxivístic, malgrat que el programari PMB no permet presentar la documentació seguint la descripció i classificació dels instruments arxivístics que hem decidit implementar en la política de la col·lecció: quadre de classificació, fitxa de fons i inventari seguint una descripció a nivell de sèrie.

Sabem que es tracta d'un programari d'implementació força recent i que permet treballar amb la resta de fons del Centre de Documentació. Tot i així, creiem que és important valorar l'adquisició d'un programari lliure en gestió d'arxius atenent a l'increment i captació que es preveu de fons personals. En aquest sentit, seguint l'aposta per l'ús de programari lliure, d'un temps ençà està tenint força ressò el software ICA-AtoM (*International Council on Archives-Access to Memory*), promogut pel Consell Nacional d'Arxius, i utilitzat entre altres centres per: el SAF, Servei d'Arxius de la Federació Catalana de Monges Benedictines, l'Arxiu del Centre Excursionista de Catalunya o el Museu del Disseny de Barcelona. Aquest software es basa en estàndards de descripció arxivística *ISAD (G)* i l'adaptació a la norma amb *NODAC*.

Si finalment, es decideix continuar treballant amb el programari PMB per a fons d'arxiu, es recomanaria que la descripció de la fitxa de fons s'adjuntés com a document en format PDF, per

exemple, dins l'espai dedicat a cada fons personal. Un bon exemple d'aquest mètode és com treballa la Biblioteca de Catalunya que en la seva pàgina web, dins la secció de "Fons i col·leccions", presenta breument els fons personals i d'empreses o institucions a través d'una fitxa amb els camps principals: nom del productor, descripció sumària de la documentació que es troba recollida en el fons personal, accés, abast, procedència i dates. Inclou l'accés a les obres que es troben al catàleg de la biblioteca, així com l'accés a la descripció *NODAC*, l'inventari i el material digitalitzat a partir d'enllaços i vincles a documents en PDF [49].

Finalment, pel que fa a la navegació i la interfície de PMB cal destacar que és amigable perquè l'usuari pot recuperar de diferent manera la informació. PMB permet actuar com a repositori digital amb la qual cosa l'enllaç dels materials digitalitzats té una sortida i vincle directe amb el programa. La gestió d'autoritats i els diferents mòduls d'automatització de processos, com catalogació i préstec, resulten precisos per a la gestió dels fluxos de treball del Centre de Documentació. Reconeixem, però, que disposar de dos programaris de gestió diferenciats no és recomanable, però la decisió final l'han de sospesar les responsables del Centre de Documentació a partir d'un anàlisi intern (DAFO), de les necessitats i diferències entre un sistema de gestió documental i de biblioteques.
Val a dir, però, que en aquests moments l'opció que recomanem és la d'ajustar el màxim possible el tractament dels fons a les capacitats del programari PMB, i treballar d'acord a com ho fan altres centres similars.

Altres projectes relacionats. La memòria oral de les dones

A banda de la importància dels fons personals, existeix dins Ca la Dona el Grup d'Història Oral promogut per Mercè Otero-Vidal. Es tracta d'un projecte d'història oral que es vincula estretament amb la recuperació de la història i la memòria de les dones feministes. El grup està recollint i conservant tota la memòria oral i la genealogia femenina a través de testimonis personals que han format part del moviment feminista. Es tracta d'un nou format i suport que referencïi tot allò que han anat conformant les dones feministes. És la construcció d'un arxiu de la paraula que documenti a través de la trajectòria vital i professional d'aquestes dones una memòria col·lectiva.

[49] *Cerca fons i col·leccions* [en línia]. Biblioteca de Catalunya. <http://www.bnc.cat/Fons-i-col-leccions/Cerca-Fons-i-col-leccions?GetList=All>. [Consulta: 15 juny 2013].

Tal com explica Mercè Otero-Vidal [50], la diversitat de suport de les fonts per a l'estudi del feminisme és molt rica, però alhora molt precària pel que suposa la conservació i la datació de les fonts. La clandestinitat amb que es van crear els primers escrits, presa de fotografies als anys 70, etc. dificulten la tasca i fan que la memòria personal de les protagonistes sigui imprescindible per datar, localitzar i contextualitzar la documentació. A més a més, la història del feminisme també s'explica gràcies a les aportacions orals de les dones. Certament "donar autoritat a la narració de la vida de les dones que transformaren la societat des del feminisme i que foren a la vegada transformades personalment és essencial per poder saber i per poder transmetre aquest saber a les generacions més joves". En aquest sentit, observem com l'arxiu du a terme la seva tasca de difusió i transmissió de coneixement a través de la documentació que conserva, en aquest cas el feminisme com un moviment cabdal en el transcurs de la nostra història.

El Grup d'Història Oral de Ca la Dona es va formar l'any 1999. Les dones que en formen part del grup (Àngels Candela, Núria Casals, Teresa Guarro, Mercè Otero-Vidal, Montserrat Otero-Vidal, Eli Tejero i Laura Torrabadella) [51] entrevisten i volen conèixer més a fons com les dones vinculades estretament amb Ca la Dona han arribat al feminisme, tot construint una cronologia feminista a partir dels records de dates, esdeveniments cabdals, influències dins la seva vida, etc. L'acotació del camp d'estudi se centra en dones de Ca la Dona pel fet de constituir un referent espacial del moviment feminista on han convergit dones amb trajectòries diferents, i que per tant, apleguen un ventall de feminismes diferents de Catalunya.
El mètode de treball seguit consisteix en fer entrevistes en clau narrativa de la pròpia vida sense seguir un ordre cronològic preestablert, el que s'anomena mètode *biogràfic-interpretatiu*. Fins al moment s'han realitzat 15 entrevistes.

Així mateix des de Ca la Dona s'ha impulsat un altre projecte relacionat amb la recuperació de la història recent del feminisme: *Feminismes a la Transició a Catalunya. Textos i materials* [52] i vinculat amb el Memorial Democràtic. El motiu del treball té com a objectiu principal donar a conèixer, valorar i visibilitzar les aportacions del moviment de les dones durant la Transició

[50] Otero-Vidal, Mercè. "Memòria, record i història feminista". *Ca la Dona: publicació feminista*. Barcelona: Ca la Dona, 1988- . Núm.59 (novembre 2007), p. 14-18. D.L. 22.331/89. Accessible des de: < http://www.caladona.org/revistescld/caladona59.pdf>. [Consulta: 15 juny 2013].

[51] "Vides, feminismes, memòria". Grup d'Història Oral de Ca la Dona. p 65-70. En: *Sabem fer i fem saber: trobada de dones a Catalunya: 2, 3 i 4 de juny de 2006*. Barcelona: Xarxa Feminista, D.L. 2007. 461 p + 1 disc òptic.

[52] Royo, Conxa; Chordà, Mari. "Memorial democràtic. Feminismes de la Transició a Catalunya: perdurables corrents subterranis". *Ca la Dona: publicació feminista*. Barcelona: Ca la Dona, 1988- . Núm.59 (novembre 2007), p. 19-21. D.L. 22.331/89. Accessible des de: < http://www.caladona.org/revistescld/caladona59.pdf>. [Consulta: 15 juny 2013].

democràtica a Catalunya. Hi ha també una intenció pedagògica, en el sentit de procurar referents femenins a l'alumnat en el marc de la coeducació. La idea està basada en l'estudi de Conxa Llinàs, subvencionat el 2004 per l'Institut Català de les Dones i confeccionat en gran part a partir del Centre de Documentació de Ca la Dona des de l'hemeroteca, cartells, videoteca, materials diversos, etc. Aquest projecte continua encara desenvolupant-se.

Tot plegat aquesta classe de memòria ens proposa una nova qüestió: com recollim la memòria oral? Entre la diversitat de tipologies documentals i suports, trobem que no solament existeixen fons textuals, sinó també enregistraments orals per la importància i volum que la memòria oral està tenint a Ca la Dona a través del Grup de Treball d'Història Oral. De cada entrevista cal conservar l'enregistrament de vídeo i àudio i la transcripció. És per això que aquest arxiu de memòria oral ha de relacionar-se i estar present dins de la política de gestió i desenvolupament de la col·lecció.

Si ens fixem amb d'altres projectes similars de recerca i memòria oral o *storytelling*, en destaquem els següents:

- **La Biblioteca de la Memòria**: de la Biblioteca Central d'Igualada centrat en la cerca, recollida, conservació i divulgació de testimonis personals que apleguen la memòria popular de la gent del poble [53].
- **Banc Audiovisual de la Memòria Democràtica**: des de l'any 2009 el Centre de Documentació del Memorial Democràtic de la Generalitat de Catalunya està treballant en un arxiu en línia de la memòria oral comprès entre el període 1931 a 1980 de la història contemporània de Catalunya. Mitjançant entrevistes es recullen els testimonis que van patir aquesta etapa de la història des de la Segona República passant per la Guerra Civil fins a la Transició democràtica. El projecte s'ha presentat públicament, a les VI Jornades d'Arxivers sense Fronteres (AsF) sobre "Arxius, identitat i exili" que es van celebrar els dies 16 i 17 de novembre de 2012, així com a la jornada "Gestión del patrimonio cultural inmaterial e historia oral", del passat 12 de febrer a Sevilla [54], però encara no s'ha fet pública la base de dades.
- **Mujer y Memoria**: es tracta d'un dels pocs arxius que recuperen i difonen la memòria històrica de les dones espanyoles del segle XX. El primer projecte que recull l'espai

[53] Miret i Solé, Maria Teresa. "La Biblioteca de la Memòria". *Ítem: Revista de biblioteconomia i documentació*. Barcelona: Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya, 1987- . Núm. 33 (2003), p. 85-96. ISSN 0214-0349. Accessible des de: < http://www.raco.cat/index.php/Item/article/view/22590/22424>. [Consulta: 15 juny 2013].

[54] Montagut Contreras, Eduardo. *El Memorial Democràtic presenta el seu Banc audiovisual a la jornada "Gestión de patrimonio cultural inmaterial e historia oral"* [en línia]. El País.com. Comunidad El País. <http://lacomunidad.elpais.com/memoria-historica/2013/3/3/el-memorial-democratic-presenta-seu-banc-audiovisual-la>. [Consulta: 15 juny 2013].

digital és *Madres e hijas de la Transición española* que des del febrer de 2012 consta de 31 entrevistes de participants de diversos indrets de la geografia espanyola [55].

- **Museu de la Paraula. Arxiu de la Memòria Oral Valenciana**: aquest projecte va néixer el 1999 al Museu Valencià d'Etnologia i aglutina més de 300 entrevistes digitalitzades i enregistrades en format audiovisual. El Museu de la Paraula es presenta com un sistema de gestió, anàlisi i recuperació de tots els testimonis de persones nascudes abans de la Guerra Civil i que el Museu Valencià d'Etnologia custodia [56].
- **Reculls de fons orals de l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona**: l'Arxiu Històric de la Ciutat, des de l'any 1983 disposa d'una secció de Fons Orals a partir del recull de testimonis dels diferents districtes de Barcelona que conformen les col·leccions d'història oral. El passat més de febrer l'Arxiu va rebre un conjunt de 37 testimonis del Projecte Memòria Oral de Sàrria-Sant Gervasi [57].

El factor clau d'aquesta mostra de projectes es que es troben lligats a la línia de recuperació de la memòria i de les polítiques democràtiques. En aquest sentit també tenen connexió, per exemple, amb el projecte de la Primera Guerra Mundial (1914-1918) integrat a Europeana [58] de creació d'una memòria col·lectiva, o el Fons d'Imatges de la Primera Guerra Mundial de l'Ateneu Barcelonès [59].

Els documents d'arxiu produïts en el marc d'aquests projectes, tant els documents textuals (memòria del projecte, transcripcions de les entrevistes, resultat de la investigació, etc.) com els enregistraments sonors o audiovisuals de les entrevistes realitzades, necessiten de tot un seguit de condicions tècniques d'identificació de les fonts; indexació de les entrevistes per poder desar-les i recuperar-les correctament; jurídiques (drets que afecten a la propietat intel·lectual, a la pròpia imatge), i tecnològiques dels suports i de la qualitat dels enregistraments que cal tenir presents. En aquest sentit, hem de tenir present que existeixen estudis i treballs relacionats sobre

[55] *Mujer y Memoria* [en línia]: *Madres e hijas de la Transición española. Un proyecto de historia oral*. <http://mujerymemoria.org/web/home/>. [Consulta: 15 juny 2013].

[56] *Museu de la Paraula* [en línia]: *Arxiu de la Memòria Oral Valenciana*. Diputació de València. Museu Valencià d'Etnologia. <http://www.museudelaparaula.com/web/home/>. [Consulta: 15 juny 2013].

[57] *L'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona rep un recull de la memòria oral dels barris del districte de Sarrià-Sant Gervasi* [en línia]. <http://w110.bcn.cat/portal/site/ArxiuHistoric/menuitem.8c370d8126dc467925e025e0a2ef8a0c/?vgnextoid=1e04b8bf0e9dc310VgnVCM1000001947900aRCRD&vgnextchannel=e449ff11cdfbb210VgnVCM10000074fea8c0RCRD&vgnextfmt=formatDetall&lang=ca_ES>. [Consulta: 15 juny 2013].

[58] *Europeana 1914-1918* [en línia]. Europeana Collections 1914-1918. <http://www.europeana1914-1918.eu/en>. [Consulta: 15 juny 2013].

[59] *Fons d'imatges de la Primera Guerra Mundial (Ateneu Barcelonès)* [en línia]. BAB Digital. Memòria Digital de Catalunya. <http://mdc.cbuc.cat/cdm/landingpage/collection/IGuerraMuAB>. [Consulta: 15 juny 2013].

el tema, com ara *Eines per a treball de memòria oral* [60] i estudis de casos [61], que en el cas de la gestió i tractament arxivístic de l'arxiu de memòria oral de Ca la Dona poden resultar d'interès. La difusió i accés d'aquests fons se solen fer a través de gestors de continguts especialitzats en la creació d'arxius audiovisuals, de patrimoni immaterial o d'història oral, com es el cas de la plataforma de programari lliure Dédalo Platform (Intangible Heritage Management)[62], utilitzada per a tres dels projectes citats: *Museu de la Paraula*, *Mujer y historia* (*Madres e hijas de la Transición española. Un proyecto de historia oral*) i el *Banc Audiovisual de la Memòria Democràtica*.

4.4.2). Difusió i promoció

La idea principal i allò que cal fer extensible és remarcar què reporta a la societat la difusió i obertura del fons GAM. El tractament documental i la difusió del fons significa la recuperació de la figura de Gretel Ammann, val a dir que no gaire coneguda, així com donar testimoni i fer memòria no tan sols d'Ammann, sinó de tot un grup de dones compromeses amb la seva època, militants i activistes del món associatiu català des dels anys 70. A més a més, permet descobrir els grups creats i cofundats per Gretel Ammann durant aquest període.

Dins d'aquesta línia de treball es vol continuar i engegar noves propostes de difusió i promoció del fons GAM, que a la vegada són extensibles per a la resta de fons personals que conserva el Centre de Documentació. Altra vegada considerem que caldria tenir un document dins el marc de la política de col·lecció, que reculli les accions empreses i que serveixi com a *checklist* d'allò que es faci per difondre el fons.

Una de les accions que s'han iniciat i dut a terme des del Centre de Documentació és la cessió a altres entitats de material gràfic per a exposicions. Així, el 2011 es va col·laborar amb el Centre de Cultura de Dones Francesca Bonnemaison, en el cas de l'exposició "Tots els sexes: una història integrada de l'evolució humana" on el fons d'Encarna Sanahuja s'utilitzà per il·lustrar

[60] Bernal, Maria Dolors; Corbalán, Joan. *Eines per a treballs de memòria oral*. Barcelona: Memorial Democràtic, Generalitat de Catalunya. Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació: Diputació de Barcelona: Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana, 2008. 63 p. (Eines de Memòria; 2). ISBN 978 -84-393-7670-5. Disponible també en línia: <http://www.ccepc.org/documents/eines2.pdf>. 35 p. en PDF. [Consulta: 15 juny 2013].

[61] *Fonts orals* [en línia]: *enregistrament en format audiovisual i explotació dels fons d'entrevistes*. Jornades per a investigadors. Barcelona, 8 i 9 de maig de 2009. Memorial Democràtic, Generalitat de Catalunya. Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació. 56 p. <http://www20.gencat.cat/docs/CulturaDepartament/CPCPTC/Documents_Estatics/PE_Patrimoni_etno/SD_PE_Fonts_orals_2.pdf>. [Consulta: 15 juny 2013].

[62] *Dédalo Platform* [en línia]: *Intangible Heritage Management.* <http://www.fmomo.org/dedalo/pg/?lang=ca>. [Consulta: 15 juny 2013].

l'exposició. I també es va cedir material al Museu d'Art Contemporari de Castella i Lleó (MUSAC) de quatre cartells del fons documental.

En aquest sentit, es poden aprofitar les col·leccions de cartells i fotografies del fons GAM per fer exposicions dins l'espai de Ca la Dona amb plafons sobre la vida i obra de Gretel Ammann, per tal de donar a conèixer la seva persona a membres més joves de l'associació i a la resta de la ciutadania. Així mateix, es poden cedir o fer reproduccions a mida per altres entitats relacionades amb el col·lectiu femení que necessitin d'aquest material per il·lustrar l'exposició. Amb aquesta iniciativa es pot donar visibilitat i abastar a un públic molt més ampli que pot veure i copsar de primera mà documentació pertanyent al fons GAM.

En qualsevol cas, cal recordar que és necessari establir un contracte de cessió de material gràfic per a exposicions fora del centre on constin les clàusules del préstec i les possibles restriccions i pagament per l'ús d'imatges.

D'altra banda, el fet de disposar d'una pàgina web que presenta el fons GAM ajuda a conèixer millor el fons, ja que situa el fons personal dins la ubicació del Centre de Documentació, i està enllaçat des de la pàgina web de Ca la Dona. De tota manera, caldria actualitzar i dotar de més continguts la secció del Centre de Documentació del web de l'associació, i que els fons personals tinguessin un apartat destacat. Aquí es podria aprofitar per fer una presentació i ressaltar la importància que tenen els fons personals que custodia l'associació catalana.

Igualment, fa falta més difusió a través de les eines i xarxes socials que utilitza normalment Ca la Dona. S'han d'aprofitar les eines ja creades per l'associació per potenciar molt més el Centre de Documentació, i al seu torn l'arxiu i els fons personals. Analitzant la pàgina web de Ca la Dona, ens adonem de tota la tasca de difusió i promoció que s'està fent des de l'associació. Així doncs, a banda de conèixer l'associació i la seva història, els projectes que du a terme i el Centre de Documentació, observem que té incidència en les xarxes socials a través de Facebook, Twitter i canal de Youtube. A més a més, té presència digital a altres espais web com per exemple: el bloc "L'Altaveudetotes" amb la inclusió dels grups de treball; la Termomix notícies, espai dedicat a informar de les darreres notícies relacionades amb la dona; llibreria virtual a Issuu, o àlbums de fotos a Picassa.

En aquest sentit, pot resultar interessant enllaçar el vídeo *Des del armaris...de l'arxiu* [63] dins el canal de Youtube de Ca la Dona on es presenta el fons GAM juntament amb altres entitats que

[63] *Des dels armaris... de l'arxiu* [en línia]. idemTV. <http://www.idemtv.com/2013/02/08/des-dels-armaris-de-larxiu/>. [Consulta: 15 juny 2013].

recullen la història del moviment LGTB, i l'entrevista feta a Dolors Majoral i Puig "Les lesbianes no som poques, som poques les que sortim a moure'ns" [64].

Per un altre costat, caldria actualitzar el tríptic en format electrònic i paper (veure *Annexos)* del fons GAM, amb la inclusió de dades relatives al fons, així com l'estructura del quadre de classificació final i l'accés i consulta del fons. Precisament aquest tríptic hauria d'estar també enllaçat al web del Centre de Documentació, tal com es fa amb el web del fons GAM.

Per promocionar els diversos fons es poden fer també punts de llibre del Centre de Documentació de Ca la Dona, on s'indiqui el fons GAM entre la resta de fons; seguint el model que s'ha fet servir pel punt de Ca la Dona (veure *Annexos*).

Finalment, no hem d'oblidar la possibilitat de posar per escrit l'experiència d'aquest treball de tractament documental i recuperació de la memòria en articles publicats en revistes professionals sobre biblioteconomia, documentació i arxivística, i en la mateixa revista *Ca la Dona*. Pot ser una mostra de treball i estudi de cas concret que reporti una imatge de la feina feta des del Centre de Documentació de Ca la Dona.

4.4.3). Quadre de classificació

Un quadre de classificació és un instrument arxivístic d'estructura lògica i jeràrquica que permet identificar i fer l'agrupació intel·lectual dels documents, tot reflectint l'organisme productor en les seves funcions, òrgans i activitats que es materialitzen en documents.

El conjunt d'un fons personal es crea per la lògica que ha guiat les activitats de la persona que l'ha produït. Té un ordre intrínsec que cal respectar i valorar com a element fonamental de la història del propi fons.

Dins el projecte de tractament del fons GAM s'ha revisat la darrera versió del quadre de classificació (maig de 2007) que presenta incongruències provant de millorant-lo al màxim. És per això que presentem una proposta final del quadre de classificació del fons GAM. Alhora de revisar el quadre de classificació s'ha provat de garantir l'especificitat del fons, en aquest cas de temàtica feminista, millorar la classificació que seguirà l'inventari de tota la documentació, així com la difusió i les posteriors cerques que es facin sobre el fons.

A l'apartat d'*Annexos* s'inclouen les quatre versions realitzades del quadre de classificació pel Centre de Documentació de Ca la Dona segons la data de revisió. Igualment, però, seguidament s'adjunta la darrera versió on es comenten les problemàtiques i incongruències que s'observen,

[64] *Dolors Majoral* [en línia]: "*Les lesbianes no som poques, som poques les que sortim a moure'ns*". Entrevistes. Dimecres, 20 de febrer de 2013. La Tele. IdemTV. <http://latele.cat/entrevistes/dolors-majoral-les-lesbianes-no-som-poques-som-poques-les-que-sortim-moure-ns>. [Consulta: 15 juny 2013].

així com la proposta final que s'ha dut a terme. El nou quadre de classificació ha de servir per continuar i acabar de classificar tota la documentació del fons, a més de reubicar aquelles sèries documentals que poden veure's afectades per l'odre seguit del quadre anterior.

Una part a destacar de la revisió i treball del quadre de classificació ha consistit en la consulta i comparativa d'altres models de fons personals d'institucions que en conserven. El fons personal de Lidia Falcón, pel fet de ser una dona destacada del moviment feminista i coneguda de Gretel Ammann, ha estat un dels quadre de classificació que s'han pres d'exemple per a la confecció final del quadre del fons GAM. Aquest fons es troba custodiat a l'Arxiu Nacional de Catalunya [65], que utilitza un model estàndard per a fons personals, que es va provar de seguir des del primer moment pel Centre de Documentació de Ca la Dona. Així mateix, s'han consultat altres fons personals provinents de l'Arxiu Municipal de Granollers [66], de l'Institut d'Estudis Catalans [67] i de la Biblioteca d'Humanitats de la Universitat Autònoma de Barcelona [68].

Darrera versió del quadre de classificació

1 ACTIVITAT PERSONAL I FAMILIAR (relacions interpersonals)

0.0. Documents identificatius

1.1. Estudis i formació

1.2. Memòries, diaris i agendes personals

1.3. Relacions personals (+ fons fotogràfic)

1.4. Relacions família d'origen (+ fons fotogràfic)

2 ACTIVITAT PROFESSIONAL

2.1. Mestra. Escola Tramuntana (Barcelona)

[65] *Cerca per inventari* [en línia]. Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. <http://extranet.cultura.gencat.cat/ArxiusEnLinia/selecCercaFons.do?cerca=fons>. [Consulta: 16 juny 2013].

[66] *Quadre de fons i col·leccions de l'Arxiu Municipal de Granollers* [en línia]. Arxiu Municipal. Ajuntament de Granollers. <http://www.granollers.cat/arxiu/quadre-fons-i-col%C2%B7leccions-larxiu-municipal-granollers>. [Consulta: 16 juny 2013].

[67] *Altres fons personals i d'entitats* [en línia]. Institut d'Estudis Catalans. <http://www.iec.cat/arxiu/entrada.asp?epigraf=3>. [Consulta: 16 juny 2013].

[68] *Ana Simon* [en línia]. Fons personals. Biblioteca d'Humanitats. Universitat Autònoma de Barcelona. <http://www.bib.uab.cat/human/fonspersonals/simon/planes/publiques/inici.htm>. [Consulta: 16 juny 2013].

2.2. Traductora d'alemany, anglès, francès i castellà

2.3. Activitat acadèmica

3 ACTIVITAT CREATIVA

3.1. Activitat literària

3.2. Altra (dibuixos, ...)

4 ACTIVITATS ASSOCIATIVES, POLÍTIQUES I SINDICALS

4.1. Participació i creació de moviments feministes

4.2. Participació i creació de col·lectius de lesbianes

4.3. Gènesi de revistes de dones

4.4. Moviments veïnals

4.5. Moviment Comunista de Catalunya (MCC)

4.6. Participació sindical

4.7. Altres: Fires del Llibre Feminista, etc.

5 ÀMBITS TEMÀTICS

5.1. Divorci

5.2. Salut

5.3. Avortament

5.4. Violència patriarcal

5.5. Política (Anti-militarisme, etc.)

5.6. 8 de març

5.7. Altres

6 COL·LECCIONISME

6.1. PÒSTERS I CARTELLS
(classificats dins del 6 i tot seguit pel Tesauro de la Mujer)

6.2. Agendes

6.3. Xapes, ...

7 HEMEROTECA

(Publicacions periòdiques (revistes))

(classificades dins del 07, i tot seguit per les tres primeres lletres del títol)

(MONOGRAFIES: llibres DONATS a la Universitat de Barcelona)

Si ens fixem les set entrades o encapçalaments principals creats estan força bé, ja que defineixen clarament de què està compost el fons.

El quadre de classificació tendeix a ser específic en els nivells inferiors, una característica que d'altra banda és raonable pel fet que mostra el nivell de detall i especificitat d'un fons personal. Les entrades d'aquest tipus com "Mestra. Escola Tramuntana (Barcelona)" o "Traductora d'alemany, anglès, francès i castellà", segurament no les trobarem a la resta de quadres de classificació dels altres fons personals que conserva l'associació i que seguirà acollint en el futur. Són activitats i funcions pròpies de la productora, que tot i així els grans blocs sí que probablement siguin compartits per altres fons personals.

Creiem que el quadre de classificació del fons GAM es podria tenir en compte com a referent per altres fons personals de l'arxiu del Centre de Documentació de Ca la Dona, i esdevenir un possible model de quadre per a fons personals feministes. Hem de tenir present, però, que no totes les dones de la resta de fons tindran el mateix perfil que la productora, Gretel Ammann. Hi haurà apartats com ara "Activitat personal" o "Activitat professional" que hi seran, però d'altres com pot ser "Col·leccionisme" que correspon a un determinat fons. És per això que el quadre de classificació ha de reflectir la documentació d'una associació, entitat o, en aquest cas, d'una persona concreta.

Jordi Andreu, Rosa Maria Cruellas i Maria Elvira en el seu article "La documentació personal com a eina docent: ensenyar i aprendre amb els fons personals" distingeixen dues grans categories de documents: els documents comuns a qualsevol individu, relacionats amb les seves activitats personals, familiars, formatives i de relació social. Dins d'aquest grup trobem la documentació de persones relacionades amb el productor com són els familiars i els documents específics per a cada individu, produïts i rebuts en funció de les activitats professionals. Aquí encabim els documents identificatius, formació acadèmica, memòries, diaris i agendes, documentació religiosa i mèdica, persecució política, judicial i penitenciària, relacions familiars i administració del patrimoni.
El segon grup de documents tenen a veure amb l'activitat professional i un tercer amb l'activitat creativa, ja sigui obra literària, científica, esportiva o de lleure. Sovint en els fons personals

trobem correspondència de caràcter personal, familiar o professional, i els documents produïts com a conseqüència de la vida associativa i política. En qualsevol d'aquests apartats es troben documents manuscrits, autògrafs, notes personals, cartes, expedients i dossiers. A més a més, en els fons personals destaca la presència d'obra original, tal com passa amb la producció escrita del fons de Gretel Ammann. D'altra banda, podem trobar documents iconogràfics, sonors i audiovisuals, que també siguin el resultat de les activitats del seu productor.

S'ha comprovat a partir de la consulta de la documentació que els continguts inclosos en "Àmbits temàtics" amb temes com "Divorci", "Salut", etc., no responen a producció pròpia, sinó que es tracta de materials recollits com a reculls de premsa. És per aquest motiu que en la proposta final es canvia aquesta entrada a "Col·leccions", per tractar-se d'una forma més de col·leccionar un tipus concret de documentació.

Els fragments marcats de color blau es poden eliminar, ja que ens proporcionen informació addicional per a l'ajuda interna, però no aporten res al quadre de classificació en si mateix. Aquestes indicacions, però, si s'inclouen a l'apartat dedicat a la *Norma de Descripció Arxivística de Catalunya*, a l'àrea 6 de notes.

En conclusió, a la proposta final hem provat de polir i a la vegada unificar apartats per evitar una dispersió massa gran dels documents i facilitar així la localització. També s'han afegit d'altres que es consideren importants, i s'ha profunditzat en més nivell de detall.

Proposta final del quadre de classificació

QUADRE DE CLASSIFICACIÓ DEL FONS GAM (GRETEL AMMANN)

1. **ACTIVITAT PERSONAL I FAMILIAR**

- 1.1. Documents identificatius
- 1.2. Memòries, diaris i agendes personals
- 1.3. Estudis i formació
- 1.4. Relacions personals
- 1.5. Relacions familiars
- 1.6. Correspondència

2. **ACTIVITAT PROFESSIONAL**

- 2.1. Activitat acadèmica
  - 2.1.1. Escola Tramuntana

2.2. Traducció

2.2.1. Alemany

2.2.2. Anglès

2.2.3. Francès

2.2.4. Castellà

3. **ACTIVITAT CREATIVA I LLEURE**

3.1. Literària

3.1.1. Escrits feministes

3.1.2. Articles de revistes

3.2. Artística

3.2.1. Dibuixos

4. **ACTIVITATS ASSOCIATIVES, POLÍTIQUES I SINDICALS**

4.1. Participació i creació de moviments feministes

4.2. Participació i creació de col·lectius de lesbianes

4.3. Gènesi de revistes de dones

4.4. Moviments veïnals

4.5. Moviment Comunista de Catalunya (MCC)

4.6. Participació sindical

4.7. Fires del Llibre Feminista

4.8. Altres àmbits de participació

5. **COL·LECCIONS**

5.1. Recull de premsa

5.1.1. Divorci

5.1.2. Salut

5.1.3. Avortament

5.1.4. Violència patriarcal

5.1.5. Política (Anti-militarisme)

5.1.6. *8 de març*

5.2. Pòsters i cartells

5.3. Agendes feministes

5.4. Objectes

5.5. Fotografies

6. **HEMEROTECA I BIBLIOTECA PERSONAL**

6.1. Publicacions periòdiques

6.2. Monografies

6.3. Poesia lesbiana

4.4.4). Fitxa de fons

S'ha seguit la *Norma de Descripció Arxivística de Catalunya (NODAC)*, instrument de descripció que ressegueix els elements de descripció de la *Norma Internacional General de Descripció Arxivística ISAD(G)*, tot adaptant-los a la realitat dels arxius de Catalunya. Amb aquesta normativa, doncs, s'ha creat la descripció arxivística a nivell de fons del fons personal que estem treballant.

Finalment, s'ha decidit incloure el registre d'autoritats del fons seguint la norma *ISAAR(CPF)* [69]. Es tracta d'una norma que "serveix de guia per a elaborar registres d'autoritat d'arxius que proporcionen descripcions d'entitats (institucions, persones i famílies) associades a la producció i la gestió d'arxius". En el cas que ens ocupa, emprarem el registre d'autoritat per descriure una persona dins el sistema de descripció arxivística utilitzat: la fitxa de descripció del fons.

S'ha decidit no documentar les diverses tipologies de relacions (familiars, professionals, etc.) que es despleguen en aquesta norma, atès que no disposem d'aquesta informació. Tampoc s'inclouen la resta d'àrees perquè la majoria d'elles enllacen amb la *NODAC*.

Aquesta norma és similar als registres d'autoritat emprats per biblioteques, ja que les dues normes arxivístiques requereixen la creació de punts d'accés normalitzats en la descripció. És per això que com a registre d'autoritat seguirem la forma autoritzada del nom (cognoms, nom) a partir de les *Regles angloamericanes de catalogació*.

[69] *ISAAR(CPF)* [en línia]: *Norma Internacional sobre los Registros de Autoridad de Archivos relativos a Instituciones, Personas y Familias*. 2.ª ed. Paris: International Council on Archives, 2004. <http://www.wien2004.ica.org/sites/default/files/ISAAR2-ES.pdf>. [Consulta: 16 juny 2013].

DESCRIPCIÓ DEL FONS GAM (GRETEL AMMANN)

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ

Codi de referència	CAT CDCLD FGAM
Nivell de descripció	Fons
Títol	Fons Gretel Ammann
Data(es)	1947 – 2000 (predomina la documentació de 1970 a 2000)
Volum i suport	10 metres lineals (100 unitats d'instal·lació, aproximadament) de documentació textual, paper. 3 unitats d'instal·lació de manuscrits originals, 1 unitat d'instal·lació que inclou 2 àlbums de fotografies (negatius i positius en color), 250 cartells, 30 unitats d'instal·lació de revistes, i 15 unitats d'instal·lació d'activitats professional i associativa.

ÀREA DE CONTEXT

Nom(s) del(s) productors(s)	Gretel Ammann Martínez
Història del(s) productor(s)	Gretel Ammann Martínez va néixer a Donostia (Sant Sebastià) el 1947 i va morir a Barcelona el 2000. Filla de mare basca i de pare austríac mantingué ambdues nacionalitats. Va néixer sota la repressió franquista i el seu pare fugí de l'Alemanya nazi. Es traslladà a Barcelona als dos anys d'edat on va estudiar primària a l'Escola Alemanya, i secundària i Batxillerat a l'Institut Maragall. Cursà filosofia (1966-1970) a la Universitat de Barcelona i estudià francès a la Universitat de París (*La Sorbone*) entre 1971 i 1972. Va arribar a parlar correctament cinc llengües. Va militar en diferents partits polítics clandestins i participà en diverses associacions de lluita reivindicativa dels drets humans. Des de la seva identitat lesbiana, es definia com a lesbiana separatista i feminista radical, va ser creadora de diversos grups, associacions i revistes, entre les que destaquen *Amazonas* i *Laberint*. Gretel Ammann va escriure moltes aportacions per a congressos i jornades feministes. Destaca la seva participació en la Primera Assemblea General de Coordinadora Feminista de Barcelona i a

les Jornadas Feministas Estatales de Granada on va formular el feminisme de la diferència.

Així mateix, va crear i participar en moltes iniciatives de dones: Centre d'Estudis de la Dona "El Centro", Grup Gram Teatre de Dones, la Red de Amazonas, La Nostra Illa, Grup de Lesbianes Feministes, etc.

Història arxivística

El fons sempre va estar custodiat per la seva productora i l'acompanyà en les seves diferents residències de Barcelona. A la seva mort, passà a mans de la seva companya sentimental Dolors Majoral i Puig qui va fer la cessió i posterior donació al Centre de Documentació de Ca la Dona.

Una part del fons, les 199 monografies de la seva biblioteca personal, es van donar a la Facultat de Filosofia, Geografia i Història de la Universitat de Barcelona. Resten encara unitats d'instal·lació al domicili de Dolors Majoral i Puig per traslladar i agrupar a la resta del fons.

A l'Arxiu Municipal d'Horta hi ha 52 unitats d'instal·lació a l'espera de poder fer el trasllat definitiu a les instal·lacions del Centre de Documentació.
A la Biblioteca de la Facultat de Filosofia, Geografia i Història de la Universitat de Barcelona es troben gran part de les monografies de Gretel Ammann.

Hi ha encara documentació que la responsable de la donació del fons va portant al Centre de Documentació.

Entre els mesos de gener i abril de 2006 es va fer un primer tractament arxivístic consistent a estudiar, expurgar duplicats i classificar la documentació segons l'esbós del primer quadre de classificació del fons: documentació de caràcter personal, familiar i d'àmbit professional, i documentació artística i d'activitats associatives.

La segona fase del treball va ser la continuació de la datació, classificació, catalogació i informatització del fons.

Dades sobre l'ingrés

El fons va ingressar al Centre de Documentació de Ca la Dona el gener de 2006. Es va fer la cessió el juny de 2006 i la donació el gener de 2013.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA

Abast i contingut

El fons aplega la documentació produïda i recollida per Gretel Ammann com a resultat de la seva activitat pròpia i familiar. Inclou el testimoni de la seva formació acadèmica.

L'abast cronològic del fons s'estén des del naixement de la productora, conservant especialment fotografies personals i familiars de la seva infància i joventut. També es conserven fotografies de grup de militància política i de diversos actes, jornades, manifestacions, etc.

Pel que fa a l'activitat creativa, el fons inclou un important nombre d'originals manuscrits i mecanoscrits de tota la seva producció escrita en l'àmbit de moviments associatius, i participació en jornades i congressos.

També podem trobar tota la documentació relacionada amb la seva activitat professional dedicada a l'ensenyament, món associatiu i la seva militància política i reivindicativa. Hi destaca la vinculada al moviment feminista i moviment lèsbic a Catalunya des del 1975 fins a l'any 2000. Així mateix, el fons reuneix correspondència i documentació sobre tots els grups, espais feministes, espais lèsbics que va crear i/o en els que va participar a Barcelona, Espanya i d'altres països. Per altra banda, destaca la documentació relativa als seus temes d'interès com són els moviments alternatius de l'època (pacifisme i ecologia o ecofeminisme, violència patriarcal, campanyes a favor dels drets de les dones, avortament, etc.).

Finalment, el fons inclou un apartat important dedicat a revistes de temàtica feminista i lesbiana, així com reculls de premsa i cartells.

Aquest fons permet fer recerca i potenciar línies d'estudi sobre els moviments feministes i homosexuals de les dones.

Sistema d'organització

La documentació respecta a grans trets l'ordre donat per la productora del fons.

S'han fet diverses propostes i modificacions del quadre de classificació on la documentació s'ha organitzat segons les diverses funcions que Gretel Ammann va desenvolupar; distingint la seva activitat personal, professional, creativa i associativa, a més de les col·leccions que va anar reunint al llarg de la seva vida.

A continuació es presenta la proposta final del quadre de classificació del fons de Gretel Ammann:

1. **ACTIVITAT PERSONAL I FAMILIAR**

    1.1. Documents identificatius

1.2. Memòries, diaris i agendes personals

1.3. Estudis i formació

1.4. Relacions personals

1.5. Relacions familiars

1.6. Correspondència

2. **ACTIVITAT PROFESSIONAL**

2.1. Activitat acadèmica

2.1.1. Escola Tramuntana

2.2. Traducció

2.2.1. Alemany

2.2.2. Anglès

2.2.3. Francès

2.2.4. Castellà

3. **ACTIVITAT CREATIVA I LLEURE**

3.1. Literària

3.1.1. Escrits feministes

3.1.2. Articles de revistes

3.2. Artística

3.2.1. Dibuixos

4. **ACTIVITATS ASSOCIATIVES, POLÍTIQUES I SINDICALS**

4.1. Participació i creació de moviments feministes

4.2. Participació i creació de col·lectius de lesbianes

4.3. Gènesi de revistes de dones

4.4. Moviments veïnals

4.5. Moviment Comunista de Catalunya (MCC)

4.6. Participació sindical

4.7. Fires del Llibre Feminista

4.8. Altres àmbits de participació

5. **COL·LECCIONS**

5.1. Recull de premsa

5.1.1. Divorci

5.1.2. Salut

5.1.3. Avortament

5.1.4. Violència patriarcal

5.1.5. Política (Anti-militarisme)

5.1.6. *8 de març*

5.2. Pòsters i cartells

5.3. Agendes feministes

5.4. Objectes

5.5. Fotografies

6. **HEMEROTECA I BIBLIOTECA PERSONAL**

6.1. Publicacions periòdiques

6.2. Monografies

6.3. Poesia lesbiana

Informació sobre avaluació, tria i eliminació: S'ha eliminat documentació duplicada que ha estat donada.

Increments: Resten encara més de 4 unitats d'instal·lació per completar el fons.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS I ÚS

Condicions d'accés: En general l'accés a la documentació és lliure a qualsevol ciutadà per desig exprés de la curadora del fons, sempre que es notifiqui.
Tot i així, com que podem trobar dades de caràcter personal, el Centre de Documentació es reserva el dret de restringir l'accés a la documentació personal o bé, consultar-ho amb Dolors Majoral i Puig.

Condicions de reproducció: Lliure, respectant els drets d'autor i el dret d'accés a les dades personals.

La reproducció dels documents s'ha de dur a terme d'acord amb les normes del Centre de Documentació.

Llengües i escriptures dels documents

El castellà i el català són les llengües predominants, però també existeix documentació en alemany, anglès, francès i castellà, relacionats amb la seva activitat professional com a traductora.

Característiques físiques i requeriments tècnics

La documentació presenta un bon estat de conservació. Per a la visualització dels documents digitalitzats es necessita d'ordinador.

Instruments de descripció

Inventari del fons en procés de descripció.

ÀREA DE DOCUMENTACIÓ RELACIONADA

Existència i localització de reproduccions

Els cartells i les fotografies s'han digitalitzat. En aquests moments tan sols són accessibles al Centre de Documentació.

Bibliografia

Ammann, Gretel. *Escritos*. [Barcelona]: Xarxa Feminista de Catalunya, 2000. Coordinació: Mireia Bofill Abelló. 64 p. D.L. 50530-2000.

ÀREA DE NOTES

Notes

Els cartells segueixen la classificació per matèries del *Tesauro Mujer* de l'Instituto de la Mujer.

Les revistes s'identifiquen per les tres primeres lletres del títol.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ

Autoria i data(es)

Núria Tuset Páez, juny de 2013.

Fonts

La mateixa unitat de descripció.

Entrevistes amb Dolors Majoral i Puig, Mercè Otero-Vidal i Betlem Cañizar Bel. Converses amb Mariona Chavarria.

Pàgines web:

- *Des dels armaris... de l'arxiu* [en línia]. idemTV. < http://www.idemtv.com/2013/02/08/des-dels-armaris-de-larxiu/>. [Consulta: 07 juny 2013].

- *Fons Gretel Ammann* [en línia]. Centre de Documentació de Ca la Dona. <http://www.caladona.org/centredocumentacio/gretel/>. [Consulta: 07 juny 2013].

Regles o convencions *Norma de Descripció Arxivística de Catalunya (NODAC)* 2007. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Subdirecció General d'Arxius, 2007. 284 p. ISBN 8439374459. Disponible també en línia: <http://www20.gencat.cat/docs/CulturaDepartament/Cultura/Temes/Arxius/Norma%20de%20Descripcio%20Arxivistica%20de%20Catalunya/arxius/NodCast.pdf>. [Consulta: 08 juny 2013].

REGISTRE D'AUTORITATS DEL FONS GAM (GRETEL AMMANN)

1. Àrea d'identificació

1.1. Tipus d'entitat Persona

1.2. Forma autoritzada del nom Ammann, Gretel, 1947-2000

Referència d'"emprat per":

Ammann Martínez, Gretel, 1947-2000 *vegeu* Ammann, Gretel, 1947-2000

1.3. Formes paral·leles del nom No n'hi ha

1.4. Formes normalitzades del nom segons altres regles

Regles angloamericanes de catalogació: traducció de les Anglo-American cataloguing rules, second edition, 2002 revision, 2005 update. Preparades sota la direcció de The Joint Steering Committee for revision of ACCR; versió catalana d'Assumpció Estivill Rius. Barcelona: Biblioteca de Catalunya; 2008. ISBN 84-7845-031-2.

1.5. Altres formes del nom Margarita

1.6. Identificadors per a institucions No és pertinent

5). CONCLUSIONS

En el present treball hem volgut constatar a través d'un projecte concret, el fons GAM, la riquesa documental que arriben a tenir els fons personals. En particular la importància del fons GAM pel seu valor històric, cultural i patrimonial, i perquè dóna la possibilitat de recuperar la memòria històrica del col·lectiu del moviment feminista especialment de Catalunya des de la perspectiva ideològica feminista de Gretel Ammann.

En tot moment s'ha volgut deixar constància que, a banda del tractament realitzat en el fons GAM, el treball s'engloba dins un paraigües més ample: la recuperació i conservació de la memòria dels feminismes a través dels centres de documentació, biblioteques especialitzades i arxius que anomenem del feminisme. Tota aquest patrimoni documental es presenta en diferents tipologies documentals i suports, com és el cas de la menció especial del recull de memòria oral. Cal tenir present el valor de tots aquests materials, per tal de saber preservar-los i difondre'ls. En aquest sentit, creiem que la difusió és una de les darreres fases de qualsevol projecte, i la que té més transcendència. Ens permet donar a conèixer a un públic concret la feina realitzada, per tal que pugui ser aprofitada i reutilitzada per transmetre informació i crear nou coneixement, tot promovent en el nostre cas els fons personals. És la idea de recuperació que Emma Baeri [70] resumeix amb aquestes paraules: "de l'inventari a la memòria", és a dir, del tractament i gestió de la documentació, del patrimoni, a la difusió i transmissió de la memòria.

El propòsit i objectius inicials del treball es troben recollits al llarg del projecte a través dels resultats obtinguts:

- Donar a conèixer l'associació Ca la Dona de Barcelona i el desplegament actual del seu Centre de Documentació.
- Reconèixer i reflexionar sobre el nostre passat i la nostra història, a través de l'aportació de les diferents unitats d'informació especialitzades en documentació de i per a les dones. A tall d'exemple s'analitza la *Red de Centros de Documentación y Bibliotecas de Mujeres*, per ser la xarxa on es troba el Centre de Documentació de Ca la Dona.
- Millorar la política de col·lecció i captació de fons del Centre de Documentació de l'associació, per tal que pugui esdevenir un centre amb un arxiu important de fons personals de dones feministes i vinculades a Ca la Dona. Així, tal com Gretel Ammann provà de fer en el seu dia, s'aconseguiria establir les bases que conformessin i erigissin el Centre de Documentació en un model d'arxiu del feminisme de Catalunya.

[70] *Archivi del femminismo. Conservare, progettare, comunicare*. Atti del convegno, 5-6 ottobre, 2001. Milano: Fondazione Elvira Badaracco, 2003. 215 p. (Quaderni; 1). ISBN 88-901191-0-1.

- Presentar la figura de Gretel Ammann com a dona compromesa amb els drets civils, el moviment associatiu i la igualtat d'oportunitats de les dones durant la Transició espanyola i la democràcia, militant, i defensora de minories i de la diversitat.
- Anàlisi de l'estat actual del fons GAM i contribució de propostes i línies d'actuació a seguir. Presentació de la versió definitiva del quadre de classificació i la descripció arxivística del fons.

Aquest projecte, tal com s'indica en el resum del treball, vol tenir una continuïtat en el futur. Resultaria interessant poder valorar passat un temps la feina que el Centre de Documentació ha pogut dur a terme i el temps esmerçat en cada tasca. Així es podria provar si s'han aplicat les línies d'actuació proposades per a la finalització del tractament del fons GAM, i com s'ha anat desplegant i conformant les altres propostes encaminades a millorar el model de captació i treball amb altres fons personals, així com les accions de difusió i promoció d'aquest patrimoni documental. D'altra banda, creiem que és necessari continuar amb el treball i vinculació de l'arxiu de la memòria oral del Grup d'Història Oral de Ca la Dona amb els fons personals de dones, ja que es complementen i formen part d'aquest marc de valor i usos socials de recuperació, recerca i difusió del patrimoni documental de les dones.

Com podem comprovar l'associació Ca la Dona està conscienciada amb la salvaguarda i difusió del patrimoni i de la memòria de les dones, i això ens porta a creure i a promoure la continuació d'aquest projecte.
Sabem del cert, que per dur-ho a terme es necessita de l'esforç i temps de treball de tot l'equip del Centre de Documentació i de Ca la Dona, de professionals i de persones voluntàries. A més a més, som conscients que la situació actual de crisi i d'incertesa econòmica no facilita a disposar dels mitjans suficients per dur-ho a la pràctica, així com d'optar a subvencions i ajudes convocades per les administracions. Tot i així, per a les diferents propostes que es fan es tenen en compte que el cost de realització i el resultat sigui el mínim possible: utilització de programari lliure, emprar eines de les xarxes socials per a fer difusió, confecció de tríptics i altres objectes i productes de màrqueting senzills i relativament econòmics.

A partir d'aquest context i marc global del treball, les principals conclusions que es poden extreure són les següents:

1. **Particularitats del fons GAM**:
   Gretel Ammann va ser una dona que estava arreu, feia xarxa i volia unir i fer grup amb les dones. Una mostra d'aquest tarannà és que trobem part del seu fons dispers entre la Universitat de Barcelona, el fons que es conserva pròpiament al Centre de Documentació de Ca la Dona, el que hi ha resta encara per portar a Ca la Dona i que

conserva la curadora del fons, Dolors Majoral i Puig. És per això que la tasca és doble, ja que hem d'acceptar la dispersió i esmerçar esforços en agrupar i aglutinar la documentació que conservarà finalment el fons GAM, i d'aquesta manera poder descriure'l d'una manera sistemàtica. Tal com s'ha comentat, allò realment cabdal és donar prioritat i importància a la difusió i al valor que aquest fons té i pot aportar a la societat. La preservació i conservació és important, però també ho és la difusió. A través de la consulta del fons GAM ens adonem que en força aspectes es tracten temàtiques que continuen estan avui dia a l'ordre del dia: avortament, violència de gènere, o la conciliació entre la vida laboral i personal de les dones. Per tot plegat, és un fons que permet diferents lectures i enfocaments d'estudi.

D'altra banda, cal tenir en compte que el canvi de seu, nova oberta i redefinició de l'associació Ca la Dona i el Centre de Documentació, pot resultar ser un molt bon moment per donar a conèixer encara més i posar en marxa una acció de promoció i difusió del patrimoni de l'entitat molt més activa a través del fons GAM, així com de l'arxiu de la memòria oral.

2. **Fer xarxa**:

   El fet de trobar-se dins una xarxa de centres de documentació i biblioteques de dones ha de reportar aliances i treball cooperatiu, establiment de normes i pautes comunes de treball. La *Red de Centros de Documentación y Bibliotecas de Mujeres* hi està treballant, tot i que encara no s'han obtingut resultats concrets en aquest sentit. Pensant en temàtica LGTB, pot resultat igualment interessant localitzar altres centres de Catalunya, tals com el Centre de Documentació "Armand de Fluvià" del Casal Lambda [71], o DIXIT [72] com a centre de documentació especialitzat en serveis i socials, amb els quals establir contacte i possible col·laboració per treballar. Per exemple, seccions especialitzades del moviment LGTB des de la biblioteca de consulta del Centre de Documentació, i que es puguin relacionar al seu torn amb el fons GAM.

3. **Característiques que presenten els fons personals**:

   Els fons personal són una descoberta relativament recent. La seva revalorització i el reconeixement de la seva importància històrica ha anat en augment al llarg del temps i molt especialment durant els últims anys, quan la voluntat de preservar-los s'ha anat estenen al nostre país. Els fons personals tenen algunes singularitats jurídiques. Molts dels documents que contenen estan afectats per drets sobre la propietat intel·lectual del productor i de terceres persones, que afecta bàsicament a la correspondència tramesa i

[71] *Centre de Documentació Armand de Fluvià* [en línia]. Casal Lambda. <http://www.lambda.cat/index.php/centre-de-documentacio.html>. [Consulta: 17 juny 2013].

[72] *DIXIT* [en línia]: *Centre de Documentació de Serveis Socials.* Generalitat de Catalunya. <http://www20.gencat.cat/portal/site/dixit>. [Consulta: 17 juny 2013].

rebuda de caràcter no estrictament professional i l'obra de creació pròpia i aliena. A més a més, la documentació dels fons personals acostuma a aplegar dades de caràcter personal i íntim sobre el productor i altres persones. Pel que fa al seu contingut, la heterogeneïtat dels documents conservats als fons personals és una de les seves característiques principals. Per aquesta mateixa raó, diem que un fons personal pot ser considerat únic [73].

4. **Quadre de classificació**:

   S'ha treballat a partir d'un quadre de classificació existent en el qual encabir apartats concrets, però que es pot fàcilment reproduir per a altres fons personals de característiques similars al fons GAM. Aquest model de quadre de classificació, doncs, es pot traslladar a d'altres fons personals ja que és adaptable a les característiques intrínseques de cadascun. Pot arribar a esdevenir un model de quadre de classificació per a fons personals feministes.

5. **Quins fons personals de dones existeixen?**:

   Un altre aspecte que en aquest projecte no s'ha pogut desenvolupar és fer una relació del conjunt de fons personals de dones vinculades al moviment feminista que es troben custodiats a d'altres centres de documentació i arxius del feminisme. Ajudaria a completar l'apartat dedicat als centres de documentació i al paradigma dels arxius personals que presentem en aquest treball. Això es podria fer a través d'un aplicatiu en línia, on es puguin localitzar a través d'un mapa, com pot ser *Google Maps*, els centres espanyols i europeus que disposen de fons personals de dones. Això ens ajudaria a saber els fons existents i quines pràctiques i propostes han dut a terme cada centre o arxiu (classificació, programari utilitzat, difusió i promoció dels fons, etc.).

   Aquesta proposta s'emmarcaria evidentment en un altre treball. Podria reforçar la idea apuntada de fer xarxa, ja que facilitaria establir contacte amb els diferents centres, biblioteques i arxius, per tal de promoure propostes i establir experiències que ajudin tot plegat a fer-se més presents arreu del territori.

Per acabar m'agradaria fer esment de les assignatures cursades al llarg del màster que m'han resultat d'ajuda per a la inclusió d'aspectes apresos en els diferents apartats del treball. Crec sincerament que l'assignatura cabdal en la qual s'emmarca tot el projecte és "Patrimoni bibliogràfic i documental europeu", a través de les polítiques de patrimoni documental i bibliogràfic, i valorar i comprendre la importància del patrimoni documental per a la preservació de la memòria de les organitzacions, en aquest cas l'associació Ca la Dona, així com la memòria

[73] Fernández Trabal, Josep. "Els arxius personals i patrimonials". *Dovella*. Bages: Centre d'Estudis del Bages, 1981- . Dossier. Arxius personals i patrimonials al Bages i al Moianès. Núm.99 (primavera 2009), p. 19-24. ISSN 0214-2430. Accessible des de: <http://www.raco.cat/index.php/Dovella/article/view/201271/268815>. [Consulta: 17 juny 2013].

col·lectiva. En tot moment, he volgut transmetre com a rerefons del treball, la recuperació i difusió del moviment feminista, com a moviment espontani i amb diferents línies de pensament, com pot ser el feminisme radical i el lesbianisme separatista de Gretel Ammann.

Així mateix, l'assignatura "Disseny estratègic de projectes culturals i patrimonials", m'ha aportat poder adquirir certa capacitat en el disseny i redacció de projectes, centrant-me en les característiques i necessitats de l'entorn i del Centre de Documentació de Ca la Dona.

Finalment, l'assignatura "Accions de difusió i promoció" m'ha resultat de força utilitat per al desenvolupament d'eines i productes que podem fer servir per difondre el nostre fons i qüestions bàsiques què cal tenir en compte: públic al qual ens dirigim, finançament, etc.

6). VALORACIÓ PERSONAL

Com a valoració personal del treball destaco allò que ha representat i suposat per a mi, és a dir, què he pogut aprendre de nou.

Entre altres coses, he pogut continuar aprenent d'una tipologia de fons com són els fons personals, certament especials. El fet de tenir l'oportunitat de poder treballar de primera mà un fons personal tan particular, i haver pogut consultar part de la documentació original a partir de la visita a l'Arxiu Municipal d'Horta-Guinardó, m'ha resultat de gran ajuda alhora de poder explicar amb més detall la situació actual del fons, i dotar de més rigor la reorientació d'ordre i classificació de la documentació des del nou quadre de classificació.

Un dels fets que més valoro a nivell personal és haver pogut aprendre i conèixer altres feminismes a través del pensament de Gretel Ammann, i un sector desconegut per a mi com ho és el lesbianisme separatista. He pogut conèixer i estudiar la seva persona, que considero a hores d'ara una de les dones a destacar a Catalunya i a la resta d'Espanya per les aportacions i accions aconseguides en el camp del feminisme i associacionisme de dones.

A través d'aquest treball contribueixo des d'una mirada general a l'apropament i difusió del fons GAM. Aquest fons personal té rellevància per l'aportació que les dones, en aquest cas d'una figura concreta com va ser Gretel Ammann, ha donat a la cultura i l'associacionisme femení català. És sens dubte un fons cabdal per a la història del feminisme.

Trobo que des de fa un temps ençà hi ha un interès creixent per la recerca històrica, i l'estudi dels fons personals són una de les fonts principals necessàries per a la consulta. A més a més estant tenint un reconeixement i intervenció per part de les administracions públiques gràcies al seu valor patrimonial i cultural.

Finalment, crec sincerament que s'aconseguirà properament engegar i donar més forma al somni de "la Gretel", de crear i consensuar les bases per a un centre de documentació de dones d'ideologia feminista.

7). BIBLIOGRAFIA

Articles

- AGUADÉ i BENET, Rosa Maria (trad.). "La xarxa italiana Lilith: construcció d'una xarxa informativa de gènere". *DUODA: revista d'estudis feministes*. Barcelona: Universitat de Barcelona, 1990- . Núm. 9 (1995), p. 143-154. ISSN electrònic 1132-6751. Accessible des de: <http://www.raco.cat/index.php/DUODA/article/view/62001/89339>. [Consulta: 03 febrer 2013].

- AMMANN MARTÍNEZ, Gretel. "El cuento de nunca acabar ...". *DUODA: revista d'estudis feministes*. Barcelona: Universitat de Barcelona, 1990- . Núm. 19 (2000), p. 191-194. ISSN electrònic 1132-6751. Accessible des de: < http://www.raco.cat/index.php/DUODA/article/view/62655/90718>. [Consulta: 25 gener 2013].

- AMMANN MARTÍNEZ, Gretel; [i altres autors]. "Ponencias y talleres sobre lesbianismo". [Compendi d'articles sobre lesbianisme]. Centro de documentación digital. Centro de Documentación de Mujeres Maite Albiz. Accessible des de: <http://cdd.emakumeak.org/ficheros/0000/0686/Ponencias-Talleres._Lesbianismo.pdf>. [Consulta: 25 febrer 2013].

- AMMANN MARTÍNEZ, Gretel. "Sobre los conceptos utilizados en el feminismo (contradicción, clase, etc.)" i "Primer documento que nombra el feminismo de la diferencia". 4 p. Accessible des de: <http://www.caladona.org/centredocumentacio/gretel/biografia/diferencia.pdf>. [Consulta: 25 febrer 2013].

- ANDREU DAUFÍ, Jordi; CRUELLAS i SERRA, Rosa Maria; ELVIRA i SILLERAS, Maria. "La documentació personal com a eina docent: ensenyar i aprendre amb els fons personals". *Lligall: revista catalana d'arxivística*. Barcelona: Associació d'Arxivers de Catalunya, 1988- . Núm. 21 (2003), p. 233-274. ISSN 1130-5398. Accessible des de: <http://www.arxivers.com/publicacions/revista-lligall/edicions-lligall/cat_view/14-revista-lligall/53-lligall-21.html>. [Consulta: 18 gener 2013].

- ANITUA VALLÉS, Estibalitz; ARGENTE JIMÉNEZ, Montserrat; CHINEA MESEGUER, Antonio Manuel; DAZA BONACHELA, Aure. "Bibliotecas de mujeres: unas grandes

desconocidas". *Mi biblioteca: la revista del mundo bibliotecario*, 2007, núm. 9. p. 106-115. ISSN 1699-3411.

- ARGENTE JIMÉNEZ, Montserrat; LORA LILLO, Neus; PERPIÑÁN ARIAS, Marta. "De com i per què biblioteca s'escriu en femení. Primera Part". *Ítem: Revista de biblioteconomia i documentació*. Barcelona: Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya, 1987- . Núm. 29 (2001), p. 88-100. ISSN 0214-0349. Accessible des de: <http://www.raco.cat/index.php/Item/article/view/22566/2240>. [Consulta: 07 gener 2013].

- ARGENTE JIMÉNEZ, Montserrat; LORA LILLO, Neus; PERPIÑÁN ARIAS, Marta. "De com i per què biblioteca s'escriu en femení. Segona Part". *Ítem: Revista de biblioteconomia i documentació*. Barcelona: Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya, 1987- . Núm. 30 (2002), p. 65-80. ISSN 0214-0349. Accessible des de: <http://www.raco.cat/index.php/Item/article/view/22570/22404>. [Consulta: 07 gener 2013].

- ARGENTE JIMÉNEZ, Montserrat. "Recursos d'informació i documentació sobre les dones a Catalunya". *Ítem: Revista de biblioteconomia i documentació*. Barcelona: Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya, 1987- . Núm. 21 (1997), p. 247-268. ISSN 0214-0349.
  Accessible des de: <http://www.raco.cat/index.php/Item/article/view/22518/22352>. [Consulta: 07 gener 2013].

- BAR CENDÓN, Mónica. "Un recordo para Gretel Ammann". *Festa da palabra silenciada*. Galícia: Feministas independentes Galegas. Concello de Vigo. Concelleria da Muller, 1983- . Núm. 16 (2001), p. 93-94. ISSN 1139-4854. [Exemplar dedicat a: Unha festa poética].

- DÍAZ RODRÍGUEZ, María del Rosario. "Entre bibliotecas y archivos: los transgresores archivos personales". *Bibliotecas: anales de investigación*. Ciudad de la Habana: Biblioteca Nacional de Cuba José Martí; Asociación Cubana de Bibliotecarios, 1999- . (2008). ISSN electrònic 1683-8947. Accessible des de: <http://anales.bnjm.cu/bundles/anales/dossiers/2008/Art_5_2008.pdf>. [Consulta: 25 febrer 2013].

- ESTIVILL RIUS, Assumpció. "Els fons i les col·leccions d'arxiu a les biblioteques: models per al seu control i accés". *BiD: textos universitaris de biblioteconomia i documentació*. Barcelona: Universitat de Barcelona. Facultat de Biblioteconomia i Documentació, 1998- . Núm. 21 (desembre 2008). ISSN 1575-5886. Accessible des de: <http://www.ub.edu/bid/21/pdf/estiv1.pdf>. [Consulta: 29 març 2013].

- FERNÁNDEZ TRABAL, Josep. "Els arxius personals i patrimonials". *Dovella*. Bages: Centre d'Estudis del Bages, 1981- . Dossier. Arxius personals i patrimonials al Bages i al Moianès. Núm.99 (primavera 2009), p. 19-24. ISSN 0214-2430. Accessible des de: <http://www.raco.cat/index.php/Dovella/article/view/201271/268815>. [Consulta: 18 gener 2013].

- "Folletos sobre lesbianismo de los años ochenta y noventa". Centro de documentación digital. Centro de Documentación de Mujeres Maite Albiz. Accessible des de: <http://cdd.emakumeak.org/ficheros/0000/0682/lesbianismo.pdf>. [Consulta: 25 febrer 2013].

- GONZÁLEZ LUNA, Lola. "De la emancipación a la insubordinación: de la igualdad a la diferencia". *Asparkía: investigació feminista*. Castelló de la Plana: Universitat Jaume I, 1992- . Núm.11 (2000), p. 27-35. ISSN 1132-8231. Accessible des de: <http://www.raco.cat/index.php/Asparkia/article/view/108558/154850>. [Consulta: 25 gener 2013].

- HERAS AGUILERA, Samara de las. "Una aproximación a las teorías feministas". *Universitas. Revista de filosofía, derecho y política*. Madrid: Universidad Carlos III de Madrid, 2004- . Núm. 9 (gener 2009), p. 45-82. ISSN electrònic 1698-7950. Accessible des de: <http://universitas.idhbc.es/n09/09-05.pdf>. [Consulta: 25 febrer 2013].

- "In memoriam Gretel Ammann. Per a Gretel Ammann Martínez". *DUODA: revista d'estudis feministes*. Barcelona: Universitat de Barcelona, 1990- . Núm. 19 (2000), p. 187-190. ISSN electrònic 1132-6751. Accessible des de: < http://www.raco.cat/index.php/DUODA/article/view/62654/90717>. [Consulta: 25 gener 2013].

- LÓPEZ-HUERTAS, María José; TORRES RAMÍREZ, Isabel. "Proyecto de adaptación y traducción al español del tesauro europeo de las mujeres". *V Encuentro de EDIBCIC*.

Granada 2000. En: *XI Encuentro de la Red de Centros de Documentación y Bibliotecas de Mujeres*. [Múrcia]: Instituto de la Mujer de la Región de Murcia, [2004], p. 282-291.

- LÓPEZ VAREA, María Eugenia. "Los archivos personales en las universidades españolas". *Boletín de la ANABAD*. Madrid: Asociación Nacional de Archiveros, Bibliotecarios, Arqueólogos y Documentalistas, 1978- . Núm. 4 (Octubre-Diciembre 2011), p. 55-72. ISSN 0210-4164.

- MIRET I SOLÉ, Maria Teresa. "La Biblioteca de la Memòria". *Ítem: Revista de biblioteconomia i documentació*. Barcelona: Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya, 1987- . Núm. 33 (2003), p. 85-96. ISSN 0214-0349. Accessible des de: < http://www.raco.cat/index.php/Item/article/view/22590/22424>. [Consulta: 03 febrer 2013].

- MORENO SAENZ, Neus. "Carta a la meva amiga Ca la Dona". *DUODA: revista d'estudis feministes*. Barcelona: Universitat de Barcelona, 1990- . Núm. 15 (1998), p. 67-70. ISSN electrònic 1132-6751. Accessible des de: < http://www.raco.cat/index.php/DUODA/article/view/62348/90614>. [Consulta: 03 febrer 2013].

- MUÑOZ-MUÑOZ, Ana-María; ARGENTE JIMÉNEZ, Montserrat. "Red de Centros de Documentación y Bibliotecas de Mujeres: cooperación entre las bibliotecas feministas españolas". *El profesional de la información*. Barcelona: El profesional de la información, 2000- . Núm. 5, vol.19 (2010), p. 504-509. ISSN electrònic 1699-2407. Accessible des de: <http://www.ugr.es/~anamaria/documents/2010_EPI.pdf>. [Consulta: 07 gener 2013].

- OTERO-VIDAL, Mercè. "Passeu, passeu. Ca la Dona és casa vostra, casa de totes ...". *DUODA: revista d'estudis feministes*. Barcelona: Universitat de Barcelona, 1990- . Núm. 15 (1998), p. 71-75. ISSN electrònic 1132-6751. Accessible des de: < http://www.raco.cat/index.php/DUODA/article/view/62350/90617>. [Consulta: 03 febrer 2013].

- QUEIZÁN, María Xosé. "Adeus a Gretel". *Festa da palabra silenciada*. Galícia: Feministas independentes Galegas. Concello de Vigo. Concelleria da Muller, 1983- . Núm. 16 (2001), p. 92. ISSN 1139-4854. [Exemplar dedicat a: Unha festa poética].

- RICH, Adrienne; RIVERA GARRETAS, María-Milagros (trad.). "Heterosexualidad obligatoria y existencia lesbiana". *DUODA: revista d'estudis feministes*. Barcelona: Universitat de Barcelona, 1990- . Núm. 11 (1996), p. 13-37. ISSN electrònic 1132-6751. Accessible des de: < http://www.raco.cat/index.php/DUODA/article/view/62023/90525>. [Consulta: 03 febrer 2013].

- RODRÍGUEZ BRAVO, Blanca. "La integració de la dona en els llenguatges documentals: una utopia necessària en la societat del coneixement". *BiD: textos universitaris de biblioteconomia i documentació*. Barcelona: Universitat de Barcelona. Facultat de Biblioteconomia i Documentació, 1998- . Núm. 18 (juny 2007). ISSN 1575-5886.
  Accessible des de: <http://www.ub.edu/bid/18rodri1.htm>. [Consulta: 29 gener 2013].

- RUCIO ZAMORANO, María José. "Los archivos personales, fondos visibles en la web de la Biblioteca Nacional de España". *Quintas Jornadas de Archivo y Memoria. Extraordinarios y fuera de serie: formación, conservación y gestión de archivos personales*. Madrid, 17-18 Febrero. p. 1-15. Accessible des de: < http://www.archivoymemoria.com/jornada_05/comunicaciones/5J_Com_30_Rucio_web.pdf>. [Consulta: 25 febrer 2013].

- RUSSO GALLO, Patricia. "PMB: programari lliure d'automatització de biblioteques". *BiD: textos universitaris de biblioteconomia i documentació*. Barcelona: Universitat de Barcelona. Facultat de Biblioteconomia i Documentació, 1998- . Núm. 17 (desembre 2006). ISSN 1575-5886.
  Accessible des de: <http://www.ub.edu/bid/pdf/17russo.pdf>. [Consulta: 06 febrer 2013].

Manuals tècnics d'arxivística

- ALBERCH i FUGUERAS, Ramon; BOIX LLONCH, Lourdes; NAVARRO SASTRE, Natàlia; VELA PALOMARES, Susanna. *Archivos y cultura: manual de dinamización*. Gijón: Trea, 2001. 173 p. ISBN 8497040155.

- ALBERCH i FUGUERAS, Ramon, [et al.]. *Manual d'arxivística i gestió documental*. Barcelona: Associació d'Arxivers de Catalunya, 2009. 543 p. ISBN 9788492248292.

- CRUZ MUNDET, José Ramón. *Manual de archivística*. Madrid: Fundación Germán Sánchez Ruipérez, 2001. (Biblioteca del libro; 63). 413 p. ISBN 9788489384316.

- *Norma de Descripció Arxivística de Catalunya (NODAC)* 2007. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Subdirecció General d'Arxius, 2007. 284 p. ISBN 8439374459. Disponible també en línia: <http://www20.gencat.cat/docs/CulturaDepartament/Cultura/Temes/Arxius/Norma%20de%20Descripcio%20Arxivistica%20de%20Catalunya/arxius/NodCast.pdf>. [Consulta: 03 febrer 2013].

Monografies i treballs

- AMMANN, Gretel. *Escritos*. [Barcelona]: Xarxa Feminista de Catalunya, 2000. Coordinació: Mireia Bofill Abelló. 64 p. D.L. 50530-2000.

- *Archivi del femminismo. Conservare, progettare, comunicare*. Atti del convegno, 5-6 ottobre, 2001. Milano: Fondazione Elvira Badaracco, 2003. 215 p. (Quaderni; 1). ISBN 88-901191-0-1.

- ARGENTE JIMÉNEZ, Montserrat. "Bibliotecas de mujeres". *Anuario de bibliotecas españolas 2008*. Málaga: Fundación Alonso Quijano, 2008. p. 302-305.

- *Ca la Dona*. Barcelona: Fundació Serveis de Cultura Popular, 1997. 72 p. (Experiències de Pedagogia Social; 50). ISBN 8480000856.

- Ca la Dona. Grup de treball sobre participació. "Transformem la ciutat donant valor a la participació de les dones". En: *I Congrés de les Dones de Barcelona, 15/16 de gener de 1999*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona. Consell de les Dones de Barcelona, 1999. Disponible també en línia: <http://www.bcn.cat/congresdones/cponenc2.htm>. [Consulta: 03 febrer 2013].

- *Centres de documentació i informació sobre la dona a la Unió Europea i als seus països. Xarxes europees. Conclusions*. En: *IV Trobada de Centres de Documentació i Biblioteques de Dones*: *del 17 al 19 d'octubre de 1997: Sala Montserrat Roig, Barcelona: conclusions*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Institut Català de les Dones, 1997, p. 18-26.

- *Document base: propostes recollides durant el procés participatiu previ, de l'abril al juliol de 2009: II Congrés de les Dones de Barcelona: 16 i 17 d'octubre de 2009*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona. Regidoria de Dones-Direcció de dones, 2009. 70 p. Disponible també en línia: < http://www.bcn.cat/congresdones09/pdf/ca/document_base.pdf>. [Consulta: 03 febrer 2013].

- *Dona i llibertat: aportacions al debat feminista avui*. Barcelona: La Magrana, 1981. 146 p. (Quaderns d'alliberament; 6). ISBN 8402107554.

- ESPINOSA RAMÍREZ, Antonio Bernardo. "Los archivos personales. Metodología para su planificación". En: Ruiz Rodríguez, Antonio Ángel (ed). *Manual de Archivística*. Madrid: Síntesis, 1995. p. 263-280.

- GIMENO REINOSO, Beatriz. *Historia y análisis político del lesbianismo: la liberación de una generación*. Barcelona: Gedisa, 2005. 356 p. (Libertad y cambio). ISBN 8497841034.

- IBERO i CONSTANSÓ, Alba. "Los centros de documentación de mujeres: una labor en favor de la igualdad". En: *IV Trobada de Centres de Documentació i Biblioteques de Dones*: *del 17 al 19 d'octubre de 1997: Sala Montserrat Roig, Barcelona: conclusions*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Institut Català de les Dones, 1997, p. 29-42.

- JEFFREYS, Sheila. *La herejía lesbiana: una perspectiva feminista de la revolución sexual lesbiana*. Madrid: Cátedra: Instituto de la Mujer; València: Universitat de València, 1996. 331 p. (Feminismos; 30). ISBN 8437614120.

- LLOBET i DOMÈNECH, Jordi (coordinació); [et al.]. *Dones i feminismes: bibliografia selectiva*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Àrea de Biblioteques. Servei de Cooperació Bibliotecària, 2006. 103 p. : il. col. (Departament de Cultura. Biblioteques). Disponible també en línia: < http://www20.gencat.cat/docs/CulturaDepartament/DGCC/Documents/Arxiu/SIS/bibliografia%20tematica%20-%20dones%20i%20feminismes.pdf>. [Consulta: 07 gener 2013].

- MAJORAL i PUIG, Dolors. *Aproximació a la figura de Gretel Ammann: recerca sobre la seva vida i la seva obra: memòria 2007*. Barcelona, octubre de 2007. 20 p.

- PÉREZ GARZÓN, Juan Sisinio. *Historia del feminismo*. Madrid: Catarata, 2011. 255 p. (Estudios socioculturales; 382). ISBN 9788483196588.

- *Pla Municipal per al col·lectiu Lesbià, Gai, Transsexual i Bisexual, 2010-2015*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona, 2010. 13 p. (Textos de Lectura Fàcil). Disponible també en línia. < http://w3.bcn.cat/fitxers/dretscivils/plamunicipalperlacollectiulgtb20102015.901.pdf>. [Consulta: 13 maig 2013].

- PORQUERES, Bea. *Les polítiques de dones a l'àmbit de la cultura*. Barcelona: Institut Català de les Dones, 2010. 74 p. (Eines; 14). ISBN 9788439382386. Disponible també en línia: < http://www20.gencat.cat/docs/icdones/serveis/docs/publicacions_eines14.pdf>. [Consulta: 07 gener 2013].

- *Sabem fer i fem saber: trobada de dones a Catalunya: 2, 3 i 4 de juny de 2006*. Barcelona: Xarxa Feminista, D.L. 2007. 461 p + 1 disc òptic.

- *Som moltes, però en volem ser més*. Barcelona: Ca la Dona, [1994?]. 1 fullet (2 p).

- *Subjectes, conflictes i lesbofòbia*. Barcelona: Xarxa Feminista; Ajuntament de Barcelona; Diputació de Barcelona; Institut Català de les Dones, 2011. 110 p. (Col·lecció Teranyina; 2). Disponible també en línia: < http://www.xarxafeminista.org/wp-content/uploads/2011/06/Teranyina2DEF_SubjectesConflictesLesbofobia.pdf>. [Consulta: 29 març 2013].

- *Tesauro "Mujer"*. Madrid: Instituto de la Mujer. Centro de Documentación, D.L. 1993. 154 p. (Cuadernos bibliográficos (Instituto de la Mujer); 6). ISBN 8477990654.

- TUSET PÁEZ, Núria. *Referents europeus de biblioteques, centres de documentació de dones i arxius del feminisme*. Barcelona, 2012. 18 p. [Treball de curs de l'assignatura "El patrimoni bibliogràfic i documental europeu" del Màster Universitari de Biblioteques i Col·leccions Patrimonials].

- *Un espai per als drets de les dones*. Barcelona: Ca la Dona, 2002. 1 carpeta (5 fullets).

- *Urbanisme i gènere: una visió necessària per a tothom*. Barcelona: Diputació de Barcelona. Àrea d'igualtat i ciutadania, 2006. 335 p. ISBN 8498031400. Disponible també en línia: <http://www1.diba.cat/llibreria/pdf/36241.pdf>. [Consulta: 29 març 2013].

Novel·la

- DUEÑAS, María. *Misión olvido*. Madrid: Temas de hoy, 2012. 511 p. ISBN 9788499981789.

Revistes

- *Ca la Dona: publicació feminista*. Barcelona: Ca la Dona, 1988- . D.L. 22.331/89. Disponible també en línia des del número 46 (març 2005): <http://www.caladona.org/revista/arxiu-revista//>. [Consulta: 1 febrer 2013].

- *Fulls de Ca la Dona*: *una eina per a somiar i construir la nova casa*. Barcelona: Ca la Dona, 2006- . Disponible també en línia: <http://www.caladona.org/de-casp-a-ripoll/proces-participatiu/butlletines/>. [Consulta: 1 febrer 2013].

- *Laberint: revista de mujeres para mujeres* (o) *revista de la Red de Amazonas* [des de 1995]. Barcelona: s.n., 1989-1999.

Recursos en línia

- *Aladí* [en línia]: *Catàleg de la Xarxa de Biblioteques Municipals*. Diputació de Barcelona. <http://sinera.diba.cat/search*cat>. [Consulta: 25 gener 2013].

- BOFILL ABELLÓ, Mireia. *Les Jornades Catalanes de la Dona* [en línia]. Institut Català de les Dones. < http://www20.gencat.cat/portal/site/icdones/menuitem.4b491b5fa301c8a439a72641b0c0e1a0/?vgnextoid=60ef25f567f5f110VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnextchannel=60ef25f567f5f110VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnextfmt=default>. [Consulta: 13 maig 2013].

- *Ca la Dona* [en línia]. Associació Ca la Dona. <http://www.caladona.org/>. [Consulta: 25 gener 2013].

- *Ca la Dona* [en línia]. Canal Youtube. <http://www.youtube.com/comiscaladona>. [Consulta: 25 gener 2013].

- *Ca la Dona* [en línia]. Twitter. <https://twitter.com/caladona>. [Consulta: 25 gener 2013].

- *Carrer Ripoll, 25* [en línia]. Sota Terra. <http://www.tv3.cat/3alacarta/#/videos/3057750>. [Consulta: 25 gener 2013].

- *Catàleg* [en línia]. Biblioteques Especialitzades de la Generalitat (BEG). <http://catalegbeg.cultura.gencat.cat/iii/encore/?lang=cat>. [Consulta: 25 gener 2013].

- *Catàleg col·lectiu de les Biblioteques de l'Ajuntament de Barcelona* [en línia]: *CBAB*. Ajuntament de Barcelona. <http://cbab.bcn.cat/uhtbin/cgisirsi/c6pN0vjIv5/BG/204680036/60/502/X>. [Consulta: 25 gener 2013].

- *Catàleg Col·lectiu de les Universitats de Catalunya* [en línia]: *CCUC*. Consorci de Biblioteques Universitàries de Catalunya. <http://ccuc.cbuc.cat/>. [Consulta: 25 gener 2013].

- *Catàleg de les biblioteques* [en línia]. Centre de Recursos per a l'Aprenentatge i la Investigació (CRAI). Universitat de Barcelona. <http://cataleg.ub.edu/>. [Consulta: 25 gener 2013].

- *Centre Documentació* [en línia]. Associació Ca la Dona. <http://www.caladona.org/centre-documentacio/>. [Consulta: 25 gener 2013].

- *Centre de Documentació* [en línia]. Institut Català de les Dones. <http://www20.gencat.cat/portal/site/icdones/menuitem.c531d9eb4c45208539a72641b0c0e1a0/?vgnextoid=0c7754f598c9b110VgnVCM1000000b0c1e0aRCRD&vgnextchannel=0c7754f598c9b110VgnVCM1000000b0c1e0aRCRD&vgnextfmt=default>. [Consulta: 25 gener 2013].

- *Centre de Documentació Armand de Fluvià* [en línia]. Casal Lambda. <http://www.lambda.cat/index.php/centre-de-documentacio.html>. [Consulta: 29 març 2013].

- *Centre de Documentació del CIRD* [en línia]. Centre d'Informació i Recursos per a les Dones (CIRD). Ajuntament de Barcelona. <http://w3.bcn.cat/dones/0,4022,170957416_170996545_1,00.html>. [Consulta: 25 gener 2013].

- *Centre de Documentació de l'Institut Català de les Dones* [en línia]. Delicious. <https://delicious.com/icd.centredoc>. [Consulta: 25 gener 2013].

- *Desconocidas y fascinantes* [en línia]: *Gretel Ammann con Isabel Franc y Dolors Majoral*. <http://inoutradio.com/desconocidas/2013/06/03/desconocidas-y-fascinantes-gretel-ammann-con-isabel-franc-y-dolors-majoral/>. [Consulta: 08 gener 2013].

- *Des dels armaris... de l'arxiu* [en línia]. idemTV. < http://www.idemtv.com/2013/02/08/des-dels-armaris-de-larxiu/>. [Consulta: 08 febrer 2013].

- *Directorio 2012* [en línia]. Red de Centros de Documentación y Bibliotecas de Mujeres. <http://www.emakunde.euskadi.net/u72 centrodo/es/contenidos/informacion/cen_red_centros/es_emakunde/adjuntos/directorio_web.pdf>. [Consulta: 08 gener 2013].

- *Dolors Majoral* [en línia]: "*Les lesbianes no som poques, som poques les que sortim a moure'ns*". Entrevistes. Dimecres, 20 de febrer de 2013. La Tele. IdemTV. <http://latele.cat/entrevistes/dolors-majoral-les-lesbianes-no-som-poques-som-poques-les-que-sortim-moure-ns>. [Consulta: 04 abril 2013].

- *DUODA* [en línia]: *Centre de Recerca de Dones de la Universitat de Barcelona*. Universitat de Barcelona. <http://www.ub.edu/duoda/>. [Consulta: 08 gener 2013].

- *Facebook Ca la Dona* [en línia]. <https://www.facebook.com/caladona>. [Consulta: 08 gener 2013].

- *Fons Gretel Ammann* [en línia]. Centre de Documentació de Ca la Dona. <http://www.caladona.org/centredocumentacio/gretel/>. [Consulta: 25 gener 2013].

- *Grup d'Història Oral de Ca la Dona* [en línia]. L'Altaveu de totes – el bloc de Ca la Dona. <http://www.caladona.org/grups/?page_id=128>. [Consulta: 08 gener 2013].

- *La termomix* [en línia]. Ca la Dona. <http://www.caladona.org/termomix/>. [Consulta: 08 gener 2013].

- *Moments històrics de les dones a Catalunya* [en línia]. Institut Català de les Dones. <http://www20.gencat.cat/portal/site/icdones/menuitem.c531d9eb4c45208539a72641b0c0e1a0/?vgnextoid=c2b901ce60b5f110VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnextchannel=c2b901ce60b5f110VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnextfmt=default>. [Consulta: 25 gener 2013].

- *Red de Centros de Documentación y Bibliotecas de Mujeres* [en línia]. <http://redcdbibmujeres.blogspot.com.es/>. [Consulta: 08 gener 2013].

- *Subguia d'Història* [en línia]: *Dones i gènere*. Centre de Recursos per a l'Aprenentatge i la Investigació (CRAI). Universitat de Barcelona. <http://www.bib.ub.edu/recursos-informacio/guies-tematiques/historia/dones/>. [Consulta: 25 gener 2013].

- *Twitpic Ca la Dona* [en línia]. <http://twitpic.com/photos/caladona>. [Consulta: 08 gener 2013].

- *Xarxa Feminista de Catalunya* [en línia]. <http://www.xarxafeminista.org/>. [Consulta: 25 gener 2013].

Presentacions i documentació interna sobre l'associació Ca la Dona

- *Ca la Dona* [en línia]: *cuanto más avanzamos, ... más soñamos*. Slideshare. <http://www.slideshare.net/CalaDona>. [Consulta: 08 gener 2013].

- *CalaDona's Documents* [en línia]. Issuu. <http://issuu.com/caladona/docs>. [Consulta: 08 gener 2013].

- *Ca la Dona: el somni continua*. Barcelona: Ca la Dona, [2004?]. 1 fullet (3 p).

- *Estatuts. Associació Ca la Dona*. Barcelona: Ca la Dona, [?]. 13 p.

- *Explicació detallada del projecte/activitat per al qual se sol·licita la subvenció (doc.11)*: *Associació Biblioteca-Videoteca de Ca la Dona*. Generalitat de Catalunya. Institut Català de les Dones. 6 p. Inclou annex: *Objectius operatius/recursos/calendari d'execució*.

- *Explicació detallada del projecte/activitat per al qual se sol·licita la subvenció (doc.11)*: *Ca la Dona: un espai de relació política feminista*. Generalitat de Catalunya. Institut Català de les Dones. 10 p.

- *Fons Gretel Ammann* [tríptic]. Barcelona: Ca la Dona, 2000.

- *Objectius específics i operatius assolits per l'Associació Biblioteca-Videoteca de la Dona (2011)*. Barcelona: Ca la Dona, 2012. [Full de càlcul Excel].

8. ANNEXOS

8.1). Entrevistes

A continuació es presenten les tres entrevistes realitzades a Dolors Majoral i Puig, Mercè-Otero Vidal i Betlem Cañizar Bel [74].

Entrevista a Dolors Majoral i Puig

Aquesta entrevista va ser enregistrada el 6 de febrer de 2013 a la seu de Ca la Dona.

Dolors Majoral i Puig és actriu, directora de teatre i tècnica de so. Ha treballat a l'Espai Francesca Bonnemaison. És feminista i lesbiana separatista. Fou la companya de Gretel Ammann durant més de 18 anys.

Previ a l'entrevista, Dolors Majoral em va començar a explicar aspectes relatius al fons de Gretel Ammann. Aquestes són les seves aportacions:

***Dolors Majoral**: Hi ha tres caixes bastant immenses de manuscrits. I manuscrits vol dir que poden ser esborranys de ponències que després estiguin fetes a màquina. O poden ser esbossos que no hagin sortit a la llum. I mils de papers i paperets. No sé si has estat al cas, la Gretel era molt col·leccionista, ho col·leccionava tot, fins i tot el paper del sucre perquè a darrere hi havia un nino. I tenia una col·lecció que la vam haver de desfer, només perquè és curiós, que era de femella de cargol trobades al carrer. I en tenia de tot el món. Unes quantes les vam tirar al mar on la vam tirar amb ella a Formentera, i les cendres les vam portar a Formentera i la col·lecció li vam portar també. Això és una de les coses, perquè hi ha milions de coses, de guardar i de guardar.*

I de coses per treballar, jo penso que si tu pots venir a treballar aquí en el centre no serà difícil...

***Núria Tuset**: Sí, bé la idea és aquesta. Ara em trobo fent el Màster de Biblioteques i Col·leccions Patrimonials, i aleshores haig de fer un projecte, el treball final de màster, emmarcant dins el patrimoni, siguin centres de documentació, biblioteques, ... i amb la professora Núria Jornet, directora de DUODA, em va comentar que en el centre de documentació hi havia aquest fons. Em va explicar que s'havia treballat una mica, s'ha fet un esbós.*

***Dolors Majoral**: Clar, perquè ella ho sap per la Mariona.*

***Núria Tuset**: Sí, per la Mariona, que a més a més està fent ara la tesi amb l'Assumpció Estivill que és professora també de la facultat. Aleshores la idea, bé, jo disposo de poc temps, 5 mesos. El juny haig d'entregar la proposta. Seria fer més un marc general, una panoràmica del feminisme, què és*

[74] Per motius d'espai i longitud en les transcripcions de les entrevistes, s'ha decidit canviar la tipografia i mida de la lletra per distingir-ho de la resta del treball.

l'associació Ca la Dona, quins centres de documentació i arxius del feminisme hi ha a Catalunya i a la resta de l'Estat, i després fer una aproximació proposant un quadre de classificació del fons, què és el que hi ha de Gretel Ammann, i fer també una descripció física seguint la Norma de Descripció Arxivística de Catalunya, que és la que es fa servir en els arxius, la NODAC. Centrar-me ben bé, ho dubto perquè no tinc gaire temps, no perquè no vulgui.

***Dolors Majoral**: Aleshores tens molta feina, eh. Tens molta feina a fer això, perquè a veure, és clar, en l'àmbit de Catalunya, perquè els centre de documentació de tot Espanya?*

***Núria Tuset**: No, no, tan sols emmarcar-ho.*

***Dolors Majoral**: O d'aquí a Barcelona, només...*

***Núria Tuset**: Sí, però també ho dic a la resta de l'Estat perquè el Centre de Documentació de Ca la Dona forma part de la Red de Centros de Documentación y Bibliotecas de Mujeres. És per això que cal dir quins centres conformen la xarxa. Però això seria més a mode introductori...*

***Dolors Majoral**: Això jo no t'ho sé dir, potser la Mercè, i si no encara hauràs de fer via web.*

***Núria Tuset**: No, de fet d'aquest apartat ja disposo d'informació. I bé, a banda, jo havia preparat unes preguntes, que de fet ja has anat comentant a l'entrevista.*

***Dolors Majoral**: Sí, d'aquí a quinze dies a MiraTV, per Internet.*

***Núria Tuset**: Bé, doncs jo havia preparat unes quantes preguntes...*

***Dolors Majoral**: Sí, si.*

***Núria Tuset**: Com es va organitzar el fons des d'un inici. Si va ser a partir de la gestió diària, si era també més de caire administratiu? ja m'has respòs que ella era molt col·leccionista...*

***Dolors Majoral**: Sí, de tot hi ha. El nucli són els documents, les ponències i els escrits feministes. I les col·laboracions amb visió de gènere feminista i lesbià. Però, bueno, també hi ha de tot.*

***Núria Tuset**: Es va reordenar o donar un altre ordre per formats, matèries o temàtiques una vegada es va cedir a l'associació de Ca la Dona? és a dir, tal i com estava o posteriorment es va fer una organització prèvia?*

***Dolors Majoral**: Una organització prèvia ho va fer la Pilar Fornés, va ser qui va fer les línies de com es podia catalogar, perquè estava tot barrejat i no hi havia sentit de res. Doncs aquí: avortament, aquí, antimilitarisme... que amb el web ho veuràs.*

***Núria Tuset**: Sí, ja ho he mirat al web.*

***Dolors Majoral**: Són les caixes.*

***Núria Tuset**: O sigui que l'organització principal serien les caixes, què és el que es troba a les caixes.*

Bé, després: què podem trobar al fons, quines tipologies documentals el composen, què és una mica el que has anat comentant (cartells, fotografies, revistes, col·leccionisme)?

***Dolors Majoral**: Sí, cartells, fotografies, pamflets, ponències, esborranys, notes, revistes. Totes les que ella ha creat, que van ser forces i les que rebíem d'intercanvi. Nosaltres enviàvem el* Laberint *i la gent de fora ens enviava les seves. Moltes d'intercanvi, encara hi ha un grapat que les baixaré dissabte, que no estan ni catalogades. I les revistes no sé si s'han catalogat...*

***Núria Tuset**: I a més a més, avui has portat tot el recull de poesia.*

***Dolors Majoral**: Sí, la poesia lesbiana. 30 anys de poesia lesbiana a Catalunya. Del 1970 al 2000.*

***Núria Tuset**: I tot això, la gran majoria es troba sense catalogar. Aquest llibres s'han de catalogar.*

***Dolors Majoral**: Sí, estan per catalogar i a més a més, no són comercials. És una edició totalment privada. Algunes sí que tenen ISBN, però poques, la Peri Rossi, però...*

***Núria Tuset**: Quin tipus de contracte es va fer? va ser una cessió, una donació?*

***Dolors Majoral**: Mira, té dos passos. El 2006 vam fer una cessió de tutelatge per a que es comencés a catalogar, i a poder conservar i difondre. I ara, al trasllat ja de la Casp a aquí, ara al tenir ja l'espai fix, que no és amb caixes, que no és per si de cas, no és aquella biblioteca petita; si fos ja de Ca la Dona aniria molt millor per poder accedir-hi, que tot el centre de documentació fos propietat de Ca la Dona, perquè n'hi ha altres de fons. No hi ha només el de la Gretel.*

***Núria Tuset**: Hi ha d'altres fons personals...*

***Dolors Majoral**: Hi ha d'altres.*

***Núria Tuset**: Però té més importància el de la Gretel Ammann.*

***Dolors Majoral**: Sí, perquè va ser el primer, el que ja va començar a estar catalogat. I més ampli, poder també, perquè d'altres fons només són llibres, i aquest és el que té més escrits propis, diguéssim.*

***Núria Tuset**: És a dir, que primer es va fer la cessió i ara pròpiament ja s'ha fet la donació. I això ha estat aquest any?*

***Dolors Majoral**: Sí, si, ara el dia de l'aniversari de la Gretel, el 17 de gener vam fer la donació.*

***Núria Tuset**: Cal demanar permís al propietari en aquest cas a les responsables del fons?*

***Dolors Majoral**: Sí, les propietàries érem jo i una companya meva anterior que ara ja no som parella, però ja hem fet la donació i ara ja a Ca la Dona ja són responsables elles.*

***Núria Tuset**: Val, aleshores en el cas que vinguin usuaris, estudiants, o gent d'aquí de la ciutat que vulguin fer consulta, s'ha de demanar permís? Per fer reproducció?*

***Dolors Majoral**: I tant! No hi ha drets, no tenim drets, som de drets lliures, però s'ha de notificar sempre.*

***Núria Tuset**: Va ser idea de Gretel Ammann o seva, la donació del seu fons? Ella ja ho va fer saber?*

***Dolors Majoral**: No, meva. Ella volia que anés a parar sincerament a una universitat, però en aquells moments les universitats no tenien disponibilitat i no hi havia possibilitat d'altre lloc, i com a Ca la Dona ens van rebre amb els braços oberts, doncs també és un lloc accessible per a les dones, que al cap i a la fi és el que desitgem i volem. Que serveixi per a les dones. O sigui que igual no podia estar en millors mans.*

***Núria Tuset**: Per què vàreu optar o decidir, era la meva següent pregunta, per aquesta associació i no un altre centre de documentació o arxiu, com per exemple, l'Institut Català de les Dones?*

***Dolors Majoral**: No, potser tenen més recursos i ja estaria catalogat, però també suposo que el compromís amb les companyes, ens coneixem...*

***Núria Tuset**: A més a més, vosaltres hi teníeu relació.*

***Dolors Majoral**: Clar, és que nosaltres som sòcies fundadores de Ca la Dona. Doncs, on volies que hi anés!*

***Núria Tuset**: Sí, si, és clar. La pàgina web que hi ha actualment a la xarxa, que comentes, va ser creada per tu mateixa, Susagna Berenguer i Viñas i Caterina Ferrer i Arqués.*

***Dolors Majoral**: Sí, la Caterina Ferrer va ser la tècnica.*

***Núria Tuset**: I això, potser ho vàreu fer a partir del treball que vas fer:* Aproximació a la figura de Gretel Ammann: recerca sobre la seva vida i la seva obra*?*

***Dolors Majoral**: Sí, el treball el vaig fer jo i la Susagna, totes dues.*

***Núria Tuset**: Aleshores va ser a partir d'aquest treball quan vau decidir fer la pàgina web?*

***Dolors Majoral**: Sí, bé va ser una mica tot.*

***Núria Tuset**: Com es va crear aquest projecte (*l'Aproximació a la figura de Gretel Ammann: recerca sobre la seva vida i la seva obra*)? va tenir més de dues fases?*

***Dolors Majoral**: Sí, va tenir dos anys. Sí, perquè és clar, com estava tot tant dispers, i no sabíem per on començar com aquell qui diu, doncs vam dir de fer primer una mini biografia*

***Núria Tuset**: Sí, a mi m'ha ajudat molt per entendre una mica més el seu pensament.*

***Dolors Majoral**: És clar, és que tampoc no som documentalistes, no tenim tanta idea, però la idea bàsica de classificar i que la gent ho pugui trobar aquesta sí que la teníem. Doncs a partir d'aquí, comencem amb l'ajuda de la Pilar, comencem a posar-ho amb ordre que seria així. I aquesta va ser la necessitat de crear el web, perquè inclús ens servia, al mateix temps de guia. Una cosa duia a l'altra.*

***Núria Tuset**: A l'estudi s'indica que queda un 8% de documentació per catalogar/inventariar? és així?*

***Dolors Majoral**: Sí, o més. Poder un 25 i tot, no un 20. Sí, perquè són tres caixes que tinc allà, els llibres...*

***Núria Tuset**: En total, quants metres lineals que és com diem a l'arxivística, és a dir, quantes caixes hi ha en total?*

***Dolors Majoral**: Com t'ho diria... és que no tinc ni idea.*

***Núria Tuset**: Ho dic perquè el volum també és important per començar a treballar.*

***Dolors Majoral**: No me'n recordo ni del que hi ha aquí. Què vaig portar aquí. La primera "furgonetada" 16 caixes, però caixes que no eren caixes de foli, eh? eren caixes de fil, de rodets de fil. N'hi havia 16, a casa encara tinc 3, 8 se'n van anar a la Universitat, de llibres en baixaré 4 d'aquestes de caixa de fruita aquest dissabte, que de llibres encara podria baixar unes 4 més.*

***Núria Tuset**: 31 en portem...*

***Dolors Majoral**: Posa-li jo que sé, 30 metres lineals, més que menys. Sí, perquè tots el que hi ha per a qui, per allà.*

***Núria Tuset**: Déu n'hi do, és un fons important...*

***Dolors Majoral**: Sí? No ho havia comptat mai.*

***Núria Tuset**: Sí, bé ara mateix he estat treballant a l'Arxiu Comarcal del Vallès Oriental i he treballat un fons patrimonial petit, i eren 0,2 metres lineals, dues caixes dels segles XVII-XX.*

***Dolors Majoral**: Sí, tot això és una bestiesa. Ja ja ja! bé, també potser que hi hagi alguna cosa repetida, d'una cosa hi hagin 3 exemplars. Això també pot ser.*

***Núria Tuset**: Sí, això s'hauria de comptabilitzar com a un i després indicar els duplicats. Ja es va reestructurar el quadre de classificació...*

***Dolors Majoral**: Per la Mariona que va continuar i va fer esmenes pel canvi que es va fer de programari.*

***Núria Tuset**: però com queda documentació per tractar i inventariar, segurament s'hauran de fer més canvis. Aquesta és una de les tasques que jo proposo fer en el Treball Final de Màster, veure què és el que no s'ha vist fins ara.*

***Dolors Majoral**: És que jo diria que les caixes, el contingut de les caixes, no està catalogat. Si està per temàtiques, això sí. Hi ha més feina de la que ens assembla. Un esbós i una llambregada sí que ho pots fer. Això sí que ho trobaràs, ara si ens hi posem a catalogar, és posar-nos-hi. És una altra història. No, però la teva feina no és això.*

***Núria Tuset**: Sí, és clar, en un futur.*

***Dolors Majoral**: Això hauria de ser que hi hagués una subvenció com ha estat les dues anteriors vegades amb alguna dona que s'hi dediqui. O buscar voluntàries que siguin especialistes amb això. Per molta voluntat que tinguis, si no ho saps fer o no ho fas bé, no serveix. No deixem tocar així com així, perquè és clar...*

***Núria Tuset**: No és clar, la qüestió després és poder recuperar. Quan demanen per un document concret o una temàtica específica saber on trobar-ho i saber què és el que hi ha exactament.*

***Dolors Majoral**: Això mateix, que pugui estar ben bé catalogat.*

***Núria Tuset**: Val. La segona proposta de quadre de classificació que és la que apareix al web i a l'Annex 2 del treball.*

***Dolors Majoral**: La del treball em sembla que va ser anterior. Les dones de Ca la Dona també ens ho poden explicar a veure com ho tenen, no ho sé com ho tenen.*

***Núria Tuset**: No, ho dic perquè em va cridar l'atenció que en el treball s'indicava que era un model de quadre de classificació per a fons personals feministes, però de fet és el fons personal GAM. És així?*

***Dolors Majoral**: Sí, perquè els altres centres de documentació feministes també deuen tenir, suposo.*

***Núria Tuset**: Val, però no seguint la mateixa classificació perquè cada fons és únic.*

***Dolors Majoral**: No t'ho sabria dir això. Ah, això era de la Mariona, a veure si ella...*

***Núria Tuset**: Sí, li puc demanar. De fet, la Mariona és la meva co-tutora. Què és el que voldria aconseguir amb el fons, una vegada s'hagi fet tot el tractament i descripció corresponent? per exemple, el ple tractament i descripció, conservació, classificació, digitalització totalment.*

***Dolors Majoral**: Sí, totalment, és clar. Sí, perquè hi ha ben poca cosa.*

***Núria Tuset**: Sí, crec que són dels cartells.*

***Dolors Majoral**: Sí, i no tots. I volien fer digitalització dels pòsters, però no sé on són. Una quantitat de pòsters...*

***Núria Tuset**: Sí, i s'ha de tenir l'escàner especial...*

***Dolors Majoral**: No, ho deien de fer com una fotografia, perquè els són de 2x2. La majoria, abans eren molt grans, ara els fan tots petits.*

***Núria Tuset**: Després tot el tema de la difusió és a dir, donar-lo a conèixer a través dels mitjans de comunicació (com s'ha fet avui a través de l'entrevista concedida a "MiraTV"), exposicions, etc. En definitiva, donar-lo a conèixer a la societat i que se sàpiga i es reconegui la figura de Gretel Ammann.*

***Dolors Majoral**: Sí donar-lo a conèixer i que es conegui la seva figura, i que es pugui resseguir, es pugui endevinar la figura a partir del contingut.*

***Núria Tuset**: Això resultaria interessant per poder fer posteriorment estudis, per investigadors...*

***Dolors Majoral**: Exacte, això mateix.*

***Núria Tuset**: Quines accions s'han fet fins ara respecte el fons personal? per exemple, el projecte de fons que heu fet vosaltres i la pàgina web. S'ha fet alguna cosa més? alguna altra eina o projecte que s'hagi portat endavant?*

***Dolors Majoral**: No, perquè com a fons no estava accessible encara quan érem allà a Casp, i aquí som des de l'agost... no s'ha pogut accedir-hi. A més a més, és clar, si no està catalogat tampoc, què deixes?*

***Núria Tuset**: No, és clar, fins que no es tingui del tot tractat, no es pot deixar per a la consulta. Què creu que té Internet i que no té altres mitjans de cara a la divulgació, en aquest cas de la figura de Gretel Ammann i del feminisme i lesbianisme?*

***Dolors Majoral**: Bé, l'àmplia difusió, no té color, a més a més, l'accessibilitat i la gratuïtat de tothom.*

***Núria Tuset**: Actualment pel que jo sé el fons es troba disgregat, hi ha una part que es troba a la seu actual de Ca la Dona, una altra a l'Arxiu Municipal d'Horta.*

***Dolors Majoral**: No, això és ocasional pel trasllat de Ca la Dona.*

***Núria Tuset**: sí, sí. A mi m'agradaria en algun moment poder tocar, veure fisicament la documentació, però en aquests moments és difícil a causa del trasllat i que encara no s'ha traspassat la documentació de les caixes al dipòsit. Una altra pregunta: el fons GAM és estrictament personal o hi ha alguna aportació teva? Tota la producció és de Gretel Ammann?*

***Dolors Majoral**: Sí, el contingut és seu. Jo passava a màquina, copiava, coses d'aquestes. Bé, la revista la fèiem la Marina i jo, físicament, però el contingut és de la Gretel. Ella dictava i jo escrivia.*

***Núria Tuset**: Feies de mecanògrafa...*

***Dolors Majoral**: Sí! Hi ha algun article, alguna cosa feta meva, però poca cosa.*

***Núria Tuset**: Val, la qüestió seria fer o reestructurar el quadre de classificació veient tota la documentació que hi ha i és el que jo aportaria, i després la fitxa del fons perquè això és imprescindible (la història de la productora, etc.). Per això m'interessa conèixer també una mica la seva persona per poder fer-ho. I necessito més dades concretes del fons (quants volums, etc.).*

***Dolors Majoral**: Ui! Però, si això està tot per fer. Em sap greu...*

***Núria Tuset**: No, és un treball molt maco...*

***Dolors Majoral**: És engrescador, però... jo et puc ajudar tot el que pugui però també poc perquè jo ara me n'aniré a viure a fora amb la meva mare que també es fa gran. Jo he estat ara un any a l'atur i haguéssim pogut avançar.*

***Núria Tuset**: A què et dediques?*

***Dolors Majoral**: Jo, de tot. Sóc actriu, directora de teatre, i ara he estat 8 anys al Centre de Cultura de Dones de la Bonnemaison de tècnica de gestió, de muntar sales, tècnica de so.*

***Núria Tuset**: He llegit que vàreu fundar el primer grup de teatre de dones.*

***Dolors Majoral**: Sí, això va ser amb la Gretel i jo i quatre companyes més. Vam fer la primera obra que ens ho vam fer tot. La idea era d'ella, de la Gretel. Ella no volia dir direcció, sinó la mirada externa. I vam crear el text, l'escenografia, el vestuari, tot. I la vam fer força, per tota Espanya.*

***Núria Tuset**: Potser m'estic allargant...*

***Dolors Majoral**: No, oita no faig pas tard avui!*

***Núria Tuset**: Bé, una altra pregunta. Per què es va decidir donar els llibres a la Universitat de Barcelona, i no conservar-los dins del fons, com un tot?*

***Dolors Majoral**: Saps perquè, perquè ens els van demanar. I era un moment que jo havia de buidar aquell pis. Si que pensava: no s'ha d'esgarriar. Primera hi havia una professora que ens els va demanar: tenen molts llibres de la Gretel que ens interessaran, que aquí es podran divulgar... i jo encara no tenia clar que es pogués ensenyar res. Eren llibres molt amb llengua estrangera, amb anglès i molt en alemany. I és clar, vaig pensar a la universitat serà més fàcil que es puguin aprofitar. I per això ho vaig fer. Sé que no ho havia d'haver fet, després em vaig empenedir. Ara has partit i no calia.*

***Núria Tuset**: No, és clar, la concepció d'un fons és tot siguin els materials que siguin: monografies, documentació en paper...*

***Dolors Majoral**: Sí, per això. Havien d'ésser aquí.*

***Núria Tuset**: I això quan es va fer? abans?*

***Dolors Majoral**: No, això va ser el 2000. El trasllat el vaig fer a l'agost i això va ser abans. Deuria ser per Setmana Santa del 2000.*

***Núria Tuset**: És a la facultat de Filosofia, Geografia i Història de la Universitat de Barcelona, veritat?*

***Dolors Majoral**: Sí, la biblioteca de la facultat de Filosofia, Geografia i Història de la UB. Que no sé si els han mantingut amb el nom, si ho diuen i estan separats...*

***Núria Tuset**: Jo ho he buscat al catàleg i apareix com una nota com a fons-donació Gretel. La referència la mantenen.*

***Dolors Majoral**: Ah si? Encara mira... poder elles ho hagueren catalogat tot, jo que sé, però això havia d'haver donat amb el fons.*

***Núria Tuset**: No, però també té sentit.*

***Dolors Majoral**: Sí, Ca la Dona s'han abocat i li han donat molt valor. I és clar, la Gretel i jo també som fundadores de Ca la Dona, som una més, de tu a tu. Bé, la Gretel ja havia fundat la primera Casa de la Dona que va haver aquí a Barcelona. Va ser al Cardenal Cassanyes, un pis que van deixar les dones lliures, i ella i dues dones més. Van llogar el pis i van començar a buscar dones i vinga va, fem una casa de les dones i en deien Casa de la Dona. I durant un parell d'anys, després la Sal ja van posar la cafeteria, bé el bar.*

***Núria Tuset**: Sí, el Bar La-Sal. Va durar poc, no?*

***Dolors Majoral**: Sí, exacte. Sí, tres o quatre anys. Després es va dir Xarxa, etc. fins que es va morir. I el 86 ja van crear l'associació només per a dones,* La Nostra Illa *que encara és manté, 26 anys aquest any. Del que vam crear, aguantar-se només la Illa.*

***Núria Tuset**: I on és?*

***Dolors Majoral**: Al C/Reig i Bonet, número 3. A la plaça Rovira a Gràcia, sobre el passeig de Sant Joan. Quan s'acaba és travessera de Gràcia, entre Torrents de les Flors i Escorial. Encara no tenen pàgina web.*

***Núria Tuset**: Bé, després això, si em podries explicar una mica la biografia, la vida de la Gretel Ammann, i el feminisme independent, radical que és el que propugnava.*

***Dolors Majoral**: Sí, i el lesbianisme separatista.*

***Núria Tuset**: Exacte. I creus tal com afirma Ammann en un dels reculls de l'obra* Escritos *si aquest feminisme no és extensible a totes les lesbianes. Ella comentava que no es pot incloure a totes les lesbianes que són feministes i separatistes. I d'altra banda, el feminisme independent pot tenir reminiscències, recorda en certs aspectes al feminisme de la diferència.*

***Dolors Majoral**: Sí, sí, és clar. El lesbianisme separatista engloba a qui si sent i a qui vol ser-ho directament, sense manies. Comentàvem amb la Carme que és clar, el lesbianisme separatista, què és? No és res més que una opció de vida, no és només polític o no és només privat i ideals. És privat, és polític i és tot. Si, perquè sempre una de les màximes de la Gretel és que el privat és polític. I això ho defensava a cap i espasa. Aleshores segons tu el portes i et comportes, fas i et veuen i mostres el teu ideal. I el lesbianisme separatista és això. No és cap dogma, ni cap doctrina sinó que és una opció de vida de potenciar i de fer créixer i donar valor a les dones per si mateixes i per la seva pròpia auto capacitat a tot. Que som capaces de tot i perquè ens sapiguem valorar, autogestionar. No hem de ser en absolut dependents de res ni de ningú. Doncs aquesta és la màxima, per això el vincle, ella sempre propiciava el vincle entre les dones, sempre formava grups, allà on era sempre cohesionava.*

Amb el feminisme de la diferència si que té a veure. Mira, l'any 1976 va ser quan van haver les Primeres Jornades Catalanes de la Dona aquí a Barcelona. I aquí el feminisme encara no se sabia què es deia feminisme com aquell qui diu. I encara hi havia moltes dones que militaven en partits d'homes. No hi havia partits de dones. I moltes dones que eren lluitadores i reivindicatives era perquè eren polítiques i militants de partits. I l'any 1979 ja hi ha va haver la primera estatal d'organitzacions feministes de tot l'estat espanyol a Granada. I allà ja la Gretel hi va fer una aportació des del marxisme. I va ser la primera vegada que va anomenar "som diferents", el feminisme de la diferència. No som les feministes uniformals, i aleshores a partir d'aquí va ser quan van néixer i després es va ajuntar i va coincidir amb les de les dones de la llibreria de Milà, que elles són les que han potenciat

molt el feminisme de la diferència, però aquí també va ser quan el feminisme estatal, el feminisme espanyol i va haver les dues corrents: la del feminisme de la igualtat i el feminisme de la diferència. I és clar, acabat amb aquesta amalgama de feminismes, que al capdavall ara ni l'un ni l'altre. I amb el lesbianisme ha passat tres quarts del mateix. Mentre hi va haver la necessitat de la reivindicació, la necessitat de l'existència pública, de la coneixença pública doncs lluitàvem i sortíem. I ara com que tenim aquesta relaxació que tot està permès, que no està tan mal vist entre cometes, perquè queda molt bé fora, a casa no. Pel jovent no hi ha aquesta necessitat tant forta de reivindicar.

***Núria Tuset**: L'època va ajudar en tot...*

***Dolors Majoral**: Sí, és clar. L'entorn és el que et marca. I ara per això sembla que pel jovent el lesbianisme separatista s'hagi com difós una mica perquè igual segueix la mateixa excusa que el feminisme de la igualtat. Jo no vull ser diferent, vull ser igual.*

***Núria Tuset**: Clar, el feminisme de la diferència diu que som diferents als homes...*

***Dolors Majoral**: i el que hem de fer és reivindicar la nostra diferència. La Gretel sempre posava un exemple que és molt gràfic: hi ha un pastís. Jo no vull menjar-me tot el pastís, no em vull menjar el teu tros de pastís, ara això sí, vull menjar-me el meu i l'he de tenir. Per poder-me'l menjar l'he de tenir. Tu et menges el teu. O sigui que el pastís el partim, tu te'l menges amb els dits, i jo me'l menjaré amb forquilla i cullera si vull. O sigui som diferents, però això tampoc vol dir la idea que les lesbianes separatistes hem d'anar capades als homes i ens hem de barallar amb els homes. Ni molt menys, és tot el contrari. És a dir, com menys dependència, com menys inclús relació, perquè no dir-ho, millor. Com més autosuficients siguem molt millor. I com més n'aprenguem a ser, més en serem. Doncs aquesta és una mica la idea.*

***Núria Tuset**: D'acord. Bé, no sé si ho dic bé però he pogut veure que Gretel Ammann va declarar-se lesbiana als 25 anys amb el risc social que això representava a l'època. O va ser abans?*

***Dolors Majoral**: Va ser abans, molt abans. Als 18 anys els seus pares li van dir o et portem a un psiquiatra per a que et curi o et portem a un internat a Suïssa. L'any abans d'anar a la universitat, o el primer any de la universitat. I va dir, doncs no, no. Ja aniré al psiquiatra. I el psiquiatra és clar no en tenia ni idea de que era el lesbianisme. L'únic que va fer va ser treure-li informació per ell saber. Li van arribar a fer electroxocs, a les mans i els polsos, un parell de sessions o tres. I aleshores ella va dir això no pot ser perquè ella tenia molt clar que no era cap malaltia, ni molt menys. I com que també tenia facilitat per les llengües perquè va estudiar alemany a l'escola, el seu pare era alemany i tenia facilitat pel francès i l'anglès, va poder llegir autores i autors estrangers. I és clar, sabia que no era cap malaltia i va arribar a un pacte i va dir: mira jo t'explicaré coses que tu puguis saber, però tu li has de dir als meus pares que em fas les sessions i no em fas cap sessió d'aquestes, perquè sinó hem acabat*

aquí mateix. I amb el psiquiatra es van avenir i ho feien així. Ella no és que li expliqués res perquè va anar un parell de vegades, però va fer aquest pacte.

***Núria Tuset**: I la seva família?*

***Dolors Majoral**: No, amb els anys ho van haver d'acceptar per força perquè ella ho va tenir clarissim i va tenir força companyes. I la mare i el pare les coneixia i a mi també em van conèixer i bé. Va fer una vida normal.*

***Núria Tuset**: He vist que també va fundar una associació, La Red de Amazonas? i en què va consistir?*

***Dolors Majoral**: Era una xarxa, era de contactes i d'intercanvi. De contactes de coneixement, d'activitats de tot l'Estat espanyol i de tot l'estranger, i vam intentar fer una entrevista que només van sortir tres números, va ser la mateixa que després es va dir* Laberint. *La Red de Amazonas va néixer al 85, aproximadament, i va servir per crear vincles i coneixences i intercanvis d'activitats i de coneixement. Com que no hi havia Facebook ni coses d'aquestes doncs era la Xarxa. Per això es deia Red. Era ampliar una mica més el grupet del que fèiem l'estudi i La Nostra Illa.*

***Núria Tuset**: Molt bé. En el projecte, el grau d'assoliment dels objectius, en concret un dels objectius generals és crear un centre de documentació de feminisme a la ciutat de Barcelona que és inexistent.*

***Dolors Majoral**: Sí, aleshores no existia, i Ca la Dona tampoc.*

***Núria Tuset**: I es relaciona amb la importància que Gretel va donar a la conservació de la memòria feminista. Creus que Ca la Dona, el seu Centre de Documentació, pot ser aquest centre del feminisme? ho és ja a hores d'ara, o encara està per veure?*

***Dolors Majoral**: Està creant-se. Perquè oita, ja tenim els armaris!*

***Núria Tuset**: Sí! i què hauria de tenir per ser considerat com a tal?*

***Dolors Majoral**: Les instal·lacions, això és evident, la bona catalogació, que es pugui accedir, que sigui accessible i que pugui ser públic. Això seria l'ideal. Públic entre cometes, perquè no vol dir que hi accedeixi tothom del carrer, això tampoc.*

***Núria Tuset**: Què creus que puc fer jo per millorar el projecte existent? per exemple, he vist que dèieu que en el projecte s'haurien d'afegir els links o enllaços al contingut del fons una vegada estigués inventariat/catalogat. A la pàgina web en els set apartats que hi ha per a clicar i que es pugui veure què hi ha dins.*

***Dolors Majoral**: Sí, omplir aquest web. Sí, si, això mateix. Això seria l'ideal.*

***Núria Tuset**: Sí, i seria a més a més una manera d'actualitzar la pàgina web.*

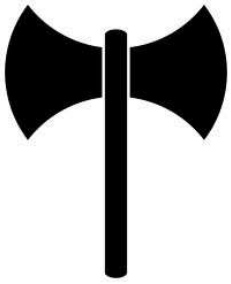
***Dolors Majoral**: Exacte.*

***Núria Tuset**: Val. Per curiositat, què significa, simbolitza el logo del fons de Gretel Ammann, les dues llunes superposades que apareixen.*

***Dolors Majoral**: Ah, no ho saps.*

***Núria Tuset**: No, la veritat és que no i em fa gràcia. Crec que té a veure amb el matriarcat.*

***Dolors Majoral**: Sí, hi té relació. Doncs és la labris, la doble destral. I ara no em porto cap, ni el penjoll, el clauer. Mira que en tinc, em semblava que aquí en tenia (busca a la seva bossa). Doncs, mira que t'ho explico (agafa un paper i comença a dibuixar el símbol tot fent l'explicació). Això és la labris:*

La labris és una doble destral que s'ha trobat arqueològicament a les tombes de regnes de princeses i reines dones a tot el món: tant a Sud-Amèrica com a Grècia, a Escandinavia, com a Rússia... s'han torbat a tot arreu. I era una eina que tant podien fer servir per defensar-se, com per eina de treball. La feien servir molt les amazones, les dones que eren més lluitadores a l'antiga Grècia. Aquest símbol actualment porta dues a les mans: la deessa Eros que està representada amb un frontis al temple de Cnossos, al palau de Cnossos a Grècia. La deessa Eros en porta una a cada mà. I el logo no és res més que hi diu a un costat Gretel i Ammann. I per poder-ho unir hi ha una lluna i una altra lluna, perquè la doble destral representa la lluna creixent (part de la dreta) i la lluna decreixent (part de l'esquerra). I si les uneixes és lluna plena. Per què aquest símbol es representa amb la lluna? perquè la lluna és un símbol que ens és molt proper a les dones. Inclús amb insults: és una llunàtica, està a la lluna, ens afecta al cicle menstrual, i les deesses i les divinitats femenines han estat arreu representades amb la lluna i les seves fases. Com s'explica també amb el matriarcat? la lluna creixent era la lluna blanca de la joventut i les dones de la puresa; la lluna plena és la lluna vermella, la plenitud, la fertilitat, la dona fèrtil; i la decreixent que és la negra, que és la dona quan ja ha passat l'època de la fertilitat i ja va cap a la vellesa, cap a la saviesa de les dones sàvies grans. I el conjunt de totes tres era la labris, la lluna plena i la doble destral.

***Núria Tuset**: És molt maca la simbologia.*

***Dolors Majoral**: Sí, i la labris l'han adoptat les lesbianes radicals a tot el món. Quan veus una labris dius: lesbianes radicals.*

***Núria Tuset**: Val, sempre s'aprenen coses... I ja per acabar: Gretel Ammann va publicar molts textos, però la bibliografia que tinc sobre ella no és gaire extensa. Em podries proporcionar alguna referència bibliogràfica (monografia, article, etc.) sobre ella que em pugui ajudar?*

***Dolors Majoral**: La revista t'ajudarà molt. Bé, sobre ella i particularment la biografia d'ella no, però la ideologia i els temes que vivia i li preocupaven són els que surten, i trets personals també se'm poden anar ocurrent.*

***Núria Tuset**: Doncs, això és tot. Moltíssimes gràcies per la teva atenció i tota l'ajuda. Per haver respòs el meu correu ràpidament i haver-te ofert per dedicar-me una estona i fer l'entrevista.*

***Dolors Majoral**: De res, en tot el que pugui et puc ajudar.*

Entrevista a Mercè Otero-Vidal

Aquesta entrevista es va realitzar el 6 de febrer de 2013 a la seu de Ca la Dona. Mercè Otero-Vidal és catedràtica en llatí, actualment jubilada però activa a la vegada. La seva especialització feminista és la co-educació. A més a més, és especialista en genecocrítica, en traducció de textos feministes, de literatura de dona i història. Ha traduït per exemple a Christine de Pisan i ha participat en articles a la revista *DUODA*, entre moltes altres.

En acabar l'entrevista, la presidenta va entrar a la sala on estàvem i va demanar a la Mercè Otero-Vidal que signés el document de donació del fons GAM. Aquell mateix dia, doncs, vaig poder veure com es va fer el canvi de cessió del fons GAM per la donació en propietat.

***Núria Tuset**: Explica'm els orígens, inicis de l'associació de Ca la Dona? com es va organitzar? com va ser el procés de creació? Gretel Ammann hi va participar. Podem dir que és una de les fundadores de Ca la Dona.*

***Mercè Otero-Vidal**: Ca la Dona té els seus orígens amb el moviment feminista. L'any 1976 se celebren les Primeres Jornades Catalanes de la Dona, i sorgeix la necessitat de tenir un espai propi, un espai de dones. Els sindicats ja tenien espais, però es comencen a crear propostes de grups de dones, com és el cas del bar La-Sal i posteriorment les edicions La-Sal, així com les comissions de dones (FAB). Bonnemaison era aleshores l'únic centre que tenia un local. Estava encara a l'Institut del Teatre, depenia de la Diputació de Barcelona.*

El 1988 s'ocupa un local de l'Ajuntament, i l'Ajuntament decideix donar a canvi un pis alt a Gran Via. Aquesta serà la primera seu de Ca la Dona, posteriorment al carrer Casp, 38, i actualment al carrer Ripoll.

Existeixen, però, problemes de relació amb les institucions. El període de 1976 a 1996 es conforma el moviment feminista. Hi ha un encaix dificil amb les dones militants i els partits independents. Calia deconstruir tot allò après, donant-li una nova perspectiva. Van ser vint anys de provatures.

El 1996 es va fer una trobada de feministes per tal d'acceptar la pluralitat existent. Són les Jornades de 20 anys de feminisme a Catalunya. I fins ara, que continuem.

Ca la Dona no és un "hotel d'entitats". Hi ha grups d'associacions que tenen una forma jurídica i són estables, com TAMAIA, i d'altres grups que són més efímers, és a dir, duren poc o canvien. Per exemple, el Grup de Lesbianes Feministes, ara ja s'anomenen les Grans, perquè amb el pas del temps han canviat, i hi ha una nova generació de feministes joves. Hi ha grups més minoritaris com les dones filipines o les dones immigrants.

Ca la Dona funciona per comissió. Jo sóc la representant de Ca la Dona en el Consell de Dones de Barcelona. Hi ha càrrecs nominals, però funcionem per corresponsables i comissionades.

***Núria Tuset**: He vist que formes part del consell de redacció de la revista* Ca la Dona*, i has fet articles per a la revista* DUODA*. Quins altres càrrecs i responsabilitats has tingut al llarg del teu pas per l'associació Ca la Dona?*

***Mercè Otero-Vidal**: Sí, formo part del consell de redacció de la revista* Ca la Dona *i he participat en contribucions a la revista* DUODA*. No he tingut cap càrrec a l'associació Ca la Dona, però sóc una de les membres més antigues que coneix la casa i tota la seva història.*

***Núria Tuset**: Què ens saps de Gretel Ammann? la vas arribar a conèixer?*

***Mercè Otero-Vidal**: Sí, la vaig conèixer. Gretel va ser una dona peculiar, amb carisma i amb gran forces. Tenia les coses clares i ho volia fer públic. Reclamava el saber de les dones (sofia), que van tenir abans del patriarcat. Entre els anys conflictius, 1976-1996, va estar en contra de les dones de doble militància. Tenia una concepció del lesbianisme separatista. Hi posava condicions. Els homes no han d'estar en un espai de dones. Era molt polifacètica (dibuixant, poetessa, escriptora, filòsofa). Tenia molta moral, anava fent revistes, i projectes tot i no sortir-se'n, perquè estava convençuda del valor i sentit que tenia.*

La Gretel Ammann i la Lídia Falcón es tractaven amb respecte, tot i no compartir la mateixa ideologia del feminisme i de la militància.

En el seu pis a l'Eixample (Mon Xanfrà), tenia el seu propi centre de documentació. Estava al dia del que es feia fora d'aquí. Per exemple, la Setmana del Llibre Feminista. El segon any que es va celebrar va anar a Austràlia per assistir-hi. Tenia un aire internacionalista. Sabia parlar quatre llengües. Va crear també el local Illa de Gràcia. Tenia moltes iniciatives. El moviment feminista no es pot explicar sense ella.

Quan ens reuníem no podíem començar sense ella. Quan arribava "la Gretel", ja estàvem totes, ja podíem començar.

***Núria Tuset**: Vas poder participar en el grup de treball del fons GAM? què em pots explicar? com va ser el procés? des de l'arribada del fons fins a l'actualitat?*

***Mercè Otero-Vidal**: Sí, bé no directament. Això t'ho pot explicar molt millor la Dolors Majoral.*

***Núria Tuset**: Actualment el fons GAM es troba a l'Arxiu Municipal del Districte d'Horta-Guinardó, i hi ha caixes que estan aquí, a Ca la Dona. Saps quan es té previst que el fons torni a Ca la Dona?*

[Prèviament a l'inici de l'entrevista, la Mercè Otero-Vidal em va explicar la importància de l'edifici històric en el qual es troba situada Ca la Dona. S'han hagut de respectar totes les pedres i estractes de terra que provenen de diferents segles (VIII, XV, XVIII, etc.). Per a fer-ho, l'arquitecta de la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC) en conveni amb Ca la Dona, va creure convenient que no s'utilitzés ciment, sinó fusta per a la preservació. Hi ha, però, en aquests moments problemes d'humitat. Es necessiten deshumidificadors i extintors per a tot l'edifici. A més a més, els rails del terra del dipòsit, dels armaris compactes s'han de tornar a pintar, perquè d'obrir i tancar els armaris s'ha rascat tot. Em va mostrar les instal·lacions i el dipòsit i del Centre de Documentació de l'associació i el procés de trasllat de la documentació dels fons personals i de l'arxiu propi de Ca la Dona. En aquest sentit, aquesta pregunta ja estava resposta, ja que es preveu que en breu es faci el traspàs de les caixes que hi ha actualment apilonades en diferents espais de la planta baixa als armaris compactes del dipòsit. La idea d'organització prèvia és fer el trasllat als prestatges més baixos per tal de poder fer a continuació l'inventari i punteig de tota la documentació, comprovant aquella que es té controlada en els llistats. Una vegada fet això, la documentació controlada es podrà anar endreçant i situant en el lloc dels prestatges que es destini. A més a més, la documentació s'ha de traspassar a caixes normalitzades i que en la mateixa caixa s'identifiqui el contingut, tal com es va fer amb la documentació que hi ha a l'Arxiu Municipal d'Horta. Aquesta seria la primer organització i control de tot l'arxiu de l'associació, incloent el fons GAM.

Pel que fa a l'edifici, a la planta baixa, l'actual planta que hi ha oberta al públic, es destinaria al Centre de Documentació: biblioteca, arxiu (amb els armaris compactes i les planeres per als cartells i materials gràfics de gran format), zona de consulta i accés als 2 ordinadors reservats. El primer pis està

tancat, està destinat per a un centre cívic de l'Ajuntament. Tindrà una entrada independent des de l'altra carrer. El segon i tercer pis són també de Ca la Dona. El segon es destinarà a reunions, els grups de Ca la Dona, actes, xerrades, etc. I en el tercer pis es trobarà el bar, la zona d'esbarjo dedicada als infants i mares que pateixen situacions de violència de gènere, mares monoparentals i solteres, etc. En definitiva, una sala multivalent.]

***Mercè Otero-Vidal**: La previsió no és exacte, però segurament cap a l'agost, quan farà aproximadament un any i mig que es va signar el conveni amb l'Arxiu Municipal d'Horta per a la conservació de la documentació en les seves instal·lacions.*

***Núria Tuset**: Coneixes el programari que es fa servir per al centre de documentació, PMB? què em pots dir? funciona com a intranet? es té pensat quan es podrà fer accessible el contingut del fons GAM al web?*

[Novament, abans de poder formular-li aquesta pregunta, em va mostrar el programa i els mòduls creats per al fons GAM. Efectivament, el programa de gestió a hores d'ara és intern, i sí és té pensat fer-ho accessible a través del web una vagada s'hagi fet tot el tractament. Tenen l'espai per abocar-ho en un futur a través del servidor Pangea.]

[Així mateix, al dipòsit em va explicar que la humitat i temperatura relatives estan controlats per un aparell que han instal·lat. Existeixen altres fons personals, a banda del fons GAM. Així trobem el fons d'Encarna Sanahuja, professora. Els seus germans van fer la cessió del fons. La cessió de part del fons (monografies, principalment) de Victòria Sau, professora de psicologia diferencial a la Universitat de Barcelona. I el fons de Carme Alemany. És un fons que necessita d'un altre tractament, perquè la majoria de la documentació és del centre CEDIS. D'aquests fons no s'ha fet encara cap tractament documental. A banda dels fons personals, no ens hem d'oblidar de la documentació que genera Ca la Dona i la Xarxa Feminista, que a partir de 1996 quan es compleixen 20 anys del feminisme és qui coordina Ca la Dona i els altres centres amb la resta de l'Estat. I a més a més, tot l'arxiu administratiu de l'associació. La Mercè Otero-Vidal diu que cal tenir consciència històrica, perquè les fundadores ja s'estan fent grans i s'ha de donar pas a la generació més jove. Cal tenir uns criteris de conservació, per això necessiten professionals de l'àmbit de la documentació que els ajudin a decidir què cal conservar, què es pot assumir i què no.]

***Núria Tuset**: Parla'm sobre el projecte d'un "arxiu feminista" que pertany al grup d'Història Oral de Ca la Dona que he pogut conèixer a partir del bloc de Ca la Dona l'Altaveudetotes, i del qual tu hi formes part. En què consisteix exactament?*

[Abans de formular aquesta pregunta en concret, la Mercè em va explicar una mica la idea del Grup d'Història Oral. Necessiten els permisos d'explotació per poder fer el traspàs de formats de les

gravacions en cassette i les transcripcions als nous mitjans. Això comporta al seu torn neguits pels problemes que en el futur planteja la conservació d'aquests materials i, per tant, la preservació de la memòria. Es volen continuar fent gravacions de dones importants i rellevants que han passat per Ca la Dona. Mercè Otero-Vidal es lamenta que no es van arribar a fer entrevistes a Gretel Ammann ni tampoc a l'Encarna Sanahuja].

***Mercè Otero-Vidal**: Bé, si les dones no tenim temps, ganes d'escriure, haurem d'explicar el què i el com. Es tracta de gravacions com a història de vida de les dones més grans. Se segueix la tècnica de Laura Torrabadella. Consisteix en deixar fluir, no fer preguntes i deixar explicar a les dones què és o ha significat el feminisme a la seves vides. És una narració de vida. Poden començar per on vulguin, des del principi, des de l'actualitat, … i seguir i anar formant un fil discursiu. És el tractament de vida, la història narrada i viscuda. Estem fent memòria històrica. En aquests moments s'han fet 15 entrevistes. El grup està format per mi mateixa, i tres dones més. La meva germana, Montserrat Otero-Vidal, realitza les transcripcions.*

L'arxiu de la memòria abans estava separat de la resta, però ara està integrat, homogeneïtzat al Centre de Documentació. No té sentit fer distincions i fer diferents arxius, si formem part d'una mateixa associació. El fons de la Mostra d'Art FEM-ART encara es troba separat de la resta del fons documental.

Per a saber més informació sobre el Grup d'Història Oral, pots consultar l'article "Vides, feminismes, memòries" que es troba a Sabem fer i fem saber.

***Núria Tuset**: Bé, doncs això és tot. Moltes gràcies per la teva atenció i totes les explicacions que m'has proporcionat sobre el centre, la figura de Gretel Ammann i el futur més immediat de Ca la Dona.*

***Mercè Otero-Vidal**: De res, aquí estem pel que faci falta.*

Dolors Majoral i Puig i Mercè Otero-Vidal

Entrevista a Betlem Cañizar Bel

Entrevista realitzada el 14 de febrer de 2013 a Ca la Dona. L'entrevista va ser enregistrada i a continuació es mostra la transcripció. Betlem Cañizar Bel és llicenciada en Humanitats i porta treballant a Ca la Dona 9 anys com a coordinadora de l'associació.

Aquesta darrera entrevista incideix més en l'actualitat de Ca la Dona, la seva organització interna i com s'està treballant en aquests moments.

***Núria Tuset**: Quina és la realitat actual de l'associació Ca la Dona? com s'està vivint el trasllat, canvi de seu, de Casp a Ripoll?*

***Betlem Cañizar**: És un moment de canvi d'equació. Pel canvi de casa, d'una part per coses nostres internes de projecte com és el canvi d'espai, el treballar a través d'un grup de dones que s'ha organitzat: la comissió del Centre de Documentació. D'una altra banda coses també que no depenen tant de nosaltres com la manca de recursos generalitzats i de retallades.*

***Núria Tuset**: Per què vosaltres esteu en subvenció amb la Generalitat de Catalunya, la Diputació de Barcelona?*

***Betlem Cañizar**: Nosaltres teníem de l'Ajuntament i de la Generalitat per al Centre de Documentació. I la Generalitat aquest any no ens la va donar, perquè a més a més les bases de les subvencions van*

canviar i era molt difícil que entrés el tema d'arxiu. Si teníem dos de Generalitat: una a través d'ICD, i una altra d'un departament, i una altra d'Ajuntament. De l'Ajuntament no ens la van donar, de la Generalitat que no és l'Institut Català de les Dones tampoc i a més van canviar bases i era més complicat, i de la Diputació de Barcelona si que ens la van donar però eren només 700 € i vam renunciar. Que si tens 700 més 3000 més 1000 pots fer alguna cosa, però 700 i res més, no podies fer gairebé res i la feina burocràtica l'has de fer igualment.

Hi ha hagut un canvi jurídic. S'ha desfet l'"Associació Biblioteca-Videoteca de la Dona" pel Centre de Documentació. Formen part d'una comissió de treball 15 dones. A més a més, s'uneix el fons d'història oral.

***Núria Tuset**: Quan es va fer el trasllat definitiu? va ser a l'agost?*

***Betlem Cañizar**: Aquest últim trasllat va ser el març, però a l'agost endreçàvem i fèiem per fases, i ara ens falta una altra fase més amb els materials que tenim a les cases. Hi ha tres dones que a casa seva, una té el fons bibliogràfic de Victòria Sau, una altra el fons de cartells, una altra té una part del fons de monografies. Estan a cases de dones i han de venir cap aquí. I després al final de tot quan ja puguem desplegar el Centre, el que tenim a l'Arxiu Municipal d'Horta.*

***Núria Tuset**: Sí, això m'ho va comentar la Mariona Chavarria el darrer dia.*

***Betlem Cañizar**: el de Victòria Sau està a Horta, ara no estic segura...*

***Núria Tuset**: I el de Gretel Ammann també.*

***Betlem Cañizar**: Sí, també.*

***Núria Tuset**: Em va explicar la Dolors Majoral que encara ella té molta cosa a casa seva i que va portant de mica en mica.*

***Betlem Cañizar**: Sí, l'altre dia va portar una col·lecció de poesia lesbiana.*

***Núria Tuset**: L'edifici finalment es trobarà dividit en dos espais diferenciats pel que he pogut llegir als butlletins de Ca la Dona: Ca la Dona i un servei municipal, com pot ser un casal infantil.*

***Betlem Cañizar**: Sí, una proposta de l'Ajuntament però encara no se sap que hi haurà. L'edifici és tot de Ca la Dona menys una planta, la principal, que obre porta cap enllà. Representa que nosaltres tenim un espai autònom sense comunicacions. És com si tinguéssim casa nostra separada per l'altra. Aquesta és la proposta. No sabem que hi posaran allà però s'ha d'acabar l'obra i la cessió. Tot això està per veure.*

***Núria Tuset**: I el traspàs de totes les caixes en els dipòsits, més o menys quan es farà?*

***Betlem Cañizar**: En teoria aquest any se'ns acaba el conveni amb l'Arxiu Municipal d'Horta, i ho hem de portar, però clar tot depèn de les obres d'aquí. Tenim una reunió amb l'Ajuntament l'1 de març, potser a partir d'aquesta reunió ja sabrem...*

***Núria Tuset**: Perquè a Horta, des de quan està la documentació?*

***Betlem Cañizar**: Doncs, potser fa dos anys. Tot està una mica en funció del que passi.*

***Núria Tuset**: Per què a Casp encara esteu?*

***Betlem Cañizar**: No, només estem aquí. Allà teníem problemes d'espai, però aquí quan estiguin totes les obres acabades tindrem prou espai. Aquesta superfície si fa no fa és com Casp, no hem crescut ara mateix. L'associació si que ha crescut, l'espai no però nosaltres si. Necessitem pujar cap a dalt però ja, amb urgència.*

***Núria Tuset**: Doncs, relacionat amb l'associació, quin nombre hi ha d'associades?*

***Betlem Cañizar**: Som unes 430, més o menys.*

***Núria Tuset**: Hi ha força participació per part de la societat pel que fa a la promoció i participació de la dona? o creus que és minsa?*

***Betlem Cañizar**: No, saps que passa que les polítiques de gènere s'han difós molt en el territori. Des dels ajuntaments s'han assumit i les institucions també. I en aquest sentit hi ha una part de discussió de la pràctica que sí que està estesa, i que la gent ha assumit una part del que és el discurs de la pràctica feminista encara que no li diguin així: siguin polítiques de gènere, igualtat o es diguin que jo estic pels drets de les dones però no sóc feminista. Però una cosa és això, que la violència masclista s'intenti canviar-la, no tolerar-la, etc., i una altra cosa és que hi hagi activisme en defensa dels drets de les dones, contra la violència. Perquè també està molt estesa la idea que ja està tot superat, i això desmobilitza molt... Entre això i que de vegades perverteix una mica el discurs i les pràctiques parlant de gènere quan no estem parlant de gènere si no d'una altra cosa. Però bé, és veritat que hi ha molts col·lectius de dones arreu. En pobles molt petits a vegades et trobes col·lectius de dones conscients que es mouen com a dones, ja siguin que fan tallers de ioga o que facin manifestacions, més igual, però que estan treballant per donar-se força com a dones i canviar les seves relacions amb la parella, amb els fills o el poble sencer, més igual, però estan treballant per canviar les coses. I això sí que està molt estès. Però falta molta feina, moltíssima. I col·lectius així actius que ens definim com a feministes no n'hi ha tants, i a més sovint estem malt vistos.*

***Núria Tuset**: Bé, relacionat amb els organismes que hi col·laboreu, si rebeu tot el suport necessari, que és una mica el que ja has comentat, de l'Ajuntament, de la Generalitat,... com està afectant la crisi*

econòmica a l'associació que és el que ja has dit. I amb quins organismes esteu en relació, és a dir, si col·laboreu amb altres associacions de dones?

***Betlem Cañizar**: Mira, respecte les institucions estem afectades per les retallades com tothom, el nostre pressupost s'ha reduït moltíssim. Abans estàvem tres treballadores i ara només estic jo.*

***Núria Tuset**: Sí, per què tu com a càrrec, ets la coordinadora, secretària?*

***Betlem Cañizar**: Sí, la coordinadora, però és clar ara em coordino a mi mateixa perquè no hi ha un equip de treball en el sentit que coordini activitats, equips, etc. Estic sola com a remunerada. I fa molts anys sí que només hi havia una dona. A més faig 30 hores, no faig 40. Va haver un moment de molta professionalització, de molts recursos que potser tampoc calia, no sé si és la manera, i ara en un moment de moltes retallades la professionalització s'ha vist tallada, però també hem passat en un moment de precarietat molt bèstia perquè llavors, l'evolució aquesta que hi ha hagut d'assumir polítiques de dones, de gènere de les institucions que està molt bé; però, on sovint no és per assolir un canvi real en les relacions i una nova forma de funcionar, sinó per pal·liar allò més greu com pot ser els assassinats de dones. A les escoles no es fa coeducació, no es fa educació sexual i efectiva, continuen morint moltes dones, continua havent publicitat sexista... així que és una resolució parcial. Però mantenim relació amb totes les institucions. Nosaltres diem que no ens relacionem amb les institucions sinó amb les dones feministes que estan a les institucions. Fem aliances amb dones concretes amb les que sabem que podem treballar.*

***Núria Tuset**: I també feu projectes o activitats conjuntes?*

***Betlem Cañizar**: No. Muntem xarxes i campanyes concretes. Per exemple, la del dret a l'avortament i dins de la campanya hi ha la secretària de les dones dels partits, hi ha la secretària del sindicat, hi ha associacions de dones, hi ha gent molt diversa. Aleshores per coses concretes muntem xarxes, però és clar no hi ha l'Ajuntament ni volem que hi sigui, perquè treballem des de moviments socials, però ens hi relacionem. O sigui quan s'ha de fer una cosa, una manifestació o vols que et representin a no sé on doncs aleshores ens reunim amb elles.*

I després des del Centre de Documentació estem dins de la xarxa.

***Núria Tuset**: Sí, la Red de Centros de Documentación y Bibliotecas de Mujeres.*

***Betlem Cañizar**: Que crec que som les úniques que no som d'institucions, som l'única d'associacions.*

***Núria Tuset**: Sí podria ser, perquè d'aquí de Barcelona està també la Biblioteca del Centre de Cultura Bonnemaison i el Centre de Documentació de l'Institut Català de les Dones.*

***Betlem Cañizar**: Sí, el CIRD no hi és?*

***Núria Tuset**: Em sembla que sí.*

***Betlem Cañizar**: I de tot l'Estat crec que som les úniques. Per què hi ha uns requisits per entrar, i entre ells és que estiguis professionalitzada. Nosaltres va haver un moment que vam tenir personal contractat a la biblioteca encara que eren contractes de plans d'ocupació per feines molt puntuals, però vam aconseguit entrar i se'ns considera que tenim una estructura prou important com per estar.*

***Núria Tuset**: I quan vàreu entrar a formar part de la Red?*

***Betlem Cañizar**: Ja fa un temps, potser ja fa tres o quatre anys.*

***Núria Tuset**: I creieu que esteu millor del que estàveu abans?*

***Betlem Cañizar**: Bé, estem més connectades amb altres espais de similars.*

***Núria Tuset**: I teniu més recolzament?*

***Betlem Cañizar**: Recolzament no creguis perquè totes estan sense recursos per molt que siguin biblioteques públiques. Tenim més recolzament, però funcionem autònomament. Però la falta de recursos també fa que no tinguis el temps suficient per fer feina amb la Red. Es fan unes jornades anuals que van molt bé per intercanviar i veure la situació de cada centre, què es pot fer i que no, estàs en contacte, t'envies publicacions mútuament, si una biblioteca per exemple la volen tancar, això ha passat, doncs tota la gent de la Red ens posem en marxa per fer campanyes i recollida de signatures. En aquest sentit, hi ha suport. Però no a nivell tècnic, per exemple. La Red no té tampoc una estructura amb gent tècnica que pugui venir i fer una mica de supervisió i dir-te no sé què, per exemple. De tot això no hi ha res.*

***Núria Tuset**: D'acord. Com s'organitza Ca la Dona? de qui pertany, és un organisme autònom, adscrit? hi ha junta de govern (president, vicepresident, secretari, vocals)? es fan eleccions?*

***Betlem Cañizar**: És una associació de dones. Sí hi ha una junta, legalment és obligatori que hi hagi una junta i uns estatuts. Però no funcionem amb una junta. Les entitats normalment segons la llei han de tenir una junta escollida en assemblea i aquesta junta és l'equip directiu que decideix i es van reelegint cada dos/tres anys. Però moltes associacions no funcionem així, hi ha moltes que són assembleàries i simplement es reuneixen un cop a la setmana tota la gent que vol, encara que tinguis una junta. La junta i els estatuts són obligatoris si estàs inscrita al Departament de Justícia, però si no estàs inscrita no cal. Nosaltres sí que estem inscrites, tenim uns estatuts que recullen allò bàsic de com funcionem i tenim una junta que és necessari i són les persones que de cara a si passa alguna cosa són les responsables, però funcionem amb una comissió de treball oberta a totes les sòcies que vulguin formar-hi part i les dones dels grups sempre i quan es comprometin a fer seguiment dels temes i venir a les reunions periòdicament. Si no pots venir a totes, però almenys comprometre a fer seguiment i venir*

cada x temps. I som 13 o 14 en aquesta comissió. I després hi ha comissions de treball per a temes concrets com la revista, el Centre de Documentació, la Mostra d'Art.

***Núria Tuset**: I la Xarxa Feminista?*

***Betlem Cañizar**: La Xarxa Feminista és una associació. Ca la Dona és una associació de dones en la qual estan aquestes 430 sòcies, però a més a més uns vint i pico grups de dones que formen part de Ca la Dona i que s'inclouen en el projecte, o sigui que estan d'acord en el projecte global i que treballen des d'aquí, però són grups autònoms, com la Xarxa o Tamaia que fan d'atenció a dones que pateixen violència de gènere. Però són grups autònoms que tenen la seva pròpia estructura, el seu funcionament, les seves pròpies activitats. El que passa és que com estem en una casa comuna que és Ca la Dona compartim espais, ens coordinem periòdicament, les activitats fem difusió conjunta, fem projectes conjunts...*

***Núria Tuset**: Com funcionen les assemblees? he llegit als* Fulls de Ca la Dona*, "comi", suposo que es refereix a la comissió.*

***Betlem Cañizar**: Sí, és la comissió aquesta que et deia. Seria l'equivalent a la junta.*

***Núria Tuset**: I sou les mateixes persones que formeu part del grup redactor de la revista i dels* Fulls de Ca la Dona*?*

***Betlem Cañizar**: No, els* Fulls de Ca la Dona *els feia jo, però ara fa molt que no es fan. Però tenim una revista que es diu* Ca la Dona*. I després hi havia els* Fulls de Ca la Dona *que era una cosa vinculada al procés de Ripoll, 25, que això ho feia jo agafant debats i coses de la comi i el projecte de Ripoll com el portava jo, les visites a les obres, etc. i posava amb el suport de la comi. Però hi ha un equip de redacció de la revista* Ca la Dona*. Aleshores són equips de treball diferents.*

***Núria Tuset**: Bé, la següent pregunta és sobre el funcionament dels grups existents dins l'associació, que és això que m'has explicat.*

***Betlem Cañizar**: Sí, és això que et deia. I al web també estan les fitxes de cada grup.*

***Núria Tuset**: Hi ha més fons personals al Centre de Documentació? quina política de captació de fons d'arxiu teniu? si teniu ben definits uns formularis, etc.?*

***Betlem Cañizar**: No, nosaltres anem rebent fons de dones vinculades al moviment feminista que ens deixen el fons ja sigui en vida o ja sigui quan es moren. I ara el Centre de Documentació vol plantejar-se si intentem captar uns fons específics, però per ara de fet és l'únic arxiu que hi ha d'aquestes característiques de dones feministes i de més. No sé, l'Anna Bosch té a la universitat una part de material [es refereix al fons personal de l'alcaldessa que es troba a la Universitat de Barcelona]; "la*

Sana" una altra part aquí. Són dones vinculades als dos llocs, doncs funciona una mica per lògica de la seva trajectòria vital.

***Núria Tuset**: És clar, d'on van formar part i d'on van estar...*

***Betlem Cañizar**: Sí.*

***Núria Tuset**: Conserveu altres tipologies d'arxiu, o tan sols fons personals?*

***Betlem Cañizar**: Sí, tenim altres tipologies de materials. Tenim fons personals que ens van cedint, però després tenim també l'arxiu històric de Ca la Dona des dels anys 80 i de grups de Ca la Dona, tenim l'arxiu administratiu. Tenim un fons de cartells, de pancartes. Hi ha força cosa. De tot això també tenim el projecte escrit.*

***Núria Tuset**: Què teniu en compte alhora d'acceptar donatius? per exemple, representativitat i que s'adeqüi a la temàtica i funcions de l'associació; que sigui únic i desconegut per poder donar-lo a conèixer, que tingui relació i vinculació amb Ca la Dona (per exemple, membres i sòcies)?*

***Betlem Cañizar**: És que no tenim tot això per escrit.*

***Núria Tuset**: Suposo que com en el cas de la Gretel Ammann va influir molt que estigués vinculada a Ca la Dona perquè també va ser una de les cofundadores.*

***Betlem Cañizar**: Sí, són dones, tant ella com Dolors Majoral, de Ca la Dona i la seva trajectòria va ser paral·lela a la nostra. Quan ens diuen que volen donar un fons sempre parlem una miqueta entre nosaltres abans, però normalment si són fons feministes, especialitzats en col·lectius de dones. Si ens diguessin els fons de dones de l'Ajuntament de no sé on, ens ho hauríem de pensar per veure si volem tenir això o és millor que estigui al CIRD o a l'ICD. Però si és un col·lectiu de dones com L.I.C.I.T o les Vaques que ens van donar el fons; les Vaques està en custòdia no en donació, és un col·lectiu de creadores escèniques, i L.I.C.I.T és un col·lectiu que treballa amb treballadores sexuals. Tot el que és moviment feminista és la nostra especialitat.*

***Núria Tuset**: Què em pots explicar sobre la xarxa o Red de Bibliotecas y Centros de Documentación de Mujeres?*

***Betlem Cañizar**: El que et deia. Jo no he anat a les jornades, però si t'interessés tenir més informació podem parlar amb les dones que van anar a les jornades.*

***Núria Tuset**: Al Centre de Documentació de l'Institut Català de les Dones he consultat algunes jornades en CD per veure les ponències i els congressos, però no he vist res relacionat amb Ca la Dona.*

***Betlem Cañizar**: Vam fer una vegada una presentació de la nostra biblioteca allà, però no sé si només recullen ponències i era només una presentació.*

***Núria Tuset**: Val. Sobre el projecte de memòria oral que pertany al grup d'Història Oral de Ca la Dona que he pogut conèixer a partir del bloc de Ca la Dona l'Altaveudetotes, què ens saps?*

***Betlem Cañizar**: Aquest jo no estava a l'associació, no el conec tant, però és recollir la història viva de les dones feministes.*

***Núria Tuset**: Quines persones són les responsables del Centre de documentació, a banda de Mariona Chavarria?*

***Betlem Cañizar**: Hi ha la comissió aquesta. Abans estava jo com a coordinadora i després hi havia la Mariona i la Marta, una companya que va morir, que també havia fet un pla d'ocupació i es va vincular al projecte. I després van continuar fent de voluntàries. I la Mariona feia una coordinació més de dona que sap, jo no sóc documentalista però ella sí. I es manté vinculada com a voluntària. Però hi ha aquesta comissió del Centre de Documentació que hi ha la Mercè Otero, la Montse Otero, i moltes altres, dotze o quinze, que ara estant agafant el projecte i la Mariona forma part de la comissió i jo faig el suport que puc.*

***Núria Tuset**: Val. El programa PMB, el que teniu ara mateix i que funciona com a intranet. Quan es va instal·lar? anteriorment teníeu un altre programa?*

***Betlem Cañizar**: Sí, abans teníem un altre. No me'n recordo com es deia. Jo havia treballat amb l'anterior. El PMB la Mariona va ser el que el va portar aquí, perquè ella el coneixia. És el que està a les biblioteques de Girona.*

***Núria Tuset**: Sí, jo aquest no el conec.*

***Betlme Cañizar**: És de programari lliure i és un sistema que està molt bé. El que teníem abans no sé d'on havia sortit perquè quan jo vaig arribar ja estava. I era més senzillet. El PMB et permet estar en xarxa, té moltes més prestacions que el que teníem abans.*

***Núria Tuset**: Què s'ha digitalitzat exactament del fons GAM? cartells, fotos, àudio, vídeo?*

***Betlem Cañizar**: Això ho hauríem de mirar. El que aparegui a l'ordinador.*

***Núria Tuset**: Puc consultar els números de la revista Ca la Dona que van dels anys 2000 al 2004, i 2012 i 2013. No es troben penjats a la pàgina web, i no hi ha buidatge dels articles de la revista, com si es va fer dels anys 1988 fins el 1999.*

***Betlem Cañizar**: Sí, les tenim físicament i les tenim digitalitzades totes també. Les pots veure.*

***Núria Tuset**: On puc trobar els Fulls de Ca la Dona? no els he sabut trobar a la pàgina web? les butlletines es van iniciar el juny de 2006. Es tracta sobretot d'una eina per anar tenint i recollint tota la informació sistemàtica sobre el procés de trasllat i remodelació de la nova seu, veritat?*

***Betlem Cañizar**: Sí, es van fer durant tres anys o així.*

***Núria Tuset**: Hi ha alguna possibilitat d'accedir a les memòries de l'associació, plans d'acció anuals, com per exemple, el "Projecte Ripoll", o altra tipus de documentació de caire intern? no he vist que estigui penjat al web.*

***Betlem Cañizar**: Sí, això t'ho puc passar.*

***Núria Tuset**: Bé, doncs moltes gràcies per atendre'm i proporcionar-me tots els materials de documentació interna del Centre de Documentació de l'associació.*

***Betlem Cañizar**: De res.*

Betlem Cañizar Bel

8.2). Propostes anteriors del quadre de classificació

Primer quadre de classificació: a cura de Pilar Fornés i Colomer (abril 2006)

01 ACTIVITAT PERSONAL I FAMILIAR

01.01 Activitat personal

01.01.01 Documents identificatius

01.01.02 Activitat acadèmica

01.01.03 Relacions personals

01.01.04 Memòries, diaris i agendes

01.01.05 Fons fotogràfic personal

01.01.06 Altres

01.02 Activitat familiar

01.02.01 Relacions familiars

01.02.02 Fons fotogràfic familiar

02 ACTIVITAT PROFESSIONAL

02.01 Com a mestra: l' Escola Tramuntana (Barcelona)

02.02 Altres experiències professionals a Barcelona

02.03 Activitats sindicals

02.04 Actes: Trobades, Jornades, Fires de Llibres ...

02.05 Com a traductora

03 ACTIVITAT ARTÍSTICA

03.01 Creadora de revistes de dones

03.02 Activitat literària

03.03 Traductora d'alemany, anglès, francès i castellà

03.04 Col·leccionista

04 ACTIVITATS ASSOCIATIVES i POLÍTIQUES

04.01 Participació i creació de moviments feministes

04.02 Participació i creació de col·lectius de dones lesbianes

04.03 Moviments veïnals

04.04 Moviment Comunista de Catalunya (MCC)

04.05 Altres

05 CAIXES TEMÀTIQUES

05.01 Salut

05.02 Divorci

05.03 Avortament

05.04 Maltractament

05.05 Política

05.06 8 de Març

06 HEMEROTECA: revistes

07 RETALLS DE PREMSA

08 PÒSTERS I CARTELLS

09 MONOGRAFIES: llibres

Segon quadre de classificació: a cura de Pilar Fornés i Colomer (revisió gener 2007)

01 ACTIVITAT PERSONAL I FAMILIAR

01.01 Activitat personal

01.01.01 Documents identificatius

01.01.02 Activitat acadèmica ??

01.01.03 Relacions personals

01.01.04 Memòries, diaris i agendes

01.01.05 Fons fotogràfic personal

01.01.06 Altres

01.02 Activitat familiar

01.02.01 Relacions familiars

01.02.02 Fons fotogràfic familiar

02 ACTIVITAT PROFESSIONAL

02.01 Com a mestra: l' Escola Tramuntana (Barcelona)

02.02 Altres experiències professionals a Barcelona

02.03 Activitats sindicals

02.04 Actes: Trobades, Jornades, Fires de Llibres ...

02.05 Com a traductora

03 ACTIVITAT ARTÍSTICA

03.01 Creadora de revistes de dones

03.02 Activitat literària

03.03 Traductora d'alemany, anglès, francès i castellà ??

03.04 Col·leccionista

04 ACTIVITATS ASSOCIATIVES i POLÍTIQUES

04.01 Participació i creació de moviments feministes

04.02 Participació i creació de col·lectius de dones lesbianes

04.03 Moviments veïnals

04.04 Moviment Comunista de Catalunya (MCC)

04.05 Altres

03 CAIXES TEMÀTIQUES

05.01 Salut

05.02 Divorci

05.03 Avortament

05.04 Maltractaments

05.05 Política

05.06 8 de Març

06 HEMEROTECA: Publicacions periòdiques (revistes)

07 RETALLS DE PREMSA

08 PÒSTERS I CARTELLS

09 MONOGRAFIES: llibres

Tercer quadre de classificació: revisat i corregit per Mariona Chavarria (març 2007)

01 ACTIVITAT PERSONAL (relacions interpersonals)

01.01	Documents identificatius
01.02	Estudis i formació
01.03	Memòries, diaris i agendes personals
01.04	Relacions familiars i personals
01.05	Fons fotogràfic familiar i personal

02 ACTIVITAT LABORAL

02.01	Mestra. Escola Tramuntana (Barcelona)
02.02	Traductora d'alemany, anglès, francès i castellà
02.03	Activitat Acadèmica

03 ACTIVITAT CREATIVA

03.01	Activitat Literària
03.02	Altra

04 ACTIVITATS ASSOCIATIVES, POLÍTIQUES i SINDICALS

03.01	Participació i creació de moviments feministes i de col·lectius de dones lesbianes
03.02	Creació de revistes de dones
03.03	Moviments veïnals
03.04	Moviment Comunista de Catalunya (MCC)
03.05	Participació sindical
03.06	Altres: Fires del Llibre feminista, etc

05 COL·LECCIONISME

Agendes, Xapes, ... (Pòsters, a part)

06 ÀMBITS TEMÀTICS

05.01 Divorci

05.02 Salut

05.03 Avortament

05.04 Violència patriarcal

05.05 Política

05.06 8 de Març

05.07 Altres

07 HEMEROTECA

(Publicacions periòdiques (revistes))

(classificades dins del 07, i tot seguit per les tres primeres lletres del títol)

08 PÒSTERS I CARTELLS

(classificats dins del 08, i tot seguit pel Tesauro de la Mujer)

(MONOGRAFIES: llibres DONATS a la Universitat de Barcelona)

Quart quadre de classificació: revisat i corregit per la Comissió del Fons Gam (maig 2007)

1 ACTIVITAT PERSONAL I FAMILIAR (relacions interpersonals)

0.0. Documents identificatius

1.1. Estudis i formació

1.2. Memòries, diaris i agendes personals

1.3. Relacions personals (+ fons fotogràfic)

1.4. Relacions família d'origen (+ fons fotogràfic)

2 ACTIVITAT PROFESSIONAL

2.1. Mestra. Escola Tramuntana (Barcelona)

2.2. Traductora d'alemany, anglès, francès i castellà

2.3. Activitat acadèmica

3 ACTIVITAT CREATIVA

3.1. Activitat literària

3.2. Altra (dibuixos, ...)

4 ACTIVITATS ASSOCIATIVES, POLÍTIQUES I SINDICALS

4.1. Participació i creació de moviments feministes

4.2. Participació i creació de col·lectius de lesbianes

4.3. Gènesi de revistes de dones

4.4. Moviments veïnals

4.5. Moviment Comunista de Catalunya (MCC)

4.6. Participació sindical

4.7. Altres: Fires del Llibre Feminista, etc.

5 ÀMBITS TEMÀTICS

5.1. Divorci

5.2. Salut

5.3. Avortament

5.4. Violència patriarcal

5.5. Política (Anti-militarisme, etc.)

5.6. 8 de març

5.7. Altres

6 COL·LECCIONISME

6.1. PÒSTERS I CARTELLS
(classificats dins del 6 i tot seguit pel *Tesauro de la Mujer*)

6.2. Agendes

6.3. Xapes, ...

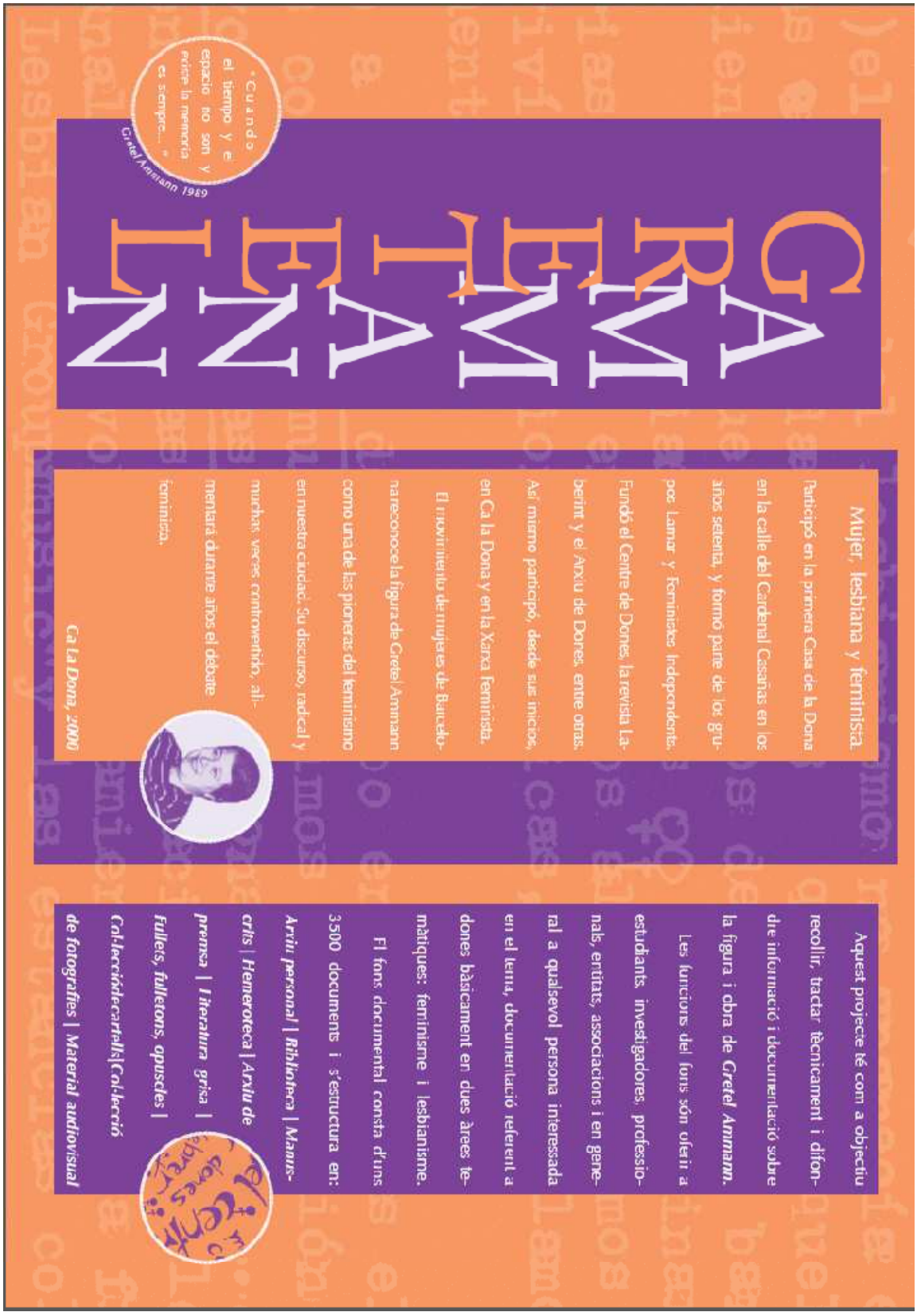
7 HEMEROTECA

(Publicacions periòdiques (revistes))
(classificades dins del 07, i tot seguit per les tres primeres lletres del títol)

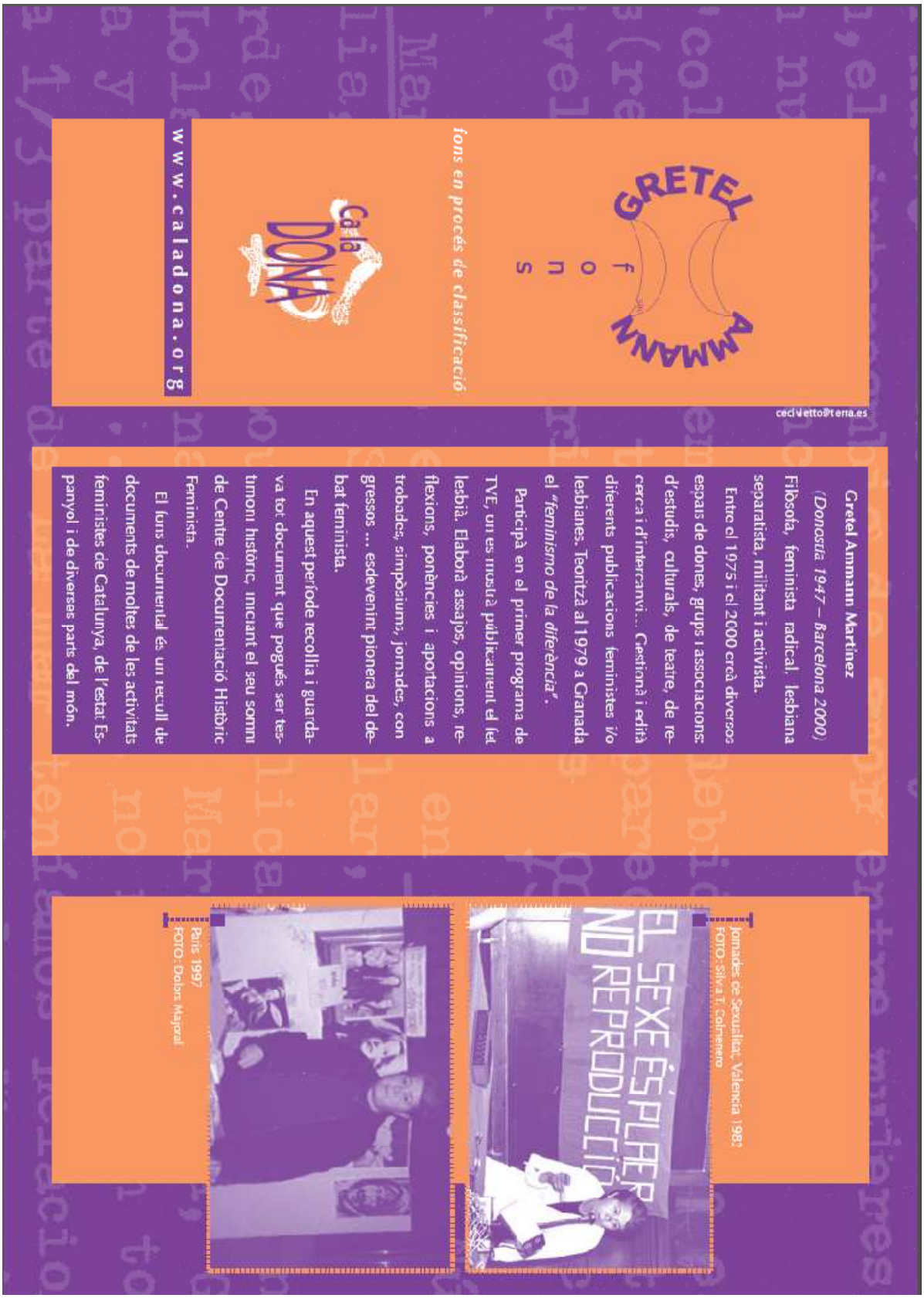
(MONOGRAFIES: llibres DONATS a la Universitat de Barcelona)

8.3). Productes de difusió de Ca la Dona

Tríptic del fons GAM (realitzat el maig de 2006)

Recto del tríptic

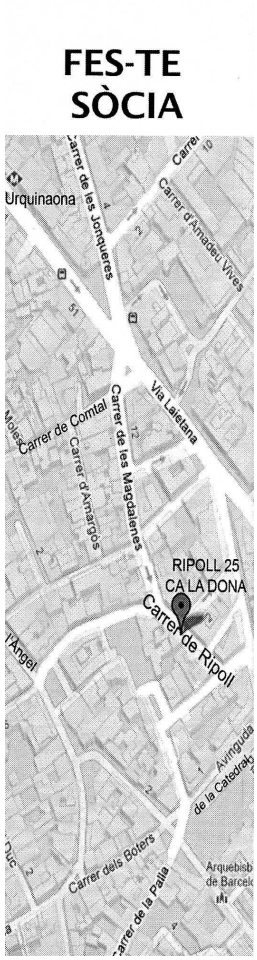

Verso del tríptic

Punt de llibre de Ca la Dona

Recto del punt de llibre

Verso del punt de llibre